

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్ కార్యకలాపాలు

ANDHRA PRADESH
LEGISLATIVE COUNCIL DEBATES

అధికార నివేదిక
OFFICIAL REPORT

నోము వారం, జూలై 27, 2009
తొమ్మిదవ సమావేశము, సంపుటము IV, నంబరు 2
విరోధినామ సంవత్సర త్రావడా శు. 6.

MONDAY, THE 27th JULY, 2009

NINTH SESSION, VOLUME IV, NO.2

5 SRAVAN, 1931 S.E.

*****

శాసన పరిషత్తు సచివాలయము,
పబ్లిక్ గార్డెన్స్,
హైదరాబాద్ - 500 004.

**LEGISLATURE SECRETARIAT,
PUBLIC GARDENS,
HYDERABAD - 500 004.**

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్తు

ప్రధాన అధికారులు

చైర్మన్	:	డా. ఎ. చక్రవాణి
డిప్యూటీ చైర్మన్	:	శ్రీ మహేంద్ర జానీ
ఉపాధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక	:	శ్రీ వి. భూపాల్ రెడ్డి శ్రీ వాసిరెడ్డి వరద రామారావు డా. రాయపాటి శ్రీనివాస్ డా. మనోల పద్మజ
కార్యదర్శి	:	డా. ఎన్. రాజ సదారావు
ప్రత్యేక కార్యదర్శి	:	శ్రీ కె. గోపాల కృష్ణయ్య
సంయుక్త కార్యదర్శులు	:	శ్రీ డి. శివరావు శ్రీ ఎం.వి.వి. సత్యానందం
ఉప కార్యదర్శులు	:	శ్రీ ఎం. పౌండురంగాచార్య శ్రీ డి. సర్పింహులు శ్రీ పి. సత్యనారాయణ శ్రీ కె. సుభావ్ చంద్రబోస్
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ ఎ. రాంరెడ్డి శ్రీమతి వి. గిరిజానుందరి శ్రీ ఎన్. జయరాం శ్రీ కె. సత్యనారాయణరావు శ్రీ మహేంద్ర జీవీరుద్దీన్ శ్రీమతి ఎ. సత్య సాయి లక్ష్మి శ్రీమతి ఎన్.ఎ. జ్యోతి శ్రీ జి. వెంకట కృష్ణ శ్రీ పి. బాలకృష్ణమాచార్యులు శ్రీ జి.ఎల్. సరసింహరావు శ్రీమతి వి. ప్రభు
మార్గల్	:	శ్రీమతి పై. వెంకట రమణమ్మ
చీఫ్ రిపోర్టర్	:	శ్రీ అర్. సీతారామారావు శ్రీ ఎల్. తిరుమలరావు

* * * * *

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్తు కార్యకలాపములు
అధికార నివేదిక

సాపు వారం, జూలై 27, 2009

విషయ సూచిక

1. సభా కార్యక్రమము :

విషయము : వాయిదా తీర్మానముల ఆనుమతి గురించి.

2. నక్షత్రపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రామ సమాధానాలు :

3. సభా సమక్షములో ఉంచిన పత్రములు :

4. సభా సమక్షములో పెట్టిన పత్రము :

5. ప్రకటనలు :

విషయము :

- i) ప్రాస్తర్ అఫ్ ఐఎస్ చైర్మన్ నియమకం గురించి.
- ii) ముఖ్యమంత్రి పేరట ఉన్న కార్యక్రమము మంత్రులకు బదలాయింపు గురించి.
- iii) 2009-2010 సంవత్సరపు వార్డిక ఆదాయ, వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్) పై చర్చకు కాల వ్యవధి కేటాయింపు గురించి.

6. 2009 - 2010 సంవత్సరపు వార్డిక ఆదాయ, వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ :

* * * * *

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్తు
2009, జూలై 27వ తేది, సోమ వారము
తొమ్మిదప సమావేశపు రెండప రోజు

(సభ ఉచయం గం.10.00 లకు సమావేశమైంది. మిస్టర్ చైర్మన్ అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు.)

సభాకార్యక్రమము
వాయిదా తీర్మానముల అమమతి గురించి

MR. CHAIRMAN: Now, I will take up the Question Hour.

SRI PUVVADA NAGESHWAR RAO (ASSEMBLY): Sir, with your permission, I submit that I have given adjournment motion.

MR. CHAIRMAN: Yes, I have received your adjournment motion regarding price rise of essential commodities in the state and I have disallowed it.

శ్రీ పువ్వడ నాగేశ్వరరావుః అధ్యక్షా, ఇది అత్యవసరమైన అంశం. రోజు రోజుకూ పరిస్థితులు దిగబారు తున్నాయి. భూక్షమార్గులో సరుకులు దొరకడం జరుగుతున్నది. ప్రజల పరిస్థితి దయనీయంగా ఉంది. కందిపప్పు, మండల కేంద్రాలలోనే 250 కేజీలు పట్టుకున్నారు. బాగా పట్టుకోమని సలహా ఇస్తాము. అందుకే అడ్జర్న్మెంట్ మోఫ్ ఇచ్చాము.

మిస్టర్ చైర్మన్: 6వ పేజీలో 8వ ప్రశ్న నిత్యావసర వస్తువుల అసాధారణ పెరుగుదలకి సంబంధించి ఉంది. అప్పుడు మాట్లాడవచ్చు.

శ్రీ చుక్కారామయ్య (నల్గొండ, వరంగల్ ఖమ్మం) : మేము అడ్జర్న్మెంట్ మోఫ్ ఇచ్చాము.

శ్రీ కపిలవాయి దిలీప్ కుమార్ (వరంగల్, ఖమ్మం, నల్గొండ) : మేము ఇచ్చాము.

MR. CHAIRMAN: The adjournment motion given notice of by Sri Kapilvai Dileep Kumar Garu and others regarding alarming situation created due to opening of open cast coal mines by Singareni Collieries Limited has been disallowed. However, I have admitted your short notice question.

డా. కె. నాగేశ్వర్ (మహబూబ్ నగర్, రంగారెడ్డి, హైదరాబాదు) : శ్యామ్ దిన్కప్ప అలో చేయండి.

శ్రీ కపిలవాయి దిలీప్ కుమార్ : ధరలు పెరిగాయి...

మిస్టర్ చైర్మన్: మళ్ళీ మొదలుపెడితే అందరూ మొదలు పెడతారు. We will discuss it later.

ప్రశ్నత్తపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్దాప సమాధానాలు

గిరిజన గ్రామాలలో త్రాగునీటి సౌకర్యం

ప్రశ్న నెం: 1 (2403)

సర్వశ్రీ కె.ఆర్. అమోన్, బి. మోహన్ రెడ్డి:

గా. గిరిజన సంక్షేపు ఆర్ ఐ ఎ డి శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) త్రాగునీటి సౌకర్యాలను పొందుతున్న గిరిజన గ్రామాలు, ఆవాసాలు ఎన్ని ఉన్నాయి;
- ఆ) అందులో వర్తించకుండా ఉన్న పటింపులలోని శివారు గ్రామాలు ఎన్ని;
- ఇ) వాటికి ఎప్పటిలోగా తాగునీటి సౌకర్యాన్ని సమకూర్చడమపుతుంది?

గిరిజన సంక్షేపు, ఆర్ ఐ ఎ డి శాఖామాత్యులు (శ్రీ పి. బాలరాజు) :

- అ) 11749 గిరిజన ఆవాసాలలలో 5542 ఆవాసాలకు పూర్తిగాను, 5,693 ఆవాసాలకు పూర్కికంగా ను, తాగునీటి సౌకర్యాలను సమకూర్చడమయింది.
- ఆ) 514 శివారు గ్రామాలు
- ఇ) దశలవారీగా మిగిలిన శివారు గ్రామాలకు వర్తించ చేయడానికి ప్రభుత్వం కృషిచేస్తున్నది

శ్రీ కె. ఆర్. అమోన్ (అసెంబ్లీ) : తమ ద్వారా క్లారిఫికేషన్ కోరేది ఏమంటే, పార్టీలీ కవర్ 5,693 హ్యాబిటేషన్లు అన్నారు. మిగతావి ఫైజ్ మాస్టర్ అని అంటున్నారు. ఈ పార్టీలీ కవర్ ఎప్పటికి పూర్తి చేస్తారు, ఏ డేట్, ఏ పిరియడ్ అనేది చెప్పలేదు. ఫండ్షన్ లేక చేయచేందో? గుర్తుమొంట్ ఆఫ్ ఇండియా ఫండ్షన్ అపైలబుల్ ఉన్న కొంతవరకే ఎందుకు కపర్ అయ్యాయి, పూర్తిగా ఎందుకు కాలేదు, ఇది ఎప్పటిలోగా అపుతుంది, ఈ సంస్థ త్వరమా, వచ్చే సంవత్సరమా, 6 నెలల్లోనా అనేది మంత్రిగారుచెప్పాలని తమ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు (అసెంబ్లీ) : ప్రౌదరాబాదునుండి ఎనింఅర్పి నుండి ఎన్రూట్ గ్రామాలైన సల్ఫోండలో దేవరకొండ నియోజకవర్గంలో 90 గిరిజన తాండూలలో నీరు రావడం లేదు. కారణం, పైప్‌లైన్ వేసే పుడు డిజైన్లో లోపం ఉండున్నారు. అది నిజమా? డిజైన్ లోపం వల్ల దేవరకొండలో 90 గిరిజన తాండూలకు నీరు అందడం లేదు. దీనికి కారణం ఏమిటి? దీని మీద ఏమైనా చర్యలు తీసుకుంటున్నారా? ఎప్పటిలోగా నీరు అందిస్తారో చెప్పాలని కోరుతున్నాను?

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి (మెదక్, నిజమాబాద్, అదిలాబాద్, కరీంగర్) : రాజశేఖరరాట్టిగారి ప్రభుత్వం ప్రౌదరాబాద్ తోసహో నీటి ఎద్దుడి లేకుండా ఉండాలని ఎన్నో రకాలుగా చర్యలు తీసుకొని కొత్త కొత్త పథకాలు చేపడుతున్న సందర్భంలో లంబాడా గ్రామాలలో, తాండూలలో ఇంకా చాలా ఎక్కువ గ్రామాలలో నీటి వసతి లేకుండా కిలో మీటల్ల దూరం కుండలు, బిందెలు ఎత్తుకుంటూ నీటి కోసం ప్రజలు కష్టాలు పడుతున్నారు. దశలవారీగా అని మంత్రిగారు చెప్పారు. కటాఫ్ డేట్ పెట్టి, ఎప్పటిలోగా ఈ గ్రామాలకు, తాండూలకు, పటింపులకు నీటి వసతి కల్పిస్తారో చెబుతారా?

శ్రీ పి. బాలరాజు : మంచినీటి సౌకర్యాలు అందచేస్తున్న ఈ పార్ట్ లీ కవర్ గ్రామాలు ఏవైతే ఉన్నాయో, వాటికి గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా నార్స్‌ప్రకారంగా నీటిని అందజేయడం జరిగింది. పాకింగా అందచేస్తున్న గ్రామాలు కాక మిగిలిన గ్రామాలకు 2010-11 సంవత్సరాలకుగాను అన్ని కుటుంబాలకు మంచినీటి సదుపాయం కల్పించాలనే లక్ష్యంతో ప్రభుత్వం నిర్దయం తీసుకోవడం జరిగింది. 2012కల్గా అందరికి సురక్షిత మైన నీరు అందించే చర్యలు ప్రభుత్వం తీసుకుంటుంది. మరొక విషయం, దేవరకొండకి సంబంధించి 90 తాండూలకు మంచినీటి సదుపాయం అందడం లేదన్నారు. ఈ మిగిలిన తాండూలకు సంబంధించి లిస్ట్‌లో ఉంటే అని ఉండవచ్చు, అదికూడా పరిశీలన చేసి తప్పకుండా ఇవ్వడానికి నిర్దయం తీసుకోవడం జరుగుతుంది. మొహన్‌రెడ్డిగారు అడిగిన కటాఫ్ డెట్ 2011-12 కల్గా అందరికి మంచినీరు అందించే అంశం ప్రభుత్వం పరిశీలించి నీరు ఇవ్వడానికి నిర్దయం తీసుకుంది.

శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు : పైప్‌లైన్స్ వేసేప్పుడు డిజైన్ లోపాలు ఉన్నాయన్నారు. 90 తాండూలకు సంబంధించిన పైపులకు డిజైన్ లోపాలల్ల నీరు రాలేదు. చాలా అన్నాయం, చాలా సార్లు జిల్లాపరిషత్తు సమావేశాల్లో ఈ అంశం గురించి చర్చ జరిగింది. ఖచ్చితంగా నీరు అందిస్తామని అన్నారు. 90 తాండూల పరిస్థితి అన్నాయంగా ఉంది. ఇప్పటివరకూ చర్యలు తీసుకోలేదు.

శ్రీ కపిలవాయి దిలీప్‌కుమార్ : ఏవైతే తాండూలు చెప్పాలో అని వాటిలో ఉన్నాయని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. దేవరకొండ నుండి ప్యాదరాబాద్ కి మెట్లో వాటర్ తీసుకుపోయే సందర్భంలో ఎనరూటలో ఉన్న అన్ని గ్రామాలకు త్రాగునీరు ఇస్తామని చెప్పారు. అందులో భాగంగా ఇప్పవలసిన తాండూలలో పైప్‌లైన్ డిజైన్ లేనందు వల్ల వచ్చిన సమస్యలని దానిని సరిచేయవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

శ్రీ గాదె శ్రీనివాసులు నాయుడుః గిరిజన గ్రామాలలో త్రాగునీరు లేకుండా ఉండడం వల్ల ప్రజలు చాలా అనారోగ్యాలకు గురవుతున్నారు. ప్రభుత్వం ఇటీవలే మినరల్ వాటర్ ప్లాన్టోఫ్స్ గురించి ప్రకటించింది. ఆ మినరల్ వాటర్ ప్లాన్టోఫ్స్ గిరిజన ప్రాంతాలకు వర్తించే అవకాశం ఉందా, లేదా?

.10.10

శ్రీ పి. బాలరాజు : అధ్యక్షా, ఈ డిజైన్ లోపాల వల్ల గ్రామాలకు మంచినీరు అందించలేకపోతున్నామన్నారు. ఎక్కుడెక్కుడైతే పైపు లైన్లు వేయడం వల్ల ఇబ్బంది కలిగిన గ్రామాలు ఏవైతే ఉన్నాయో వాటికి సంబంధించిన వివరాలన్నీ కూడా తెప్పించుకోవడం జరుగుతోంది. సాంకేతికంగా వచ్చిన ఇబ్బందులను పరిశీలన చేసి వాటి పరిష్కారానికి తప్పనిసరిగా చర్యలు తీసుకుంటాం. రెండవది, ఎన్నో సంవత్సరాలుగా గత ప్రభుత్వం యొక్క నిర్దారించిన వల్ల ఈ రకమైన ఇబ్బందులు రావడంలో గల పరిస్థితులను గుర్తించి ప్రతి గిరిజన కుటుంబానికి సురక్షితమైన మంచినీరు అందించాలనే నిర్దయాన్ని గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు తీసుకున్నారు. త్వరలోనే ఈ కార్బూక్మాన్ని కూడా రాష్ట్రంలో ప్రారంభించబోతున్నాం.

శ్రీ కె.ఆర్. అమోస్ : అధ్యక్షా, గిరిజన గ్రామాల్లో మంచినీటి సరఫరా నిమిత్తం కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి వచ్చిన ఘంట్స్ చాలా వరకు లాప్స్ అయినాయి. గత రెండు సంవత్సరాల్లో ఈ విధంగా లాప్స్ అయిన మొత్తం సొమ్యు ఎంత? ఆ వివరాలు కావాలి డబ్బులు లేక పనులు చేయలేకపోయారా? లేక 2012 వ సంవత్సరానికి పూర్తి చేస్తామంటే ఈ రెండు సంవత్సరాలు ఈ ప్రాంతాల్లోని ప్రజలు మంచినీటికి ఇబ్బంది వడవలసిందేనా?

ఈ ప్రాంతాల్లోని ప్రజలు మంచినీరు త్రాగే అద్యష్టానికి నోచుకోలేదా? రెండు సంవత్సరాల వరకు ఈ గ్రామాల ప్రజలు ఏమి త్రాగాలి? గుర్తుమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా నార్స్‌ప్రకారం డబ్బులు ఇస్తున్నారన్నారు. ఇచ్చిన డబ్బులను ఖర్చు పెట్టుకుండా రెండు సంవత్సరాల తరువాత పూర్తి చేస్తామంటే ఇది ఎంతవరకు నమంజసం?

శ్రీ పి. బాలరాజు : అధ్యక్షా, మంచినీటి ఇబ్బంది ఉన్నటువంటి గ్రామాల్లో రెండు సంవత్సరాల్లో పైపులైన్సు వేసే ప్రక్రియను పూర్తి చేయడం కాదు త్వరలోనే అన్ని గ్రామాలకు 2009, 2010 సంవత్సరాల్లోనే మంచినీరు ఇవ్వడానికి సుమారు రూ. 290 కోట్లతో పనులు కూడా ప్రారంభించడం జరిగింది. పనులు జరుగుతున్నాయి కూడా. 2012 సంవత్సరం తరువాత మంచినీటికి ఎక్కుడా కూడా ఇబ్బంది లేదని అనిపించడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటుందనే మాటను చెబుతున్నాను కానీ ఇప్పుడు నిర్లక్ష్యం చేయబడిన గ్రామాలకు అప్పుడు నీరు ఇస్తామనే మాట కాదు.

శ్సోరిడా విశ్వవిద్యాలయంలో ఎన్.జి. రంగా వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రము

ప్రశ్న నెం.2 (2704)

సరథీ చిగురుపాటి వరప్రసాద్, దాడి వీరభద్రరావు, సిద్ధా రఘువరావు:

గౌరవనీయులైన వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియచేస్తారా ;

- అ) శ్సోరిడా విశ్వవిద్యాలయంలో ఎన్.జి.రంగా వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం దాని సెంటర్సు ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించిన విషయం వాస్తవమేనా;
- ఆ) అయితే, ఈ ప్రతిపాదన ఉద్దేశాలేమిటి;
- ఇ) దీని కోసం అయ్యే అంచనా వ్యయం ఎంత?

వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి (శ్రీ యన్. రఘువీరా రెడ్డి):

- అ) లేదండి
- ఆ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పత్తినుం కాదు.
- ఇ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పత్తినుం కాదు.

శ్రీ చిగురుపాటి వరప్రసాద్ (కృష్ణ, గుంటూరు) : అధ్యక్షా, మంత్రి గారు ప్రశ్నకు సమాధానం ఉత్పత్తినుం కాదని చెప్పారు. ఈ మధ్యకాలంలో అగ్రికల్చర్ యూనివర్సిటీ వైన్-చాస్పలర్ గారు చాలా క్లియర్గా ఇలాంటి ప్రాపోజల్ ఒకటి పుందని, ప్రభుత్వంతో సంప్రదింపులు జరుపుతున్నామని చెప్పినట్లు పేపర్లో రావడం జరిగింది. ఇలాంటి ప్రాపోజల్ పుంటే డైరక్టగా ప్రశ్నకు సమాధానంగా ఉత్పత్తినుం కాదని చెప్పినపుటికీ, మంచి ఉద్దేశంతో ప్రభుత్వానికి ఇటువంటి ఆలోచన పుంటే సభతో పంచుకోవాల్సిందిగా కోరుతున్నాను. అది ఏ పరిస్థితుల్లో చేయబోతున్నారు? దీని వల్ల మనకు ఒరిగే మేలు ఏమిటి? ఇలాంటి యూనివర్సిటీ స్టోర్ చేసే మిగిలిన యూనివర్సిటీలు కూడా ఇతర దేశాల్లో ఇలాంటివి స్టోర్ చేస్తాయా ఏమైనా అలాంటి ఆలోచన పుండా?

మనకు ఆలాంటి ప్రావిజన్ వుందా? మంత్రి గారు ఈ విషయంలో మరింత క్లియర్గా చెప్పితే భాగుంటునీ నేను భావిస్తున్నాను.

శ్రీ యన్. రఘువీరా రెడ్డి : అధ్యక్షా, ఫ్లోరిడా యూనివర్సిటీ నుండి అక్సిడ ఒక సంటర్ ప్రారంభించమని రిక్వెస్ట్ చెప్పింది. గత ఐదు సంవత్సరాల కాలంలో అమెరికాలో, సెడర్లాండ్స్ లో ఉన్న 10 అగ్రికల్చర్ విశ్వవిద్యాలయాలతో మన వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం మెహరాండమ్ ఆఫ్ అండర్స్ట్రోండింగ్ (ఎం.ఓ.ఎస్) చేసుకొని చాలా అడ్వొస్చుగా ప్రపంచంలో ఉన్నటువంటి అత్యస్తుత సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఇక్కడకి తీసుకొని రావడానికి ప్రయత్నం చేస్తోంది. దానిలో Water Management, Bio Technology, Weather Forecast and Climate Change, Crop Modelling, Information Technology, Communication Technology etc., అన్న విషయాలలో కూడా వారితో భాగస్వాములపుతుస్తది. ఇప్పటికే 29 మంది విద్యార్థులను వివిధ యూనివర్సిటీలకు పంపించడం ద్వారా అయిన మొత్తం ఫండింగ్ అంతా వాల్ఫీ ఇవ్వడం జరిగింది. ప్రభుత్వానికి ఒక్క రూపాయి కూడా ఖర్చు లేదు. ఆ విశ్వవిద్యాలయాలే ఖర్చునంతా భరించాయి. అదే కాకుండా 20 మంది సైంటిస్టులకు, ప్రాఫెసర్లుకు ట్రైనింగ్ కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. ఇద్దరికి పి.పా.ఎ.డి అవార్డులు కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. ఇంతవరకు వివిధ విశ్వవిద్యాలయాలనుండి దాదాపు 8 కోట్ల రూపాయలు మన స్కూడంట్స్కు ఫండింగ్ ఇవ్వడం, ప్రాఫెసర్లుకు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. మన వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం కూడా రూ.20 లక్షల వరకు ఖర్చు పెట్టింది. ఇదే కాకుండా పుడ్ అండ్ అగ్రికల్చర్ ఆర్గానైజేషన్, రోమ్ వాళ్ళతో టై అప్ కావడానికి మన వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయ అధికారులు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. గౌరవ సభ్యులు అడిగినట్లు ఈ విశ్వవిద్యాలయాలతో ఇంకా పకడ్చుందీగా ఎం.పో.ఎస్.లో ఏపైతే నీర్దేశించుకున్నామో ఆ లక్ష్యాలను సాధిస్తూనే మిగిలిన విశ్వవిద్యాలయాల్లో కూడా ఇంకా అత్యాధునికమైన సాకేంతిక పరిజ్ఞానాన్ని సాధించడానికి గట్టి ప్రయత్నాలు చేస్తాం.

శ్రీ పువ్వడ నాగేశ్వరరావు : అధ్యక్షా, మంత్రి గారు నో సార్, డబ్జనాట్ ఎరైజ్, డబ్జనాట్ ఎరైజ్ అన్నారు.

మిస్టర్ శైర్కన్ : మంత్రి గారి స్పూసిటీ.

శ్రీ పువ్వడ నాగేశ్వరరావు : అధ్యక్షా, మీరు అలా ఉహిస్తే మాకేని అభ్యంతరం లేదు.

మిస్టర్ శైర్కన్ : ఏనీ లేని దానికి ప్రభుత్వం నెర్రుయం చేసిందా అంటే నెర్రుయం చేయబేస్తారు. మంత్రి గారు నా చేతుల్లో పుండా అంటే పుండన్నారు.

శ్రీ పువ్వడ నాగేశ్వరరావు : అధ్యక్షా, ప్రాసెన్లో కూడా లేదన్నారు. దానికి కూడా డబ్జనాట్ ఎరైజ్ అని ఇప్పుడు కొంత సమాచారం ఇచ్చారు.

మిస్టర్ శైర్కన్ : ప్రతి పక్క సభ్యులందురూ ప్రభుత్వం పద్ధ ఉన్న సమాచారాన్ని సభతో పంచుకోవాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నారు.

శ్రీ యన్. రఘువీరారెడ్డి: అధ్యక్షా, నాగేశ్వరరావు గారికి తెలియంది ఏమి కాదు. ప్రశ్నకు సమాధానం ఆ విధంగా పుంటుంది.

మిస్టర్ శైర్కున్ : ముక్కు సూటిగా సమాధానం చెప్పవచ్చు,

శ్రీ యన్. రఘువీరారెడ్డి: ముక్కు సూటిగా చెప్పబట్టే దానికి లేదని సమాధానం చెప్పవలసి వచ్చింది.

మిస్టర్ శైర్కున్: మంత్రి గారిని వ్యద్దేశించి నా చేతుల్లో పుందా అంటే వుందన్నారు.

శ్రీ యన్. రఘువీరారెడ్డి: అధ్యక్షా, సభ్యులు అడిగిన దానికి మనం అక్కడ సెంటర్ పెట్టడమనేది లేదన్నాను. వాళ్ళ రికెప్ట్ చేసిన మాట వాస్తవమే కాని అటువంటిది లేదన్నాను. కానీ, వాళ్ళతో ఎం.వో.యు చేసుకొని వాళ్ళు నున దగ్గరకు రావడం, నున వాళ్ళ అక్కడికి వెళ్డడం, నున నిద్యార్థులు, ప్రాఫేసర్లు టెక్నిలజీ అన్ డేవ్ చేసుకోవడం పంటిది జరుగుతుంది. మనం అక్కడ సెంటర్ పెట్టడమనేది జరగలేదు.

శ్రామిక శక్తి అవసరాలపై సర్వే

ప్రశ్న నెం. 3 (2409)

సర్వాంశీ తేలుకుట్ల గోపాల వెంకట కృష్ణరెడ్డి, కె.ఆర్. అమోస్:

గౌరవనీయులైన కార్బిక, ఉపాధికల్పన శాఖ మంత్రి గారు దయ చేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) రాబోయే మూడు సంవత్సరాలలో వివిధ క్లైటాలలో సిబ్బంది నియామక అవసరం అధ్యయనానికి ఏదేని సర్వేను నిర్వహించడమపుతుందా;
- ఆ) అయితే, ప్రయినేటు, ప్రభుత్వ రంగాలలో ఏర్పడే ఉద్యోగ అవకాశాలకు సంబంధించి కేటగిరి వారీగా వివరాలు ఏమిటి;
- ఇ) ఉపాధి కల్పన కేంద్రాలలో నమోదు అయిన నిరుద్యోగులు ఎంత మంది;
- ఈ) ఉపాధి కల్పన కేంద్రాల స్థాయిలో ఏవైనా శిక్షణా కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం జరుగుతున్నదా?

సహకార, కార్బిక, ఉపాధికల్పన, ప్రాఫేసర్లు, బాయిలర్ల శాఖామంత్రి (శ్రీ ఆర్. వెంకటరెడ్డి):

- అ) అపునండి.
- ఆ) వివరాలను సభా సమక్షంలో ఉంచడమయింది.
- ఇ) 31-05-2009 నాటికి 19,05,000 మంది నమోదై ఉన్నారు.
- ఈ) అపునండి.

ప్రత్యు (ఆ) లో కఫన్స్తాపించిన వివరాలు

2007 మే నెలలో సిహి రాజీవ్ ఉద్యోగశ్రీ సొప్లైటీ కోసం ఐమాక్స్ చేపట్టిన ఆంధ్రప్రదేశ్లో మానవ పనరుల సైపుణ్ణాల రూపకల్పనలై అధ్యయన నివేదిక ప్రకారం సిబ్బంది అవసరం వివరాలు క్రింది విధంగా పునర్విషాయాలు.

రంగం పేరు	2010 వరకు	2015 వరకు
	సిబ్బంది అవసరం	సిబ్బంది అవసరం
నిర్మాణం	735000	2010000
జౌళి	365000	1081000
పర్యాటక	199000	515000
ఐటి అండ్ ఐటిఎస్	187000	741000
ఆరోగ్య సంరక్షణ	178000	5590000
డ్రగ్స్, ఫార్మా	88000	248000
బ్యాంకింగ్, ఇస్క్యూరిటీస్	48000	133000
ఇంజనీరింగ్	41000	116000
గమలు, భవిజాలు	40000	111000
ప్యాపసాయ, ఆహార ప్రొసెసింగ్	33000	83000
రసాయనాలు, ఎరువులు	17000	44000
బయోటెక్	5000	19000
కాగితం	4000	11000
మొత్తం సిబ్బంది అవసరం	1940000	5671000

శ్రీ తేలుకుట్ల గోపాల వెంకట కృష్ణరెడ్డి (గుంటూరు): అధ్యక్షా, ప్రయావేట్, ప్రభుత్వ రంగాల్లో ఏర్పడేటటువంటి ఉద్యోగ అవకాశాలకు సంబంధించి అడిగాం కాని మంత్రి గారి దగ్గర మండి వచ్చినటువంటి సమాధానం రాజీవ్ ఉద్యోగశ్రీ సొప్లైటీకి సంబంధించి వచ్చింది. మరికొన్ని వివరాలను ఇవ్వాలిస్తిందిగా మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ అర్. వెంకట రెడ్డి : అధ్యక్షా, ప్రభుత్వ శాఖల్లో ఉద్యోగాలకు తక్కువ ఉండడం వల్ల రాజీవ్ ఉద్యోగశ్రీ అనే పథకాన్ని ప్రభుత్వం ప్రవేశ పెట్టి నిర్మయాలకు శిక్షణ ఇచ్చి ప్రయావేట్ సంస్థలలో ఉద్యోగాలు వచ్చేటట్లు చేస్తుంది.

శ్రీ తేలు కుట్ల గోపాల వెంకట కృష్ణరెడ్డి : అధ్యక్షా, మంత్రి గారు సమాచారం ఇచ్చినట్లు కేటగిరీలు కాకుండా అసలు ఇంతవరకు ఎంత మంది ట్రైనింగ్ అయ్యారు, ఎంత మందికి స్టేషన్మెంట్స్ వచ్చాయి, ఏ ఏ

రంగాల్లో ఉద్యోగావకాశాలు వచ్చాయి, భవిష్యత్తులో వచ్చే మూడు సంవత్సరాల్లో ప్రభుత్వం చేపట్టబోయే కార్యక్రమం ఏనుటని అడగడం జరిగింది. దీని మీద సవిపరంగా తెలియజేయాల్సిందిగా మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

.10.20

శ్రీ ఆర్. వెంకటరావు : అధ్యక్షా, రాజీవ్ ఉద్యోగశ్రీ పథకం ద్వారా ఉద్యోగం కల్పించే రంగాలుః ఎల్వమ్నవి బ్రహ్మపర్మ, పొచ్చమ్నవి బ్రహ్మపర్మ, ఎర్త మూవింగ్ ఆపరేటర్లు, ఇంజనీరింగ్ సర్వీసులు, టెలికాం రంగం, వైద్య రంగం, నిర్మాణ రంగం, బీమా, బ్యాంకెంగ్, ఫైనాన్స్, మెడికల్ ట్రాప్లిష్మెంట్, డాటా ఎంట్రీ ఆపరేటర్, సెక్యూరిటీ సర్వీసులు, మా మేకింగ్, అఫ్ససు ఎగ్జిక్యూటివ్ తదితర రంగాలలో ఉద్యోగ అవకాశాలను కల్పిస్తున్నాము.

డా. కె. నాగేశ్వర్సి : ఈ రోజు మన రాష్ట్రంలో అనేక ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలు అలాగే ప్రైవేటు రంగ సంస్థలు ఉన్నాయి. ప్రైవేటు రంగ సంస్థల్లో నిరుద్యోగులకు శిక్షణ ఇప్పడాన్ని తప్పనిసరి చేస్తూ చట్టమేఘానా ఉన్నదా? లేకపోతే అలాంటి చట్టం చేసే అవకాశమేఘానా ఉన్నదా? ప్రస్తుతం పదవ తరగతి మరియు ఇంటర్వైఫ్ ఫైల్యుల్ అప్పతున్నవారు కొన్ని లక్షలమంది ఉన్నారు. వారికి, మరియు ఆర్టిసీలోను, ఐన్కోలోను రిటైర్డ్ అయిన ఉద్యోగస్థులను కూడా తీసుకుని వారికి వెయ్యా, పదిహాను పందలో, రెండు వేలో ఇచ్చి వారికి శిక్షణ ఇచ్చి మార్కెట్లోకి పంపగలిగితే అతి తక్కువ ఖర్చుతో బ్రహ్మండమైన ఉపాధిని పెంచడానికి అవకాశముంటుంది. అధ్యక్షా, ఇది కాంగ్రెస్ మ్యాసిఫ్సోలో కూడా ఉన్నది. ఈ మేరకు రాజీవ్ ఉద్యోగశ్రీని విస్తరించే ఉద్యేశ్యం కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వానికేఘానా ఉన్నదా అని నేను తమ ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఆర్. వెంకటరావు : అధ్యక్షా, ఇప్పటివరకు అలాంటిది ఏమీ లేదు. ఆలోచించిన తరువాత తప్పనిసరిగా అటువంటి అవకాశాలను కల్పిస్తాము.

శ్రీ తేలుకుట్ట గోపాల వెంకట కృష్ణరావు : అధ్యక్షా, క్యాటగిర్లైజ్సగ్ ఏర్పడబోయే ఖాళీలేమిటి, ప్రభుత్వ రంగంలో స్పుల్జ్, హైలీ స్పుల్జ్, వేరే క్యాటగిర్లైలలో రాబోయే ఖాళీలేమిటి? వాటిని భర్తీ చేయుటకు ఏ విధంగా చర్యలు చేపడతారో తెలియజేయవలసిందిగా తమద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె.ఆర్. ఆమోస్ : అధ్యక్షా, ఇక్కడ ప్రధాన రంగాల పేర్లు ఉంచారు. సిబ్బంది అవసరాలగురించి కూడా తెలిపారు. ఇంతమంది సిబ్బంది అవసరాన్ని మనం గుర్తించినపుడు వీళ్ళకు త్రైనింగ్ ప్రోగ్రామ్ ముఖ్యము కాబట్టి త్రైనింగ్ ప్రోగ్రామును పర్సపుల్ చేసి ప్రతి రంగంలో ప్రతి సంవత్సరము ఎంతమందికి త్రైనింగ్ ఇవ్వాలనే అరేంజ్మెంట్ చేస్తున్నారనే విషయాలను కూడా తెలియజేస్తే భాగుంటుంది.

శ్రీ ముండ్ల వెంకట శివారావు : (కడవ, అనంతస్వార్, కర్బూలు) : అధ్యక్షా, కేవలం సటిజ వర్కలు నిర్వహించేందుకు తప్ప మరెందుకూ ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్పొజెన్సు ఉపయోగించడం లేదు. ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్పొజెన్సు ఎనరోల్మెంట్ ఎందుకు సరిగ్గా జరగడం లేదు? ఉద్యోగస్థులకు ఐడి కార్డు ఇచ్చిన తరువాత ఎంతమంది ఉన్నారనే లిస్టు పస్తుంది అదే విధంగా నిరుద్యోగులు కూడా ఎంతమంది ఉన్నారనే విషయమై ఒక లిస్టు ఉంటే బాగుంటుంది. రాష్ట్రంలో ఎంతమంది నిరుద్యోగులు ఉన్నారో మనకు కార్ట్సగ్ తెలియడం లేదు మరి

ఈ విషయమై మంత్రిగారు సమాధానం ఇవ్వడం లేదు. రెండునుర లక్షల మందికి ఉద్యోగాలిస్తామని గడ్డణెక్కిన ప్రభుత్వం ఈనాడు ఇలా మాట్లాడడం శోచనీయమైన విషయం .

శ్రీ పువ్వడ నాగేశ్వర రావు : సార్, మంత్రిగారు గమలు, ఖనిజాల రంగంలో 2010వరకు ఎస్ట్రమేట్ చేసి 40,000మంది సిబ్బంది అవసరం ఉన్నదని చెప్పారు. మా ప్రాంతంలో అఫీషియల్ మైనింగ్ కాకుండా ఇల్లిగల్ మైనింగ్ కూడా జరుగుతేంది. గ్రాన్ట్ ఫౌండ్రీలలో చేసి చోట అధికారికంగా లైసెన్స్ తీసుకుని చేసేని కొన్ని ఉన్నాయి, అది లేకుండా కొన్ని వేల మంది కార్బూకులు వని చేస్తున్నారు. వాళ్ళను కూడా ఎన్రోల్ చేసుకొని ఎంప్లాయిమెంట్ చూపుడుతున్నారా, లేక మీ దగ్గరకు వచ్చిన సర్వో ప్రకారం చేశారా దయచేసి మంత్రిగారిని చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అదే విధంగా ఆరోగ్య సంరక్షణ విషయంలో 2010 సంవత్సరం వరకు 1,78,000 సిబ్బంది అవసరమని తెలిపారు. ఈ కావలసినటువంటి సిబ్బంది కొరకు ప్రభుత్వం చేపట్టే ట్రైనింగ్ కార్యక్రమాలేమైనా ఉంటే చెప్పవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఆర్. పెంకటరెడ్డిః అంధ్రప్రదేశ్లో గత రెండేళ్లలో ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్ప్రోంజ్ వారు ఇచ్చిన వివరాల ప్రకారం 2007-08 సంవత్సరంలో శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 170 మంది, 2008-09 సంవత్సరంలో 137 మంది అదే విధంగా విజయనగర జిల్లాలో 2008-09 సంవత్సరానికి 19 వేల పై చిలుకు ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్ప్రోంజ్లో సమాదు కాబడ్డారు. సదరు కాఫీని అధ్యక్షులవారికి అందజేయడం జరుగుతుంది.

వెనుకబడిన తరగతులకు స్థాదీ సర్కిణ్ణ

ప్రశ్న నెం. 4 (2493)

సర్వశ్రీ కె.ఎస్. లక్ష్మిరావు, ఖలాపురం పెంకయ్యః

గౌరవనీయులైన వెనుకబడిన తరగతుల శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- అ) రాష్ట్రంలో బి.సి.ల కోసం ఏర్పాటు చేసిన స్థాదీ సర్కిణ్ణ మొత్తం ఎన్ని;
- ఆ) మచిలీపట్టుంలో బి.సి.ల కోసం స్థాదీసర్కిల్ ఏర్పాటుకు ఏదైనా ప్రతిపాదన వుందా;
- ఇ) అయితే, దానిని ఎప్పటిలోగా ఏర్పాటు చేస్తారు?

వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేప శాఖ మంత్రిగారు (శ్రీ ఎమ్. ముఖేష్ గౌడ్) :

అ) ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో బి.సి.ల కోసం 8 స్థాదీ సర్కిణ్ణను నిర్వహించడపుతున్నది. అవి 1. గుంటూరు 2. వరంగల్లు 3. అనంతపురం 4. ప్రైపర్ రాబాదు 5. మహబూబ్ నగర్ 6. కర్నూలు 7. విశాఖపట్టం 8. రాజమండ్రిలలో ఉన్నాయి.

- అ) లేదండీ
- ఇ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పత్తునుం కాదు.

శ్రీ కె.ఎన్. లక్ష్మణ్ రావు (కృష్ణా, గుంటూరు) : అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో 1994-95 సంవత్సరంలో వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థుల కోసం 8 స్ఫ్రేండ్ సర్కిళ్ళ ప్రారంభించారు. వీటిలో సివిల్స్, గ్రాహ్ 1, గ్రాహ్ 2, డియన్సి తదితర పోటీ పరీక్షలకు ఉచిత శిక్షణనిస్తున్నారు. పదిహౌసేట్ అనంతరం ఈనాడు వేలాది మంది విద్యార్థులు పోటీ పరీక్షలకు సిద్ధమవుతున్నారు. డియస్ట్ 6 లక్షలమంది పరీక్ష ల్రాస్ట్ అందులో మూడు లక్షలమంది బి.సి. విద్యార్థులే ఉన్నారు. అందుకని మారిన పరిస్థితులకునుగుణంగా కేవలం ఎనిమిది ప్రాంతాలకే కాకుండా ప్రతి జిల్లాలోనూ వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థులకోసం ఒక స్ఫ్రేండ్ సర్కిళ్లను పెట్టాలని తమద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. నా అభ్యర్థన ఏమిటంచే జిల్లాకు ఒక స్ఫ్రేండ్ సర్కిళ్లను పెట్టాలి, కృష్ణాజిల్లాకు సంబంధించి మానియజకవర్గమయిన మచిలీపట్టణంలో ఒక స్ఫ్రేండ్ సర్కిళ్లను పెట్టాలని తమద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

డ. 10.30

శ్రీ పోచించెడ్డి సుబ్బారెడ్డి (కడవ, అనంతపూర్, కర్నూలు) : అధ్యక్షా, స్ఫ్రేండ్ 8 ఉన్నాయని వారు చెప్పారు. ఈ ఎనిమిదింటిలో ఆఫీసర్స్ డిప్యూటీఎస్ మీద పనిచేస్తున్నారా? రెగ్యులర్ ఆఫీసర్లుగా అపాయింట్ చేయబడినారా? అది ఏ స్థాయి అధికారులను డిప్యూటీఎస్ మీద తీసుకుంటున్నారో తెలియజీయవలసిందిగా మీద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ గాదె శ్రీనివాసులు నాయుడు (శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, విశాఖపట్టం) : అధ్యక్షా, శ్రీకాకుళం, విజయనగరం జిల్లాలు బాగా వెనుకబడిన జిల్లాలు. జనాభా ప్రకారం బిసిలు కూడా ఎక్కువ ఉన్న జిల్లాలు. కాబట్టి ఈ జిల్లాలో కూడా క్రొత్తగా స్ఫ్రేండర్స్ ప్రారంభించే అవకాశం ఉన్నట్లయితే వాటిని త్వరగా ప్రారంభించే ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా మీద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఐలాపురం వెంకయ్య (కృష్ణా) : అధ్యక్షా, కృష్ణాజిల్లాలో ఎక్కువ భాగం వెనుకబడిన పరిస్థితి ఉన్నది. వేరేచోట్ల ఇచ్చారు కాని అలాంటిది కృష్ణాజిల్లాలో చాలా అవసరం. కృష్ణాజిల్లాలో మచిలీపట్టుంలో చాలా అవసరంగా ఉంది. దానిగురించి కృత్తిమైను, కోడూరు, బంటుమిల్లి మొదలైన మండలాలలో మట్టుకొరులు, యాదవులు అనేకమంది ఉన్నారు. వీరిలో పేదవారున్నారు. గ్రాహ్-1, గ్రాహ్-2, ఎం.సెట్, డి.ఎస్.సి. సివిల్ సర్వీసుల పరీక్షలకు సంబంధించి ఉచిత శిక్షణ ఇచ్చే ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా మీకు మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విషయంలో మంత్రిగారు ప్రత్యేకించి మనసుపెట్టి ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఈ జిల్లాలో పేదవాళ్ల బి.సి.లు చాలా మంది ఉన్నారు కావున అక్కడ ఇష్టవలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి :- అధ్యక్షా, ఇది చాలా మంచి స్నీ.ఓ. దీనివలన విద్యార్థులకు చాలా లాభం చేకూరుతుంది. కేవలం వెనుకబడిన తరగతులవారికి కాకుండా అర్థకంగా వెనుకబడిన వారికి కూడా ఉపయోగిసేలా జిల్లాకు ఒకటి చోప్పున ఏర్పాటు చేయాలని మీద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ చుక్కా రామయ్య : ఈ ఇనీస్టిట్యూట్లు పెట్టి ఇప్పటిపరకూ 10 సంవత్సరములు అయింది. దీనిమీద మీరు ఇప్పటిపరకూ అస్సెన్స్మెంట్ చేచారా, చేస్తే ఆ అస్సెన్స్మెంట్ రిపోర్టు ఏమైనా ఇష్టగలుగుతారా అని అడుగుతున్నాను.

డా. కె. నాగేశ్వర్ : అధ్యక్షా, ఈ స్టడీ సర్కిల్ ప్రతి జిల్లాకు పెట్టడమే కాదు, ఇప్పుడు ఉన్న 8 కూడా చాలా దారుణంగా ఉన్నాయి. నేను, లక్ష్మణరావు స్టడీ సర్కిల్లో పాతాలు చెప్పుతున్నాం. అక్కడ strengthen చెయ్యాలి. మేము అడిగేది ఏమిటంటి మీ నాయకత్వములో ఉన్న ఈ సభనుంచి ప్రత్యక్షణగా పాతాలు చేపే అనుభవం ఉన్న మేము ఉన్నాము. పాతాలు నిన్న అనుభవం ఉన్న జూపూడి ప్రభాకర రావు లాంటి వారు ఉన్నారు. కొంతమంది పెద్దలున్నారు. నీరితో మీరు ఒక అధ్యయన కమిటీని వెయ్యాండి. శాసన మండలి ద్వారా అయినా రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి పోటీ పరీక్షలు చదువుతున్నటువంటి పీద విద్యార్థులందరికీ కావలసినటువంటి సదుపాయలకు సంబంధించి ఒక సమగ్ర నివేదికను తెప్పించుకుని, అమలు చేయమని ప్రభుత్వాన్ని మీరు కోరపలసిందిగా మిమ్మల్ని అడుగుతున్నాము అధ్యక్షా.

శ్రీ చిగురు పాటి పరప్రసాద్ : - అధ్యక్షా, ఈ స్టడీ సర్కిల్ అవసరం గురించి గౌరవ శాసన మండలి సభ్యులు చాలామంది చెప్పారు. ఈ సందర్భంలో మచిలీపట్టుణాంలో ఒక స్టడీ సర్కిల్ని తప్పనిసరిగా ఇమ్మని ఆ నియోజకవర్గానికి సంబంధించిన వ్యక్తిగా నేను కూడా మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతూ ఇక్కడ ఒక విషయం చెప్పుదలచాను. నిరుద్యోగ సమస్యకి ఒక గొపు పరిప్చిర మార్గం ఇది కాబట్టి స్టడీ సర్కిల్ 8 పెట్టడం కాదు, 80 పెట్టడం కూడా అవసరమే. మనకున్న నీడని మనం మీట్ కాలేము. 800 పెట్టినా నీడని మీట్ కాలేము. ప్రస్తుత పరిస్థితి అది. ప్రతి గవర్నమెంట్ ఇన్స్టిట్యూషన్లోనూ, ప్రతి ఎస్టాబిల్షన్ ఆర్డర్నేజెప్సన్లోనూ, స్టడీ సర్కిల్ అనేది తక్కువ ఖర్చుతో ఏర్పాటు చేయగలిగేది, పార్ట్ ట్రేమ్ ఫ్యాక్ట్రీలతో ఏర్పాటు చేయగలిగేది. ఒక చిన్న ప్రైవేటు వ్యక్తి 100 స్టడీ సర్కిల్ దేశంలో నడుపుతున్నాడు. అలాంటి పరిస్థితుల్లో గవర్నమెంట్ కేవలం 8 స్టడీ సర్కిల్ మాత్రం ఎన్నో సంవత్సరముల నుండి నడవడం అనేది ప్రస్తుత నీడకి అది సరిపోదు. ఎక్కడ గవర్నమెంట్ ఇన్స్టిట్యూషన్ ఉంటే, ఎక్కడ పెద్ద ఆర్డర్నేజెప్సన్ ఉంటే, అక్కడ ఒక స్టడీ సర్కిల్ అనేది ఏర్పాటు చేయడం తేలికైన విషయం. ఇంకోక విషయం ఇది బి.సి.లకు చేయడం అనేది చాలా బాగుంది. ఆర్థికంగా వెనకబడిన ఏ వ్యక్తికి అయినా సరే స్టడీ సర్కిల్లో ప్రవేశించేటట్లుగా ప్రభుత్వం ఈ విషయం గురించి కూడా ఆలోచించి తగు చర్యలు తీసుకోవాలని చెప్పి నేను మీ ద్వారా మంత్రివర్యులను కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. ముఖేష్ గాడ్ : అధ్యక్షా, అందరూ అడిగింది ఒకటే విషయం బి.సి.ల సంక్షేపముం గురించి. నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. 66 శాతం మంది బి.సిలు స్టడీసర్కిల్లో ఉన్నారు. మిగిలిన అందరూ ఎస్.సి., ఎస్.టి.లకు సంబంధించినవారే. ఈరోజు కౌన్సిల్లో చాలా మంది నాయకులు బి.సి.లకోసం అందోళన చెందడం చాలా సంతోషపునిపించింది. మీ అందరిదే కాదు ముఖ్యమంత్రిగారి ఆలోచన కూడా ఒకటే ప్రతి జిల్లాలో కూడా ఒక స్టడీ సర్కిల్ని ఏర్పాటు చేయాలని. ఆ జిల్లా తరువాత దాని స్థాయిని మండలానికి తీకుసుచెచ్చాలన్న ప్రహోజల్తో ముందుకు సాగుతున్నాము.

(సభలో సభ్యులు బల్లలు చరిచారు.)

అలానే ఇప్పుడు 8 బి.సి. స్టడీ సర్కిల్ ఏవైతే ఉన్నాయో ... డా. నాగేశ్వర్ గారు ఎందుకో నశ్వరుతున్నారు...

(సభలో సభ్యులు)

డా. కె. నాగేశ్వర్ : అడిగినదానికన్న ఎక్కువ ఇస్తున్నారని ...

శ్రీ ఎం. ముఖీస్. గాడ్ : అలాగే ఈ రోజు రాష్ట్రంలో 8 బి.సి. స్టడీ సరిగ్గుళ్లు మన రాష్ట్రంలో నడుస్తున్నాయి. ఈ ట్రోత్తు సంవత్సరానికి కూడా మరో 7 బి.సి. స్టడీ సరిగ్గు ఏర్పాటు చేయాలనే ప్రతిపాదనలు సిద్ధమైనాయి. 1. కడవ 2. తిరుపతి 3. విజయసగరం 4. నిజమాబాద్ 5. అదిలాబాద్ 6. కరీంసగర్ 7. ఖమ్మం. అలాగే ఇప్పుడు 8 ఉన్నాయి. మొత్తం 15 సరిగ్గుల్ని అవుతాయి. అలాగే వచ్చే సంవత్సరం కానీ, మరునాటి సంవత్సరం కానీ, మరిన్ని సరిగ్గుల్ని పెట్టే ప్రతిపాదనలు మన ప్రియతమ ముఖ్యమంత్రి పై.ఎన్. రాజశేఖర్ రెడ్డి గారి ఆలోచనలో ఉన్నాయని మీకు తెలియజేసుకుంటున్నాను.

(సభలో సభ్యుల హర్షధ్వనాలు)

డా.కె. నాగేశ్వర్ : - అలాగే ఆన్ లైన్ స్టడీ సరిగ్గుని ఏర్పాటు చేయడం గురించి కూడా ఆలోచించండి...

శ్రీ ఎం. ముఖీస్. గాడ్ :- అలాగే స్టడీ సరిగ్గుని ఏర్పాటు చేయాలి. మచిలీపట్టణంలో, తూర్పుగోదావరి, వశిష్ఠగోదావరి జిల్లాలకు రాజమండ్రిలో స్టడీ సరిగ్గు నడుస్తున్నది. మీ ఆలోచనలు కూడా మంచివే. భవిష్యత్తులో తప్పకుండా మచిలీపట్టణంలో స్టడీ సరిగ్గు ఏర్పాటు చేస్తామని ఈ సభాముఖంగా తెలియజేస్తున్నాను.

డా. కె. నాగేశ్వర్ :- అతి తక్కువ ఇర్పుతో మీరు ఆన్ లైన్ స్టడీ సరిగ్గు పెట్టి, టెక్నాలజీని ఉపయోగించుంటున్నాము. నేను పారం చెప్పాలంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతా తిరిగి పారం చెప్పాలేను. ప్రభుత్వం కనుక ఒక వెబ్ సైట్ని ఏర్పాటు చేసినట్లయితే నేను పారం చెప్పగలుగుతాను. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా సైబర్ కేంద్రులు వచ్చాయి. వస్తున్నాయి. వాటిద్వారా విద్యార్థులు చదువుకోగలుగుతారు. ప్రస్తుతం అతి తక్కువ ఇర్పుతో ఆన్ లైన్ సరీసుల ద్వారా రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా విద్యార్థులందరికీ చదువుకునే అవకాశం కలుగుతుంది. అతి తక్కువ ఇర్పుతో మీరు పెంటనే ఆన్ లైన్ సరీసుల ద్వారా దీనిని ఇంకా విస్తరించి జిల్లాలకు, మండలాలకు వ్యాప్తి చేస్తే బాగుంటుందని నా అభిప్రాయం. మాపంతు వ్యక్తిగత సహాయసహకారులు పూర్తిగా అందజేస్తామని తెలియజేస్తున్నాను.

(అంతరాయం)

శ్రీ ఎం. ముఖీస్. గాడ్ :- అధ్యక్షా, నాగేశ్వర్గారు చెప్పింది మంచి సూచన, దీనిని తప్పకుండా పరిశీలనలోకి తీసుకుని ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి కూడా తీసుకువెళ్లి నిర్ణయం తీసుకుంటాము. లక్ష్మీనరావుగారు చెప్పినట్లు జిల్లా స్థాయిలోనే కాదు, మండలస్థాయి పరకూ కూడా మా ఆలోచనలు ఉన్నాయి. తప్పకుండా ఏదో ఒక రోజు మీ మండలానికి కూడా స్టడీ సరిగ్గు వస్తాయి. మీరు పర్లి అవ్వపలసినవసరం లేదు. అలాగే పోచించెండ్రి సుబ్బారెండ్రిగారు అడిగినట్లు అధికారులంతా డిప్యూటీసెస్‌మీదే స్టడీ సరిగ్గులో పనిచేస్తున్నారు. వాళ్ళ స్థాయి కూడా అసిస్టెంట్ బి.సి. వెల్వేర్ అఫీసరు స్థాయి అని సభాముఖంగా తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ చుక్కా రామయ్య :- ఇప్పటివరకూ 10 సంవత్సరాలనుంచీ స్ఫుర్తి సర్కిల్స్ నడిపిస్తున్నారు. ఏదైనా అంచనా జరిగిందా? జరిగితే ఆ రిపోర్టు ఏమన్నా మాకు ఇస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. ముఖేష్ గౌడ్ : - అధ్యక్షా, కమిటీ కోసం కూడా అడిగిసటల్లు జ్ఞాపకము. ఇప్పటికే స్టోర్ కమిటీ ఒకటి ఉన్నది. అంచనాలు కూడా జరుగుతూనే ఉన్నాయి. తప్పకుండా ఆ జవాబు రామయ్యగారికి వ్యాతపూర్వకంగా ఇప్పడం కూడా జరుగుతుంది.

ఉద్యోగులకు, పదవీవిరమణ చేసిన ఉద్యోగులకు ఆరోగ్య కార్బులు

ప్రశ్న నెం. 5 (2574)

సర్వశ్రీ జి. తిప్పేస్వామి, కందుల లక్ష్మిదుర్గేష్, ప్రసాద్:

గౌరవనీయులైన వైద్య విద్యా శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) రాష్ట్ర ప్రభుత్వోద్యోగులు, పదవీ విరమణ చేసిన ఉద్యోగులకు ఆరోగ్య కార్బులు జారీ చేయడానికి ప్రభుత్వం వర్ధ ప్రతిపాదనలు ఉన్న విషయం వాస్తవమేనా ;
- ఆ) అందుకుసంబంధించిన విధి విధానాలు ఏమిటి ; ఆ ప్రక్రియ ఎప్పటిలోగా ప్రారంభిస్తారు?

వైద్య విద్యా శాఖ మంత్రి (శ్రీ పి. సుదర్శన్ రెడ్డి):

- అ) అపుసండీ.
- ఆ) ఈ ప్రతిపాదనలు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

ఉ. 10.40

శ్రీ జి. తిప్పేస్వామి (అసెంబ్లీ) : ప్రపంచంలో ఎక్కడా లేని విధంగా పేద వాళ్లు పెద్ద పెద్ద కార్బోరైట్ హోస్పిటల్లో దాదాపు రెండు లక్షల రూ.ల వరకు ఖర్చు అయ్యే చికిత్సలను ఉచితంగా పొందాలనే మంచి ఆలోచనతో మన ముఖ్యముంటు రాజశేఖరెడ్డిగారు ఆరోగ్యశ్రీ అనే ఒక కొత్త పథకాన్ని తీసుకుని వచ్చారు. అందులో భాగంగానే రిటైర్మెంట్ ఎంప్లౌయిస్కు కూడా ఆ కార్బుక్కున్ని వర్తించ చేసే విధంగా చర్య తీసుకుంటున్నట్లు మేము పేసర్లో చదివాము. ఇప్పుడు మంత్రిగారు కూడా మాట్లాడుతూ అప్పును అని చెప్పారు. అయితే దాని విధి విధానాలేమిటి? అదే విధంగా నాల్గవ తరగతి ప్రభుత్వ సిబ్బందికి కూడా ఈ పథకాన్ని వర్తించ చేసే కార్బుకుండా? ఉదాహరణకు, అనంతపురం జిల్లా కంబదూరు మండలంలో గిడ్డమ్మ అనే ఒక ఉద్యోగిని 2005 సం.లో రిటైర్ అయింది. 2007 సంవత్సరంలో బై పాస్ సర్జరీ చేయించుకున్నది. అయితే ఇంతవరకు రీఇంబర్స్‌మెంట్ రాలేదు. అటువంటి సందర్భంలో రాజీవ్ ఆరోగ్య శ్రీ పథకాన్ని రిటైర్ ఉద్యోగస్తులకు కూడా వర్తించ చేయడం చాలా సమంజసంగా ఉంటుంది. ఈ పథకాన్ని ఎప్పటిలోగా ప్రవేశపెడతారు? దాని విధి విధానాలేమిటో కూడా తెలియజేయవలసిందిగా సభ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి : రిబైర్డు ఉద్యోగులకు రాజశేఖరరెడ్డిగారు హెల్త్కార్డులు ఇస్కూ చేస్తామని చెప్పారు. అంతేకాకుండా ఒక లక్ష రూ.ల నుండి రెండు లక్షలకు రీథంబర్స్‌మెంట్ పెంచిన ఘనత కూడా ఈ ప్రభుత్వానిదే. మేము రిక్వెస్టు చేయగానే, రెండో ఆలోచన చేయకుండా రాజశేఖరరెడ్డిగారు రీథంబర్స్‌మెంట్‌ను రెండు లక్షల రూ.లకు పెంచడం జరిగింది. అయితే వచ్చిన సమస్య ఏమిటంటే, రీథంబర్స్‌మెంట్ పద్ధతి సరిగా లేదు. అది మారాలి. రీథంబర్స్‌మెంట్ విధానంలో రిబైర్డు అయిన ఉద్యోగి పనిచేసిన కార్యాలయం నుండి నుండుగా బిల్లు డైరక్టర్ కార్యాలయానికి వెళ్లాలి, అక్కడి నుండి మెడికల్ బోర్డుకు వెళ్లాలి. దాని వల్ల తీవ్ర జాప్యం జరుగుతోంది. కాబట్టి రీథంబర్స్‌మెంట్ విధానాన్ని సరళీతరం చేయాలి. అమలు చేయడానికి రాజశేఖరరెడ్డిగారు సిఫ్టంగా ఉన్నారు కాబట్టి, రిబైర్డు ఉద్యోగులకు చెల్లించవలసిన రీథంబర్స్‌మెంట్ విధానాన్ని మార్చాలని ఈ సందర్భంగా కోరుతున్నాము....

MR.CHAIRMAN: I am not allowing you. మీకొక ఒప్పీనియన్ ఉంటుంది. దానిని తీసుకుని వచ్చి హాజర్లో పెడతారు. You come in the supplementary then I will allow.

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి : రిబైర్డు ఉద్యోగులకు సకాలంలో రీథంబర్స్‌మెంట్ జరగాలన్నది మా కోరిక.

శ్రీ విటపు బాలసుబ్రహ్మణ్యం (ప్రకాశం, నెల్లురు, చిత్తురు) : అధ్యక్షా, ఈ చర్చ గతంలో కూడా జరిగింది. మెడికల్ బిల్లులు పాన్ చేసే సందర్భంలో తీవ్రమైన జాప్యం జరుగుతోంది. ఆఖరుకు ఎమ్.ఎల్.సి.లకు కూడా ఆ సమస్య కల్గాతోంది. మెడికల్ బిల్లులు రావడానికి ఒక సంవత్సరం వరకు పడుతోంది. ఆ అనుభవం నాకు కూడా కల్గింది. కాబట్టి మంత్రిగారిని కోరేది ఏమిటంటే మెడికల్ బోర్డు అనేది ఒకటి ఉంది, అందులోని సిబ్బంది మెడికల్ బిల్లులు పాన్ చేయడంలో చాలా జాప్యం చేస్తున్నారు, అక్కడ అవీనీతి చాలా ఉంది, దాని మీద ఏమి చర్చలు తీసుకుంటున్నారు అని ఒక నిర్దిష్ట టైమ్ పెట్టి, ఆ లోపల మెడికల్ బిల్లులు పాన్ అయ్యే విధంగా ఏర్పాటు చేయండి.

శ్రీ పి. సుధాకర్ రెడ్డి (మహబూబ్‌నగర్, రంగారెడ్డి, హైదరాబాద్) : రాష్ట్రంలో సుమారు నాలుగు లక్షల మంది పదవీ విరమణ చేసిన ఉద్యోగులు ఉన్నారు. ఇప్పుడు ఉన్న రీథంబర్స్‌మెంట్ విధానం వల్ల వారికి చాలా ఇబ్బంది కల్గాతోందనే విషయాన్ని అందరూ గమనిస్తున్నారు. కాబట్టి ప్రత్యామ్నాయంగా హెల్త్ కార్డు స్క్రీన్ పెట్టాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నట్లుగా తెలుస్తోంది. కాబట్టి ఆ స్క్రీన్ యొక్క విధి విధానాలేమిటో తెలియచేయవలసిందిగా కోరుతున్నాము. వాటిని రూపొందించే ముందు రిబైర్డు ఉద్యోగుల సంఘాలతో చర్చించండి.

శ్రీ పువ్వడ నాగేశ్వరరావు : అధ్యక్షా, తీప్పేస్వామిగారు స్పృసిఫిక్‌గా ఒక కేసు గురించి చెప్పారు. కంటడూరు మండలంలో ఒక రిబైర్డు ఉద్యోగి 2007వ సంవత్సరంలో ఆపరేషన్ చేసుకుంటే ఇంతవరకు మెడికల్ బిల్లు రీథంబర్స్ జరగలేదని అన్నారు. దానికి మంత్రిగారు స్పృసిఫిక్‌గా ఆస్పర్ చెప్పవచ్చు. అదే విధంగా ఇంకోక గారప సభ్యులు తనకు కల్గిన అనుభవం గురించి చెప్పారు. ఎమ్.ఎల్.సి.లకు సంబంధించిన బిల్లుల రీథంబర్స్‌మెంట్లో కూడా అక్రమాలు జరుగుతున్నాయని చెప్పారు. ఇటువంటి కేసుల్ని మేము అటెండ్ అపుతామని మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పితే ఏమపుతుంది? It will be noticed. అస్కూరెన్స్ కమిటీలో యాక్సెస్ టేకన్ రిపోర్టు గురించి అడగడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

శ్రీ దామారి రామిరెడ్డి (ప్రకాశం, నెల్లూరు, చిత్తూరు) : అధ్యక్షా, ఆరోగ్యశి వథకం గాని, మెడికల్ రీఇంబర్స్‌మెంట్ విధాన విషయాల్లోగాని బార్డర్ జిల్లాలు అయిన చిత్తూరు, అనంతపురం, మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాల్లో పనిచేసిన, చేస్తున్న ఉద్యోగులు చాలా ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు. ఎందుకంటే వారికి దగ్గరగా ఉండే బెంగళూరు, రాయవేలూరు, మద్రాసు వంటి ఇతర రాష్ట్రాలకు వెళ్లి చికిత్స చేయించుకుంటారు. అయితే అక్కడి హస్పిటల్‌కు గుర్తింపు లేదనే కారణంతో మెడికల్ బిల్లుల్ని అనుమతించడం లేదు. అయితే ప్రస్తుతం మళ్లీ వాటికి అనుమతి ఉందని, కొత్త బిల్లుల్ని అనుమతిస్తున్నారు. కానీ, వది, పదిహేను నెలల కిందట చేయించుకున్న వారి బిల్లులు నిరాకరించబడ్డాయి. కాబట్టి వాటిని కూడా ఇప్పుడు కన్నిడర్ చేసి, బిల్లులు చెల్లిస్తారా?

శ్రీ పోచించెడ్డి సుబ్బారెడ్డి : మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరేదేమిటంటే, బిల్లుల చెల్లింపులో తీవ్ర జాప్యం జరుగుతోంది. తీప్పుస్వామిగారు కూడా చాలా స్ఫుసిఫిక్‌గా చెప్పారు. బిల్లులు పాస్ చేయాలంటే వైద్య ఆరోగ్య శాఖలో పలావా మొత్తానికి పలావా రేటు అని నిర్దియుంచి అక్కడి సిబ్బంది నసూలు చేస్తున్నారు. కాబట్టి దానిపై మంత్రిగారు దృష్టి పెట్టి చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. చాలా అవినీతి జరుగుతోంది అక్కడ.

శ్రీ పి. సుదర్శన్ రెడ్డి : అధ్యక్షా, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల సంఘాలు ముఖ్యమంత్రిని కలిసి మెడికల్ బిల్లుల రీఇంబర్స్‌మెంట్ గురించి చాలా ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నాం, సమస్య పరిష్కరించండి అని కోరడం జరిగింది. వారి కోరిక మేరకు సదరు విషయాన్ని పి.ఆర్.సి.కు నివేదించడం జరిగింది. అక్కోబరు, 2009 న పి.ఆర్.సి. తన నివేదికను సమర్పిస్తుంది. హాల్త్ కార్డూల జారీ విషయంలో పి.ఆర్.సి. చేసే సూచనల్ని తప్పకుండా ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తుంది. రీఇంబర్స్‌మెంట్ విషయంలో గా.సభ్యులు చెప్పింది వాస్తవమే. పెద్ద పెద్ద కార్బోరైట్ హస్పిటల్ ముందు డబ్బులు కట్టించుకుంటున్నారని చెప్పారు. అయితే కొండరి దగ్గర డబ్బులు ఉండవు. దాని వల్ల రోగులు ఇబ్బందులు పడుతున్నారు, కాబట్టి హాల్త్ కార్డూలు ఇస్తే వాటిని ఉపయోగించుకోవడానికి వీలుంటుంది. కాబట్టి ఈ విషయంలో పి.ఆర్.సి. తన రిపోర్టును ఇచ్చిన తర్వాత, అది చేసే సిఫార్సుల మేరకు చేస్తాము. నాల్గవ తరగతి ఉద్యోగుల గురించి చెప్పారు. వారిని కూడా కన్నిడర్ చేస్తాము.

శ్రీ పి. సుధాకర్ రెడ్డి : ప్రస్తుతం ఉన్న విధానం వల్ల, మెడికల్ ఎడ్యుకేషన్ దగ్గర బిల్లులు పెండింగులో ఉంటున్నాయి. దాంతో అవినీతి చేటు చేసుకుంటున్నది. దాన్ని రూపుమాపడానికి ఏమైనా చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ పి. సుదర్శన్ రెడ్డి : అది నా డిపార్ట్మెంట్‌కు సంబంధించినది కాదు. అయినా తప్పనిసరిగా సంబంధిత డిపార్ట్మెంట్ వాళ్ళకు చెప్పుతాను.

శ్రీ పి. సుధాకర్ రెడ్డి : మెడికల్ ఎడ్యుకేషన్ డైరక్టరీ మీ డిపార్ట్మెంట్.

ఏస్ట్రో షైర్స్ : చర్య తీసుకుంటామన్నారు.

శ్రీ పి. సుదర్శన్ రెడ్డి : బిల్లుల మంజూరులో జాప్యం జరగకుండా, తొందరగా పాస్ అయ్యే విధంగా రీఇంబర్స్ చేయస్తాము.

ఉ. 10 .50

ఈ సమస్యకు సంబంధించి రీసెంట్‌గా గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారితో సమావేశం జరిగినపుడు ఎంప్లాయిస్, రిటైర్డ్ ఎంప్లాయిస్ వారిని రికెషన్ చేశారు. దానికి సంబంధించి ఆర్థికంగా ఇఖ్యంది ఉన్న కుటుంబాలు హాస్పిటల్‌కు వెళ్లినపుడు ముందుగా డబ్బులు కట్టమని చెబుతుంటే, డబ్బులు లేని కుటుంబాలు చాలా ఇఖ్యంది పడుతున్నాయి. తరువాత రీఇంబర్స్‌మెంట్ వస్తుందా రాదా అనే అనుమానం వారికి కలుగుతున్నది కాబట్టి దాని విషయంలో గుర్తుమెంట్ పరిశీలన్సుంది. దానికి సంబంధించి గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు నిర్దయం తీసుకుంటున్నారు. హార్ట్ కార్బుల విషయంలో ప్రభుత్వం చాలా స్పష్టంగా ఉంది. వారు హాస్పిటల్‌కు వెళ్లేందుకు హార్ట్ కార్బులు ఇస్యూ చేయాలని నిర్దయం తీసుకుంటున్నాము.

శ్రీ పోచించెడ్డి సుబ్బా రెడ్డి : అధ్యక్షా, హోంగార్డులకు, రిటైర్డ్ హోంగార్డులకు కూడా ఈ సొకర్యం వర్తింపజేయాలి. వాళ్ల పర్మిసెంట్ కాదు, పెస్టన్ కూడా రాదు. వారి తల్లిదండ్రులకు వైద్యం చేయించుకోవాలంటే కూడా ఇఖ్యంది ఉంది. రీ ఇంబర్స్‌మెంట్‌లో హోం గార్డులను కూడా చేర్చాలని కోరుతున్నాము. పెండింగ్ బిల్స్‌కు సంబంధించి కూడా మంత్రిగారు చెప్పాలని కోరుతున్నాము.

శ్రీ పి. నుదర్శన్ రెడ్డి : అధ్యక్షా, పెండింగ్ బిల్స్‌కు సంబంధించి కూడా తప్పకుండా పాస్ చేయిస్తాము.

SCHOOLS IN THE PANCHAYAT AREAS TRANSFERRED TO MINICIPAL CORPORATIONS

Q.NO.6 (2455)

MR.CHAIRMAN: Question No.6 is postponed at the request of the Member. Now, we will take up Question No.7.

కోసీమ ప్రాంతంలో తపోసు పునరావాస కార్యక్రమం క్రింద ఇఱ్పు

ప్రశ్న నెం. 7 (2607)

శ్రీ గిడుగు రుద్రరాజు:

గౌరవనీయులైన గృహ నిర్మాణ శాఖామంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియచేస్తారా;

అ) 1996 తుఫాను పునరావాస కార్యక్రమం క్రింద కోసీమలో ఎన్జివేలు నిర్మించిన కొన్ని గృహాలు దెబ్బతిన్న విషయం వాస్తవమేనా;

ఆ) అయితే, అట్టి గృహాలను గృహనిర్మాణ కార్యక్రమం క్రింద మరమ్మతులు/పునర్నిర్మాణం చేసుకోవడం కోసం రుణాలను మంజారుచేసే ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉన్నదా?

గృహ నిర్మాణ శాఖ మంత్రి (శ్రీ సి. శిల్ప మోహన్ రెడ్డి):

- అ) అవునండీ.
- ఆ) లేదండీ.

శ్రీ పోచింటడ్డి సుబ్రాంధ్మి : అధ్యక్షా, ఈ కవ్యసన్లో సెకండరీ విద్యాశాఖకు మార్క్యు చేసినట్లు ఉంది. ప్రింటింగ్‌లో మాత్రం అదే వచ్చింది. మునిసిపల్ శాఖమంత్రిగారు ఇక్కడే పున్మారు చెప్పమనండి. ప్రింటింగ్‌లో తప్పువుస్తే ఎట్లా సార్? సెకండరీ విద్యాశాఖ మంత్రి అని రాయాలి కదా ?

MR.CHAIRMAN: Don't go into details. I will direct the Officer concerned not to repeat it.

శ్రీ గిడుగు రుద్రరాజు (తుర్పుగోదావరి) : అధ్యక్షా, 1996లో తూర్పు గోదావరి జిల్లాలోని కోనీసీమ ప్రాంతంలో రాజీలు, కొత్తపేట, ముమ్మిడిపరం, అమలాపురం, తదితర ప్రాంతాలలో పెనుతుఫాను వచ్చిన విషయం మనకు తెలుసు. దానికి అనేకమంది ఇండ్లు కోల్పేవడం వలన, నిరాశయములు కావడం వలన కొన్ని స్వచ్ఛంద సంస్థలు, గపర్చుమెంటుతో పాటు హాసింగ్ కనస్టటిస్ చేసి వారికి ఇవ్వడం జరిగింది. గడిచిన 13 సంవత్సరాలలో హాసింగ్వారు కట్టించిన ఇండ్లు నాణ్యత తేకపోవడం వలన గానీ, 13 సంవత్సరాలు గడవడం వలన గాని శిథిలావస్థకు రావడం జరిగింది. మీద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని, ప్రభుత్వాన్ని కోరేది, ఆ ఇండ్లు ఉన్న ప్లాల్లో, ఇందిరమ్మ హాసింగ్ స్ట్రమ్మ క్రింద పునరావాసం కల్పించే పరిస్థితి ఉందా? ఆ విధంగా లేకపోతే రిపేర్లు రిసోవేషన్, మెయిన్టెనెన్స్ పెట్టి ఆదుకోవలసిందిగా మీద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాము .

శ్రీ సి. శిల్ప మొహన్ రెడ్డి : అధ్యక్షా 1996-97 నుండి, ఈ రోజు వరకు ఎన్జివోలు గాని, హాసింగ్ కార్పొరేషను గానీ దగ్గర దగ్గర 2294 ఇండ్లు కట్టడం జరిగింది. అందులో అయిదు మండలాలు కవర్ చేశారు. జనవర్లీ మండలంలో అయిదు గ్రామాలలో 90, ముమ్మిడిపరం మండలంలో 6 గ్రామాలలో 812, ఐ పోలవరం మండలంలో 6 గ్రామాలలో 340 ఇండ్లు, కాల్వెనికోనలో 25 గృహాలు, ఉపులగుప్తం మండలంలోని 6 గ్రామాలలో 283 మొత్తం 1550 గృహాలు నముద్రతీరానికి 5 కిలోమీటర్ల వెలుపల పున్నవాటికి ఒక్కొక్క ఇంటికి ఎన్జివోలు రూ. 10 వేలు, గపర్చుమెంట్ రూ. 10 వేలు చోప్పున వేర్చేసుకుని కట్టారు. కాల్వెనికోన మండలంలో తీరానికి 5 కిలోమీటర్ల లోపల పున్న 13 గ్రామాలలో ఒక్కొక్క ఇంటికి ఎన్జివోలు రూ. 15 వేలు, గపర్చుమెంటు రూ. 15 వేలు తో 30,744 గృహాలు కట్టారు. ఇందుకు సంబంధించి నముద్రానికి అయిదు కిలోమీటర్ల వెలుపల నిర్మించిన గృహాలకు మొత్తం రూ. 1,55,00,000 లు హాసింగ్ కార్పొరేషన్ భరించడం జరిగింది. అలాగే అయిదు కిలోమీటర్ల లోపల నిర్మించిన గృహాలకు రూ. 1,11,60,000 లు కూడా హాసింగ్ కార్పొరేషన్ భరించడం జరిగింది. 1993 వరకు పాడుపడిన వాటికి రిపేరుకు గానీ, పూర్తిగా చెడిపోయిన వాటినిగానీ పరిశీలించి డబ్బు శాంక్షన్ చేయడం జరిగింది. దీనికి 2007 లో జివో ఇచ్చారు. 1996కు సంబంధించి మటుకు జివో రాలేదు. ప్రభుత్వం వద్ద కూడా అందుకు సంబంధించిన ఎటువంటి ప్రతిపాదనలు ఆ శాఖలో లేవు. అటువంటి ప్రతిపాదనలు పంపితే తప్పకుండా పరిశీలించడం జరుగుతుందని తెలియజేస్తున్నాము.

నిత్యాపనర పస్తువుల ధరల అనొథారణ పెరుగుదల

(పత్ర నెం. 8 (2548)

సర్వశ్రీ టి. మోహన్ రెడ్డి, ఎల్లారెడ్డిగారి శివరామి రెడ్డి, పోచింరెడ్డి సుబ్బారెడ్డి:

గౌరవనీయులైన ఆహార, పౌర సరఫరాలు, లీగల్ మెట్రాలజీ, వినియోగదారు వ్యవహారాల శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) రాష్ట్రంలో పస్తువాన్యాలు, బియ్యం ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోయిన విషయం వాస్తవమేనా;
- ఆ) అయితే, దానిని నియంత్రించడానికి ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి?

ఆహార, పౌరసరఫరాలు, లీగల్ మెట్రాలజి వినియోగదారు వ్యవహారాల శాఖమంత్రి (శ్రీ జూసల్లి కృష్ణరావు) :

- అ) కొన్ని సరుకుల ధరలలో పెరుగుదల ఉంది. ఇతర సరుకుల ధరల విషయంలో స్వల్ప వ్యతాపం ఉంది.
- ఆ) సవివరమైన నివేదికను సభాసమక్షంలో ఉంచడమయింది.

కావవపరివత్తు సభ్యులు శ్రీ బి.మోహనరాధై, శ్రీ ఎల్లారాధై గారి శివరామిరాధై, శ్రీ చింరాధై నుబ్బారాధై గారలు అడిగిన కావవపరివత్తు ప్రశ్న నెం. 2548 లోని (ఎ) మరియు (బి) అనుబంధ ప్రశ్నలకు సంబంధించి ఆహార, పొరసరథరాలు, లిగల్ మెట్రాలజి, వినియోగదారు వ్యవహారాల శాఖ మంత్రిగారి వివరణను సభా సమక్షంలో ఉంచడమంచి.

కాయగూరలు:

కాయగూరలు ధరలు పెరుగుతున్నాయి. కాయగూరల ధరలు పెరగడానికి కారణాలను దిగువ పేర్కొనడమయింది:

* ఉష్ణోగ్రతలు ఎక్కువగా ఉండడం వల్ల కాయగూరల పంట తగినంతగా లేదు. భూగర్భ జల మట్టం తగ్గిపోవడం కూడా ఒక కారణం.

* వ్యవసాయ మార్కెటింగు శాఖ మదనపల్లి, చిత్తూరు నుండి 31.573 మెట్రిక్ టన్నుల, టమోటాలను, 265.95 మెట్రిక్ టన్నుల ఉల్లిపాయలను సేకరించి మార్కెటు ప్రమేయ కార్బోకలాపాల క్రింద రైతు బజార్ ద్వారా విక్రయించింది.

* టమోటా ధర మదనపల్లి వ్యవసాయ మార్కెటు కమిటీ (ఎ.ఎం.సి) లో కిలోకు రూ. 6/- ల నుండి రూ. 8/- ల మధ్య వుంది. బోయినపల్లిలో కిలోకు రూ. 6/- ల నుండి రూ.12/- ల మధ్య వుంది.

* ఉల్లిపాయల ధర మహాబాబ్ నగర్ వ్యవసాయ మార్కెటు కమిటీ (ఎ.ఎం.సి) లో కిలోకు రూ.8/- ల నుండి రూ.8.50/- ల మధ్య వుంది. కర్మనులో కిలోకు రూ.3.80/- ల నుండి రూ.7.70/- ల మధ్య వుంది.

ఇతర నిత్యవసర పరుకులు :-

నిత్యవసర ధరల పెరుగుదల అంధ్రప్రదేశ్ కు ప్రత్యేకమైనది కాదు. అది దేశమంతటా వ్యాపించి ఉంది.

2008, ఆగష్టులోనే, నిత్యవసర ధరలు పెరుగుదల ధోరణి కనబడింది. ధరలను నియంత్రించడానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం ఈ క్రింది చర్యలను చేపట్టింది.

- 2 -

- (i) సూపర్‌షైన్ (ఎంపిక చేసుకున్న రకం) ను రాష్ట్రంలోపల మాత్రమే విక్రయించడమవుతుంది.
- (ii) 2009, జనవరి వరకు సూపర్‌షైన్ (ఎంపిక చేసుకున్న) బియ్యాన్ని కిలో ఒక్కింటికి రూ.18/- ల చొప్పున, ఆ తరువాత కిలో ఒక్కింటికి రూ.20/- ల చొప్పున, షైన్ బియ్యాన్ని కిలో ఒక్కింటికి రూ.16/- ల చొప్పున, సాధారణ బియ్యాన్ని కిలో ఒక్కింటికి రూ. 14/- ల చొప్పున విక్రయించడానికి ప్రత్యేక కొంటర్లను ప్రారంభించడమయింది.
- (iii) హౌరసరఫరాల సంస్థ రైసు మిల్లర్ నుండి రూ. 18.25 ల చొప్పున సూపర్‌షైన్ (ఎంపిక చేసుకున్న) బియ్యాన్ని కొనుగోలు చేసి, కిలో రూ.20/- ల చొప్పున ప్రత్యేక కొంటర్లకు సరఫరా చేయడం.
- (iv) కిలో ఒక్కింటికి రూ. 20/- ల చొప్పున ప్రత్యేక కొంటర్ల ద్వారా రైన్ మిల్లర్లు కూడా విక్రయించడం.

కా క్రింది అమలు చర్యలను కూడా తీసుకోవడమంచింది:

- (i) లైసెన్సింగు వ్యవస్థ, నిల్వ పరిమితుల క్రిందకు రైన్ మిల్లర్లను, ధాన్యం, బియ్యం వ్యాపారులను తీసుకుని రావడమయింది.
- (ii) నిర్దీశ నిల్వ పరిమితులకు విరుద్ధంగా చేసిన ధాన్యం, బియ్యం అక్రమ నిల్వలను వెలికి తీయడానికి, రైసు మిల్లులపై తీప్రమేన తనిఖీలను నిర్వహించడమవుతున్నది. వాటిని స్వాధీనం చేసుకుని రాష్ట్రం లోపల బహిరంగ, మార్కెటులో లభ్యంగా ఉంచడం కోసం తాత్కాలిక విక్రయింపై విడుదల చేయడమవుతున్నది.
- (iii) ధాన్యం, ముడి బియ్యం రవాణాపై ఆంక్షలు విధించడమయింది.

-3-

- (iv) రాష్ట్రం వెలుపలి ప్రాంతాలకు బియ్యం, ముడి బియ్యం అనధికారికంగా రవాణా అవ్యాడాన్ని తీవ్రంగా తనిఖీ చేయడం కోసం ఏకీకృత చెక్ పోస్టులను పదోష్టపరచడమయింది; అన్ని సరిహద్దు జిల్లాలకు ఒక్కొక్కదానికి 5 మొబైల్ వ్యానులను సమకూర్చడమయింది. (రాష్ట్రంలో 40 మొబైల్ వ్యానులు తున్నాయి.)
- (v) అక్రమ నిల్యాలను వెలికి తీయడానికి టైమ్‌మిల్లర్లు, వ్యాపారులపై క్రమబద్ధ, ఆక్రమిక దాడులను నిర్వహించడమవుతున్నది.
- (vi) టీలర్ల వ్యాపార ప్రాంగణాలను తనిఖీ చేయడానికి, అక్రమ నిల్యాలను వెలికి తీయడానికి, నియంత్రణ ఉత్తరవు నిబంధనల ఉల్లంఘనలపై కేసులు బుక్ చేయడానికి, క్రమబద్ధ అమలు అధికారాలకు తోడు పౌర సరఫరాలు/రెవిన్యూ, వాణిజ్యపన్నలు, లీగల్ మెట్రోలజీ, నిఘ్రా, అమలు అధికారులతో టాస్క్స్‌రూలను నియమించడమయింది.

బియ్యం ధరలను ఆదుపులో ఉండేటట్లు చూడడానికి ప్రభుత్వం అవసరమయిన అన్ని చర్యలను తీసుకుంటున్నది.

రాష్ట్ర సూపర్‌షైన్ సగటు ధర (ఎంపికచేసుకున్న రకం) సగటు నాణ్యత ప్రస్తుతం కిలో ఒక్కింటికి రూ.25.44) గా వుంది. సాధారణ, మేలురకం బియ్యం కిలో ఒక్కింటికి రూ.16.65 కి లభ్యమవుతున్నది. సూపర్‌షైన్ కిలో ఒక్కింటికి రూ.20/-, మేలురకం కిలో ఒక్కింటికి రూ. 16/-, సాధారణ రకం కిలో ఒక్కింటికి రూ.14/- ల వంతున ప్రత్యేక కొంటర్ల ద్వారా అదే నాణ్యత గల ఈ రకాలను విక్రయించడమవుతున్నది.

గిరాకీ, సరఫరా మధ్య, చాలా తేడా ఉన్నందున సూపర్‌షైన్ (ఎంపిక చేసుకున్న రకం) బియ్యం ధర పెరిగింది. వరిధాన్యం క్షీంటాలుకు కనీస మధ్దతు ధర రూ. 930/-లు కాగా ప్రస్తుతం టైమ్‌మిల్లర్లు క్షీంటాలుకు రూ. 1400/-లు రేటు చొప్పున విక్రయిస్తున్నారు.

-4-

వ్యవసాయ వాతావరణ పరిస్థితులు వంటి వాటిని పరిగణనలోనికి తీసుకొని సూపర్-టైఎంపిక చేసుకున్న రకం) పరి సాగు క్రింద విష్టీల్లాన్ని పెంచాలని ప్రభుత్వం కూడా పరిశీలిస్తున్నది.

పప్పుధాన్యాలు, వంటనూనెలు, చక్కెరకు సంబంధించి ధరలు కూడా గణనీయంగా పెరిగాయి. ప్రస్తుత రాష్ట్ర సగటు ధరలు ఈ విధంగా వున్నాయి.

కందిపప్పు	1వ గ్రేడు	కిలో ఒకిగ్రూంటికి రూ. 85.92
	2వ గ్రేడు	కిలో ఒకిగ్రూంటికి రూ. 75.34
పెసర్లు		కిలో ఒకిగ్రూంటికి రూ. 56.50
మినుములు		కిలో ఒకిగ్రూంటికి రూ. 55.97
శనగలు		కిలో ఒకిగ్రూంటికి రూ. 33.97
వేరుశేనగ నూనె		లీటరు ఒకిగ్రూంటికి రూ. 63.69
పొద్దుతిరుగుడు నూనె		లీటరు ఒకిగ్రూంటికి రూ. 54.41
పామోలిన్		లీటరు ఒకిగ్రూంటికి రూ. 41.01
చక్కెర		కిలో ఒకిగ్రూంటికి రూ. 25.42
ఉల్లిపాయలు		కిలో ఒకిగ్రూంటికి రూ. 10.08

ఇప్పటివరకు, పప్పుధాన్యాలు, వంటనూనెలు, చక్కెరకు సంబంధించి, రాష్ట్రప్రభుత్వం డీలర్లను లైసెన్సింగ్ వ్యవస్థ పరిధిలోకి తీసుకొచ్చి హోల్సేలర్లకు, డీలర్లకు నిల్వ పరిమితులను విధించింది. రాష్ట్రంలో సబబైన ధరలకు పప్పుధాన్యాల లభ్యతను అధికం చేయడం కోసం అక్రమ నిల్వలను వెలికితీసి, వాటిని స్వీధించి చేసుకుని మార్కెటులో తాత్కాలిక విక్రయించే వాటిని విడుదల చేయడానికి, 2008, అంధ్రప్రదేశ్ అనుసూచిత సరుకుల డీలర్ల (లైసెన్సింగ్), వాటిని విడుదల చేయడానికి, 2008, అంధ్రప్రదేశ్ అనుసూచిత సరుకుల డీలర్ల (లైసెన్సింగ్), నిల్వ, క్రమబద్ధికరణ) ఉత్తరవు క్రింద ఉన్నిషోర్సులు, అధికారిక అధికారులు తీవ్రమైన తనిఖీలను నిర్ద్యహించడం జరుగుతున్నది. దేశంలో అదే విధంగా రాష్ట్రంలో గత సంవత్సరంతో పోల్చుకుంటే ఈ సంవత్సరంలో పప్పు ధాన్యాలు తక్కువ ఉత్పత్తి కారణంగా ఈ పరిస్థితి ఏర్పడింది. వేరుశనగ ఉత్పత్తి కూడా గణనీయంగా పడిపోయింది.

రాష్ట్రంలో కందులు ప్రధాన ఆహారంగా వున్నందున పశ్చలు ముఖ్యంగా కందుల సాగు క్రింద విస్తరాన్ని పెంచే అవసరాన్ని ప్రభుత్వం గుర్తించింది.

రాష్ట్రంలో దారిద్యురేభకు దిగువన వున్న (బిపిఎల్) కార్బూడారులకు సహాయ పడతం కోసం ప్రతి కార్బూకు లీటరు ఒక్కింటికి రూ. 35/- వంతున సబ్సిప్పీ ధరకు ఒక లీటరు పామోలిన్, కిలో ఒక్కింటికి రూ. 45/- వంతున సబ్సిప్పీ ధరకు అరకిలో కందిపప్పు ప్రజా పంపిణీ విధానం ద్వారా ప్రస్తుతం సరఫరా చేయడం జరుగుతున్నది.

జె.కృష్ణారావు,
ఆహార, పారశరఫరాలు, లీగల్ మెట్రాలజీ,
వినియోగదారు వ్యవహారాల శాఖ మంత్రి.

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి : అధ్యక్షా, కూరగాయల ధరలు, నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు, బియ్యం, వంకాయలు, టమేచో, నూనెల ధరలు వివరితంగా పెరిగాయి. ఉడ్డోగుస్థలతో పాటు పేదప్రజలకు కూడా దీనివలన చాలా ఇబ్బంది కలుగుతున్నది. గోదాములలో ఉన్న స్టాకు ను బయటకు తీస్తే తప్పకుండా ధరలు దిగడానికి అవకాశం ఉండని తెలియవస్తున్నది. కాబట్టి ధరలు తగ్గడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. కందిపప్పుధర మన రాష్ట్రంలోనే కాకుండా పక్క రాష్ట్రాలలో కూడా పెరిగింది. అయితే వీటిని ఒక్కసారిగా దించడం సాధ్యం కావప్పటికీ ధరలు తగ్గించడానికి ఎటువంటి మార్గాలు చేపడుతున్నారు? నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు తగ్గించడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని మిద్దారా మంత్రివర్యులను కోరుతున్నాను .

MR.CHAIRMAN: He has already put a Question to Minister for Civil Supplies.

ఁ. 11.00

శ్రీ ఎల్లారెడ్డిగారి శివరామిరెడ్డి (అనంతపూర్) : అధ్యక్షా, ప్రతి సంవత్సరమూ మనం ఈ ప్రోబ్లెమ్సు అన్నిషాంకలో ఫేన చేస్తూనే వున్నాము. ప్రతిసారీ స్కూల్సిపీ వుంది కాబట్టి వివరితంగా రేట్లు పెరుగుతున్నాయని ఆస్కర్ ఇస్తున్నారు. దీనికి సాల్యాఫ్ట్‌గా, ప్రతి నియోజకవర్గంలోనూ కోల్డ్ స్టోర్జ్ యూనిట్లను ఏర్పాటు చేసి, సీజన్లో దానికి సంబంధించిన అన్ని రకాలైన వస్తువులను కొని భద్రపరచి, అన్నిషాంకలో ఇస్తే బాగుంటుందనేది నా నూచన. ఈ విషయంలో ఏమైనా చర్యలు తీసుకునే పరిస్థితి వుందా?

శ్రీ పోచింరెడ్డి సుబ్బారెడ్డి : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు వివరణలో ఇచ్చారు. మదనపల్లి వ్యవసాయ మార్కెట్లో టొమాటో కిలో రూ. 6 నుంచి రూ.8 వరకూ వున్నదని, బోయినపల్లిలో రూ.6 నుంచి రూ.12 వరకూ వున్నదని, ఉల్లిపాయలు కిలో మహబూబ్‌నగర్లో రూ.6 నుంచి రూ.8.50 మధ్య వున్నదని, కర్నూలులో రూ.3.80 నుంచి రూ. 7.70 మధ్య వున్నదని మంత్రి గారు తమ సమాధానంలో చెప్పడం జరిగింది.

మాకు చాలా కన్స్యూజన్స్‌గా పుంది. ఈ రకమైన రేట్లు ఈ వ్యవసాయ మార్కెట్లలోనేనా లేక రాష్ట్రంలోని అన్ని వ్యవసాయ మార్కెట్లలో కూడా పున్నవా అని మాకు కన్స్యూజన్స్‌గా పున్నది. ధరలను నియంత్రించడానికి ప్రభుత్వం సరియైన చర్యలను తీసుకున్నదని, ఇంకా తీసుకుంటుందని నేను భావిస్తున్నాను. గోడాస్త మీద దాడులు నిర్వహిస్తున్నారు. ఆ విధంగా ఎన్ని గోడాస్త మీద దాడులు చేసి ఎంత అక్రమమైన నిల్వలను పట్టుకోగలిగారో చెప్పాలని, ఆ విధంగా స్వాధీనం చేసుకున్న సరకును పౌర సరఫరాల శాఖ ద్వారా తక్కువ రేట్లకు ప్రజలకు అందించగలుగుతున్నామా అనేది చెప్పాలని తమ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బోదకుంటి వెంకటేశ్వరర్లు (అసెంబ్లీ) : అధ్యక్షా, నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు చాలా విపరీతంగా పెరుగుతున్నాయి. ఆ విషయంపై బయట చాలా రకాలైన ఆందోళనలు కూడా జరుగుతున్నాయి. తక్షణమే దానిపై సమగ్రంగా చర్చించి, ఒక చర్యను తీసుకుని, సామాన్యాలకు, మధ్యతరగతి కుటుంబాల వారికి కూడా నిత్యావసరాలను అందుబాటులో పుంచాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ దాచూరి రామిరెడ్డి : అధ్యక్షా, మార్కెట్లో ధరలు చాలా ఎక్కువగా పున్న దృష్టాన్యం చేక దుకాణాల ద్వారా ఇప్పుడు ఇస్తున్న వస్తువులనే కాకుండా ఇంకా సామాన్య ప్రజలకు అవసరమైన అనేక వస్తువులను కూడా సరఫరా చేస్తే బాగుంటుందని, ప్రభుత్వానికి నేను సూచిస్తున్నాను.

శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు : అధ్యక్షా, చేక దుకాణాల ద్వారా సరఫరా చేసున్న వస్తువులు 3 మాసాలకు ఒకసారి వస్తున్నాయి. బియ్యం రెగ్యులర్ గా వస్తున్నాయి కాని మగర్, గోధుమలు, పవ్పులు, 3 నెలలకు ఒకసారి వస్తున్నాయి. వారు ఇచ్చే పరిమాణం కూడా తగ్గించి ఇస్తున్నారు. కిలో ఇచ్చే చోట్ల సగం ఇస్తున్నారు. దానికి గల కారణాలేమిట్ మాత్రం చెప్పాలి నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు పెరుగుతున్నాయి. ఆ విధంగా పెరుగుతున్న వాటిన్నిటినీ చేక దుకాణాల ద్వారా ఇచ్చే అలోచన చేస్తారా?

ఇప్పుడు మంత్రిగారు ఇచ్చిన సమాధానంలో 2009 జనవరి నాటికి సూపర్బైన్ బియ్యం కిలో రూ.20 చోప్పున, పైన్ బియ్యం రూ.18 చోప్పున, రూ.16 చోప్పున సాధారణ రకం ఇవ్వడానికి ప్రత్యేక కొంటర్లను సడపడానికి ఏర్పాటును చేసారని చెప్పారు. అని ఎక్కడైనా సడుస్తున్నాయా అనేది చూడడానికి ఒక సభా కమిటీని నేయాలని తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. సుధాకర రెడ్డి : అధ్యక్షా, ప్రైవేట్ రాబాదు పరిసర ప్రాంతాలలోను, రంగారెడ్డి జిల్లాలోనూ కూరగాయలను పండిస్తున్నారు. వాటికి మార్కెటింగ్ సౌకర్యం లేకపోవడం పల్ల రైతుల మీద అధికభారం పడుతోంది. కాబట్టి సివిల్ సష్టయ్య డిపార్ట్మెంట్ వారి ద్వారా కూరగాయలను మార్కెటింగ్ చేసే వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేసే అవకాశం పుందా?

శ్రీ ఆర్. పద్మరాజు (అసెంబ్లీ) : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లుగా రాష్ట్రంలో కాని, దేశంలో కాని, ఈనాడు నిత్యావసరవస్తువుల ధరలు పెరుగుతున్న మాట వాస్తవం. నేను మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారిని అడిగేది, ఈ నిత్యావసర వస్తువుల ధరలలో మన రాష్ట్రానికి మిగిలిన రాష్ట్రాలకూ పున్న వ్యత్యాసం ఏ విధంగా పున్నదో చెప్పాలని కోరుతున్నాను. గడచిన ఎన్నికలకు ముందు మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు సూపర్బైన్ బియ్యాన్ని కిలో రూ.20 లకే సరఫరా చేయాలనే అలోచనతో పౌర సరఫరాల శాఖ వారిని అదేశించారు. ఈ మధ్య

మేము అన్యారెన్స్ కమిటీతో పౌరసరఫరాల శాఖ అధికారులతో కలసి మెహాదీపట్టం లో పున్న రైతు బజార్లను ఫైర్ ప్రైస్ పొపులను తనిథి చేయడం జరిగింది.

సూపర్ పైన్ బియ్యం రంగారెడ్డి జిల్లాకు సంబంధించి కాని, సిటీకి సంబంధించి కాని రు.20 లక్ష కిలో చోప్పున అమ్మడం జరుగుతోంది. మేము ప్రత్యుషంగా చూడడం జరిగింది. మేము అక్కడ పున్న వారిని అడగడం జరిగింది. వారు మాకు రు.20 చోప్పున 10 కిలోల బియ్యం ఇస్తున్నారని మాకు చెప్పడం జరిగింది.

అట్లాగే కూరగాయలకు సంబంధించి కూడా ఏ విధంగా పున్నాయని వినియోగదారులను అడిగితే ఇదివరకు కన్నా మెరుగ్గా పున్నాయని వారు చెప్పడం జరిగింది. ఈ సందర్భంలో నేను మంత్రి గారిని అడిగేది, మిగిలిన రాష్ట్రాలకూ మన రాష్ట్రానికి పున్న వ్యత్యాసం గురించి చెప్పాలని మంత్రి గారిని తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. చంగల్రోయడు (అసెంబ్లీ) : అధ్యక్షా, నిత్యావసర పసుపుల ధరలు పెరుగుతున్న మాట వాస్తవం. అయితే ప్రాడ్యూసర్కూ, కన్జామర్కూ మధ్య మిడిల్మేన్ జోక్యం పుండడం వల్ల రేట్లు పెరుగుతున్నాయి. నేను 100 కిలోల వడ్ల మిల్ల వట్టిస్తే, 54 కిలోల బియ్యం వచ్చాయి. రు.18.80 లకు మంచి క్వాలిటీ బియ్యం దొరుగుతాయి, మిల్లర్లు ఇందులో కొల్యాడ్ కాకపోతే. అట్లాగే రైతులు పండించిన కందులు మార్పెట్లోకి వెళ్లే లోపల రేట్లు పెరుగుతున్నాయి. అందువల్ల మార్పెట్లో కొంచం త్తాం పెట్టినట్లయితే రైతుకు మంచి రేట్లు వస్తాయి.

మంత్రి గారు చెప్పినట్లుగా రెండు మూడు నెలలు కొంచం ఆట్లర్నేటివ్ చూసుకుంటే బాగుంటుంది. బేడలకు బదులు చికెన్ రు.110 కిలో దొరుకుతోంది, ఫిష్ కిలో రు.30 కే దొరుకుతోంది కాబట్టి వాటిని కూడా వినియోగించినట్లయితే బాగుంటుంది.

శ్రీ బొమ్మిడి నారాయణ రావు (అసెంబ్లీ) : సర్, మంత్రి గారు ఇచ్చిన వివరణ ప్రకారం సరుకులు ఎక్కడ దొరుకుతున్నాయా చెప్పండి. ప్రాదరాబులోనా, విజయవాడలోనా, లేక సూపర్ మార్పెట్లలోనా? ఏ మార్పెట్లలో వారు చెప్పి రేట్లకు నిత్యావసరాలు దొరుకుతున్నాయా చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్. ఇంద్రశయన్ రెడ్డి (అసెంబ్లీ) : అధ్యక్షా, నారాయణరావు గారు కాని, యాదగిరి గారు కాని, అన్యారెన్స్ కమిటీలో మెంబర్లు. పద్మరాజు గారు చెప్పినట్లుగా మేమందరమూ కలసి అన్యారెన్స్ కమిటీలో వెళ్లి ఫైర్ ప్రైస్ పొపులను రైతు బజార్లను చూడడం జరిగింది. పౌర సరఫరాల శాఖ కమిషనర్ గారితో డిస్ట్రిక్షన్ కూడా చేసాము. కొన్ని సూచనలు కూడా చేసాము. వారు వాటిని ఇంప్లిమెంట్ చేస్తున్నారు.

సీతారాములు గారు ఆ రోజున ఆబోసింట్ అయ్యారు. ఆయన కూడా అన్యారెన్స్ కమిటీలో మెంబర్. ఆబోసింట్ కాకపోయి పుంటే వారు కూడా వచ్చి పుండే వారే. సర్, బర్మా నుంచి కందిపప్పును తెప్పించుకుని మనం ఇస్తున్నాము. కంది పప్పు గురించి వారు సూటిగా అడిగారు. 2 నెలల్లో కిలో కందిపప్పును రు.30 లకు ఇస్తామని సి.ఎం . గారు హామీ కూడా ఇచ్చారు, ఆ రకంగా తప్పకుండా ఇస్తాము.

(అంతరాయం)

శ్రీ జూపల్లి కృష్ణరావు : సర్, ధరలు కొన్నింట్లో పెరిగాయి, కొన్నింట్లో స్టేబులర్గా వున్నాయి, కొన్ని కొద్దిగా పెరిగాయి అనేది వాస్తవం . దానికి నివారణ చర్యలు ఏమి తీసుకున్నామనేది చేపో ముందు అసలు ఎందుకు పెరిగాయనే వాస్తవానికి మనం పోవాలి. ఇది మన రాష్ట్రానికి సంబంధించిందే కాదు, నేపథ్యం ఫినామీనా. భారత దేశానికి సంబంధించి అంతర్జాతీయ స్థాయిలో, అంతటా కూడా ఇదే పరిస్థితి వుంది.

డ. 11.10

మనం లాస్ట్ థర్మిఫ్ సీజన్లో సహార్ట్ ప్రైస్ ఇచ్చింది రూ. 960. గతంలో, అంటే 2004 కు ముందు, ఆ తరువాత రూ. 550 సహార్ట్ ప్రైస్ వుంది. సహార్ట్ ప్రైస్ కు సంబంధించి, మన రైతాంగానికి గిట్టుబాటు ధర కావాలి కాబట్టి సహార్ట్ ప్రైస్ పెరగాలి అన్నాము. దాని మూలంగా ఇవాళ రూ. 930 ల సహార్ట్ ప్రైస్ వచ్చింది. ఈనాడు వచ్చినటువంటి రచీ క్రాప్లో సహార్ట్ ప్రైస్ రూ. 930 వున్న కూడా, ఆ రూ. 930 కి కొనడానికి అతి కష్టంగా వున్నటువంటి పరిస్థితి. అంటే దేశ స్థాయిలో ఒకవైపు ఒఫర్స్ ప్రైస్ పోయాయి. పెట్టుకోవడానికి స్టోర్జ్ లేదు. శ్రాన్స్ పోర్ట్ అంటే రేట్లు కూడా మూవ్మెంట్ అయ్యే పరిస్థితి లేదు. ఒకవైపు నేపథ్య లెవల్లో పుడ్ క్రోప్ పెరిగింది. ఇంకోక వైపున మనం బియ్యం ధరలు పెరిగాయి అంటున్నాము. నేను కాదనడం లేదు. ఇప్పుడు మనం కొన్ని రకాలకు సంబంధించి, ధరలు పెరిగాయి అంటున్నామో గత సంవత్సరం డిసెంబర్లో థర్మిఫ్ క్రోప్ వచ్చిన తరువాత జనవరి, ఫిబ్రవరిలో సహార్ట్ ప్రైస్ రూ. 930 వుంటే, మార్చిప్రైస్ లో రూ. 1150, 1200, 300ల పరకు ప్యాడీని కొనడం జరిగింది. అంటే కొన్ని వైపైలకు సంబంధించి డిమాండు వుండటం వల్ల సహార్ట్ ప్రైస్ కంటే అదనంగా కొనడం జరిగింది. ఇదొక్కటి కాదు అధ్యక్షా.

ఇంకోక ప్రధాన కారణమేమంటే, భారతదేశ స్థాయిలో, గవర్నమెంట్ అఫ్ ఇండియా కొన్ని రూల్స్‌ను రిలాంక్స్ చేసింది. గతంలో పున్నటువంటి రిప్రొక్షన్స్ ను 2008, ఆగస్టులో రిలాంక్స్ చేసింది. అంటే రైతు పండించిన పంట ఏవిధంగానైతే పారిశ్రామికవేత్తకు తన ఉత్పత్తులను రాష్ట్ర స్థాయిలో, దేశ స్థాయిలో, ప్రపంచ స్థాయిలో కూడా అమ్ముకునేటువంటి సౌకర్యం వున్నప్పుడు, మరి ఇరవై నాలుగు గంటలు చెమలోడై పంట పండించే రైతాంగానికి, తాను పండించిన పంటను ఈ పరిస్థితుల్లో దేశ స్థాయిలో ఎందుకు అమ్ముకోకూడదనే ఒక మంచి ఆలోచనతో, రైతాంగానికి కూడా మేలు చేయాలనే ఆలోచనతో ఈ రైతు పండించిన ధాన్యాన్ని భారతదేశంలో ఎక్కుడైనా అమ్ముకోవచ్చు' అనే ఒక రూల్సు రిలాంక్స్ చేయడం జరిగింది. గతంలో అది లేదు. ఇది కూడా ఒక ప్రధాన కారణం. ఇంకోక కారణమేమంటే, రైతు యొక్క పెట్టుబడి కూడా పెరిగింది. నేను కూడా ఇంటెన్నివ్ అగ్రికల్చర్ చేసాను. ఒకప్పుడు, ఒక ఎకరం పంట పండించడానికి మూడు వేలు, నాలుగు వేలు ఖర్చుయ్యది. అంటే దున్నడానికి, విత్తుడానికి, నాట్లు వేయడానికి, పెస్టిసైడ్స్, ఫెర్టిలైజర్స్ మొత్తం కలిపితే కూడా. కానీ, ఈనాటి పరిస్థితి ఏమంటే, ఇప్పుడు పక్కకు పెట్టేసి, పంట పండించిన తరువాత కేవలం కోసి, సూర్యిడి చేయడానికి ఎకరానికి మూడు వేల రూపాయలు అరుతోంది.

శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు : ధరలు నియంత్రించడానికి ఏం చర్యలు తీసుకున్నారో చెప్పండి.

శ్రీ జూపల్లి కృష్ణరావు : ఒక్క నిమిషం.. నేను ఏదీ కూడా అబధం చెప్పడం లేదు. వాస్తవం చెబుతున్నాను. ఒక వైపున రైతాంగానికి సహార్ట్ ప్రైస్ పెంచాలని మనమే డిమాండ్ చేసాము. మనమందరం

కూడా మాటల్గాదాము. ఈ పెట్టుబడి కూడా పెరిగింది. ఎందుకు పెరిగింది అధ్యక్షా? గతంలో లేబర్ యాక్టు ప్రకారం వాళ్ళకు కూళ్ళు దొరికే పరిస్థితి లేకుండా పుంది. రూ. 10, 20, 30 వరకు మాత్రమే పున్నది. ఈనాడు లేబర్ యాక్టు ప్రకారం ఇన్విచలసిన మినిమం వేజెస్ కంటే కూడా అదనంగా వేజెస్ ఇచ్చే కార్బూక్మం జరుగుతూ పుంది. రూ. 100, 120 ల వరకు వేజెస్ పొందుతూ పున్నారు. ఒక ఎకరానికి పెట్టుబడి పెరిగిన కారణంగా, రైతుకు గిట్టుబాటు ధర రాని కారణంగా, మనం సహార్పు ప్రైస్ అదనంగా కావాలి అని అడిగిన కారణంగా ధరలు పెరగాయి అనడానికి ఇర్క కారణం. ఇందులో కూడా మనం సూపర్ ప్రైస్ వెరైటీలకు సంబంధించి ధర పెరిగింది అంటున్నామో, దానికి సంబంధించి ఒక వైపున గోడాన్స్ పట్టడం లేదు అని మీరే అంటున్నారు. ఇంకోకొపైన ధరలు పెరిగినాయి. There are two types of varieties. Coarse variety కి సంబంధించి ఈనాడు మన రాష్ట్రంలో పండిటువంటి మొత్తం పంట, నుమారుగా రెండు కోట్ల పదిహాను లక్షల టన్నుల ఒడ్డు పండుతున్నాయి.

MR. CHAIRMAN: We are taking up discussions separately.

శ్రీ జూపల్లి కృష్ణరావు : అధ్యక్షా, వార్షప పరిస్థితి ఏమిటనేది ఈ సభ ద్వారా ప్రజలకు తెలియాలి కాబట్టి ధరలు పెరగడానికి కారణాలు తెలియజేస్తున్నాము.

MR. CHAIRMAN: You please answer the question. Then on 7th August, we have this subject for discussion.

శ్రీ జూపల్లి కృష్ణరావు : అధ్యక్షా, 5 నిమిషాలు. ఇప్పుడు కూడా కారణాలు. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా రూల్సు రిల్యూషన్ చేయడం ఒకటి, మూవెమెంట్ రిప్రైక్సన్ తీసివేయడం ఒకటి. ఇప్పుడు జరిగినా కూడా ఈనాడు ఈ పరిస్థితి పున్నది. దీన్ని గురించే ప్రభుత్వం కూడా ధరలు కంట్రోల్ చేయడానికి ఏం చేస్తుందన్నప్పుడు, ఈనాడు రాష్ట్రంలో పున్నటువంటి ఎనిమిది కోట్ల ప్రజానీకానికి, అట్లడుగున పున్నటువంటి వాళ్ళకు, ఈ ధరలుపెట్టి నిత్యావసరాలు కొనే పరిస్థితి కొంత లేదు కాబట్టి, ఇఖ్యందికరంగా పుంది కాబట్టే ఇటు రైతాంగానికి సహార్పు చేస్తూ, ఈ రోజు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం మొత్తం రేవ్వన్ షౌపులమయమైతే, రెండు కోట్ల ఐదు లక్షల రేవ్వన్ కార్బూల ద్వారా ఎనిమిది కోట్ల జనానికి ఈనాడు మనం రెండు రూపాయిలకు కిలో బియ్యం ఇచ్చే కార్బూక్మం జరుగుతోంది. అట్లగే దేశంలో ఏ రాష్ట్రంలో కూడా రూ. 3,500 కోట్ల సబ్సిడీ ఇప్పు, ఈ నిత్యావసర పస్తుపులు సరఫరా చేసే రాష్ట్రం ఇంకోకటి లేదు. కేవలం మన రాష్ట్రంలో మాత్రమే పున్నది.

(అధికార పశ్చసభ్యులు బల్లలు చరిచారు)

MR CHAIRMAN: What are the steps taken to control? అంతవరకు మాత్రమే చెప్పండి. Then we will discuss it on 7th August.

శ్రీ జూపల్లి కృష్ణరావు : అది కూడా చెబుతాను. వీటిని కంట్రోల్ చేయడం కోసం, తగ్గించడం కోసం ఈనాడు.....

MR CHAIRMAN: You have taken ten minutes on this..... Minister garu.... you know the question. Then we will go to discussions on this.

శ్రీ జాపల్లి కృష్ణరావు : అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యల గురించి గత 2008 వ సంవత్సరంలో....

SRI PUVVADA NAGESWARA RAO: The subject has to be discussed on 7th August, otherwise, we will also raise the issue now.

MR CHAIRMAN: Nageswara Rao garu... I have already pointed out that. Kindly bear.

శ్రీ జాపల్లి కృష్ణరావు : అధ్యక్షా, అదే చెబుతున్నాను. ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యల గురించి. 2008 వ సంవత్సరంలో విజిలెన్స్ దాడుల ద్వారా ....

(అంతరాయం)

అధ్యక్షా, ప్రశ్నలు అడిగి, సమాధానం ఇష్టకపోతే ఎట్లా? ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు గురించే చెబుతున్నాను.

శ్రీ పువ్వడ నాగేశ్వరరావు : సార్, 7 వ తేదీన సబైక్షు పుంది కాబట్టి, let's discuss it. లేకపోతే మాకు కూడా అవకాశం ఇష్టండి. We will also raise it.

శ్రీ జాపల్లి కృష్ణరావు : గత సంవత్సరం విజిలెన్స్ దాడుల ద్వారా 2008 వ సంవత్సరం వరకు తీసుకున్న చర్యల గురించి చెబుతున్నాను...

MR CHAIRMAN: Now, you have to come to the point. That's enough for this question.

శ్రీ జాపల్లి కృష్ణరావు : 2008 వ సంవత్సరంలో విజిలెన్స్ దాడుల ద్వారా రూ. 200 కోట్ల విలువైన స్టోక్స్ సీబ్ చేయడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం కేవలం మూడు మాసాల సమయంలో అంటే మనకు మూడు మాసాలు ఎలక్టన్ కోడ్ పల్ల పోయింది. అయిప్పటికీ కూడా గత రెండు, మూడు మాసాల్లో ఈ దాడుల ద్వారా రూ. 195 కోట్లకు సంబంధించిన ఈ స్టోక్స్ ను సీబ్ చేయడం జరిగింది. బియ్యం కానిపుండి, ఇతర పప్పు ధాన్యాలు కానిపుండి నీటన్నింటిని సీబ్ చేయడం జరిగింది. వాటిని కూడా ఆక్షన్ పెట్టించి, ఓపెన్ మార్కెట్లోకి తీసుకువచ్చే కార్యక్రమాలు చేస్తున్నాము. ఇవేకుండా, మిల్లర్లు, ట్రేడర్లు ఎవరైతే స్టోక్స్ పెట్టుకుంటారో గతంలో వాళ్ళ మిల్లింగ్ కెపాసిటీని బట్టి పది శాతం స్టోక్స్ చేసుకునేవాళ్ళు. గత 15 రోజుల క్రితమే మేము ఆ స్టోక్స్ ను పది శాతం నుంచి ఐదు శాతంగా రెడ్యూషన్ చేయడం జరిగింది. అంటే పదిహాను శాతం స్టోక్స్ ను ఈ మిల్లర్లు పెట్టుకునే వీలు లేకుండా, దాన్ని తగ్గించే కార్యక్రమం చేపట్టడం జరిగింది. ఇదే కాకుండా, పప్పుధాన్యాలకు సంబంధించి కూడా పెరిగేటువంటి ధరలు తగ్గించడం కొరకు ప్రభుత్వం అదనంగా పెయ్యి రూపాయల సహార్థ ప్రైవెన్ కూడా ఇచ్చి కందులు కొనడం ద్వారా రైతాంగాన్ని ప్రోత్సహించే కార్యక్రమం జరుగుతోంది. ఇవన్నీ కూడా ప్రైవెన్ తగ్గించే దాన్లో భాగమే. ఈ రకంగా విజిలెన్స్ దాడులు ముమ్మర్లం చేస్తున్నాము. ఇంకా, ఇంకా ఎక్కువ చేస్తాము. రోజుయు గారి అధ్యక్షతన ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. స్టోక్స్ ను బయటకు లీసి ఈ రేట్లు తగ్గించేందుకు తప్పకుండా ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ బౌమ్మిడి నారాయణరావు : ఈ రేట్ల ప్రకారం నిత్యానుసరాలేమైనా దొరుకుతున్నాయా సార్?

మిస్టర్ శైర్స్ : ప్లీజ్ నారాయణ రాపు గారూ... Please take your seat. పద్మరాజు గారూ... ప్లీజ్ దీనిపైన ఇంత చర్చ అవసరం లేదు. సబ్సిక్ష్యు పెట్టుకున్నాము కదా ! బిప్సీలో లీడర్ ఆఫ్ ది హౌస్ ప్రపోజ్ చేసారు. ఏడవ తేదీన డిస్క్యూన్ చేధాము.

ఉ.11.20

ఆరోగ్యశ్రీ పథకంలో కాలిన గాయాల కేసులు చేర్చుట

ప్రశ్న నెం. 9 (2787)

శ్రీ ఎల్లారెడ్డిగారి శివరామరెడ్డి;

గా. ఆరోగ్యశ్రీ శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

అ) జాబీహాల్స్ లోని అపోలో ఆసుపత్రివంటి మొదలగు కార్బోరేటు ఆసుపత్రులు ప్రభుత్వం నుండి రీశంబ్ర్స్ మొంట్ తమకు రాదని తెలుపుతూ ఆరోగ్యశ్రీ పథకం క్రింద చికిత్స నిమిత్తం కాలిన గాయాల కేసులను అంగీక రించడంలేదన్న విషయం వాస్తవమేనా;

ఆ) అయితే, ఆరోగ్యశ్రీ క్రింద కాలిన గాయాల కేసులను కూడా చేర్చుతారా?

ఆరోగ్యశ్రీ, ఆరోగ్య భీమా, 104, 108, వైద్య వైద్య వ్యాలిక సదుపాయాల శాఖా మంత్రి (శ్రీ పితామి సత్యనారాయణ)

అ) పైదరాబాదు, జాబీహాల్స్ లోని అపోలో ఆసుపత్రితోసహ అనేక కార్బోరేటు ఆసుపత్రులకు నిర్ధిష్ట వ్యాలిక సదుపాయాలు, స్పృష్టిస్ట్యూ సర్వీసులు లేనందున కాలిన గాయాల చికిత్స కోసం వాటిని జాబితాలో చేర్చ లేదు.

ఆ) అపునండీ చికిత్స అవసరమైన 30 శాతం పైగా కాలినగాయాల కేసుల విషయంలో ఆరోగ్యశ్రీ పథకం వర్తింపును విస్తరింపచేయడమయింది.

శ్రీ ఎల్లారెడ్డిగారి శివరామరెడ్డి : ఈనాడు కార్బోరేట్ ఆసుపత్రులలో ఈ ప్రభుత్వం నుండి రీశంబ్ర్స్ మొంట్ రావడంలేదనే ఉధేశ్యం ఉంది. ఘమారు 943 రోగాలను ఆరోగ్యశ్రీ పథకం పెట్టమని చెప్పారు. కానీ కార్బోరేట్ ఆసుపత్రులలో వెలితే కనీసం ఏ పరీక్ష చేయాలన్నా ఆ పరీక్ష ఆరోగ్యశ్రీ పథకం ఉందా, లేదా అనేది కావాలి. కొంత మంది డబ్బులు కట్టమని చేప్పి పరిస్థితి ఉంది. సామాన్య, మధ్య, పేద తరగతి కుటుంబాలు ఎంతో అశతో ఆరోగ్యశ్రీ పథకం ఉందని ఇక్కడికి చికిత్స కోసం వస్తే, కనీసం ఆరోగ్యశ్రీ ఉద్యోగి కూడా సదరు ఆసుపత్రుల లో ఉండే పరిస్థితి లేదు, పట్టించుకునే పరిస్థితి లేదు. సంబంధిత మంత్రిగారు, అధికారులు దీని మీద చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఏ ఆసుపత్రులలో నీటికి ట్రైట్మెంట్ ఇస్ట్రుచ్యూని బయట బోర్డ్ వేసి తెలియజేస్తే బాగుంటుంది. చాలా మంది రోగులు కాలిన గాయాలకు అపోలో ఆసుపత్రికి వెళితే మా ఆసుపత్రిలో ట్రైట్ మెంట్ లేదని చాలా సీరియస్‌గా ఉన్న రోగులను తిరిగి పంచించేసారు. ఆ రోగి చనిపోవడం కూడా జరిగిందని సభాముఖంగా తెలియజేస్తున్నాను. సంబంధిత మంత్రిగారు దీని మీద సీరియస్‌గా చర్యలు తీసుకొని

ప్రభుత్వం ఎంతో ప్రతిష్టాత్మకంగా తీసుకున్న ఈ పథకాన్ని ప్రజలకు అందచేయడంలో సంబంధిత అధికారులు బాగా చురుకుగా పని చేసేటట్లు చూడాలని కోరుతున్నాము.

శ్రీ విటపు బాలసుబ్రహ్మణ్యం : ఆరోగ్యశ్రీ పథకం క్రింద ఏ రోజు అయినా, ఏ హాచ్చపాని పాజిటివ్ రోగి వెళ్లినా, ఏ ఆసుపత్రిలో కూడా వారిని అడిట్ చేసుకోవడం లేదు. ఖచ్చితంగా వారు ప్రభుత్వ ఆసుపత్రికి వెళ్లాలి. హాచ్చపాని పాజిటివ్ రోగిని ఆరోగ్యశ్రీ పథకం క్రింద, జనరల్ పథకం క్రింద ఆసుపత్రులలో చేర్చుకోవడానికి అంగీకరించడం లేదు. మంత్రిగారు దీని గురించి పట్టించుకోవాలని కోరుతున్నాము.

శ్రీ జి. తిప్పొస్వామిః దాదాపు 943 రోగాలకు సంబంధించి కవర్ అయ్యెటట్లుగా మన ప్రియతము నాయకులు డా.వై.ఎస్. రాజశేఖర రెడ్డిగారు ఆరోగ్యశ్రీ పథకాన్ని తీసుకువచ్చారు. ప్రపంచంలో ఎక్కడా కూడా ఈ విధంగా లేదు. ప్రతిపక్ష నాయకులు కూడా చాలా బాగా పని చేస్తుందన్నారు. ఆరోగ్యశ్రీ పథకాలాంటివి తాము కూడా ఇంస్టిమెంట్ చేయాలని చాలా మంది యోచిస్తున్నారు. అనంతపురంలో మడకసిరి, హిందూపురం, కళ్యాణాదుర్గం ప్రజలు ప్రౌదరాబాదులోని ఆసుపత్రులకు రావాలంటే చాలా ఖర్చులతో కూడుకున్న విషయం. ఒక రోగి ఆ విధంగా అక్కడ నుండి రావాలంటే దాదాపు రూ.5,000 పరకూ ఖర్చు అపుతుంది. అలా వచ్చినా కూడా కొన్ని ఆసుపత్రులలో చికిత్స చేయకుండా వాపసు పంపుతున్నారు. అటువంటి ఆసుపత్రులను 50 పరకూ భ్లాక్లిస్ట్లో పెట్టారు. ఏ మాత్రమూ అనుమానం లేదు. అనంతపురం బార్డర్ నుండి ఇక్కడకు రావాలంటే దాదాపు 700 కి.మీ. దూరం ఉంది. అలాకాకుండా బెంగుళూరులో ఉన్న ఆసుపత్రులలో చికిత్స చేసుకునే వీలు కల్పించినట్లయితే ఖర్చు తక్కువ. కాబట్టి అక్కడి ఆసుపత్రులలో ఈ అవకాశం కల్పించినట్లయితే బాగుంటుందని మా ప్రోభస.

శ్రీ పితాని సత్యనారాయణః ఇంతవరకూ ఆరోగ్యశ్రీ పథకం ద్వారా కాలిస గాయాలకు చికిత్స పర్తింప చేస్తున్నాము. అది కూడా 30 శాతం కాలిస గాయాలకు మాత్రమే ఈ పథకం పర్తింప చేస్తున్నాము. శివరామరెడ్డి గారు అపోలో ఆసుపత్రి గురించి కాలిస గాయాలకు అక్కడ చికిత్స చేయలేదని చెప్పారు. కొన్ని ఆసుపత్రులలో స్పూషలిస్ట్స్ ప్రకారంగా ఎంపానల్మేంట్ జరుగుతుంది. దాని ప్రకారంగా ప్రభుత్వ, ప్రైవేట్ కార్బోరైట్ ఆసుపత్రులలో ఆరోగ్యశ్రీ పథకం ద్వారా చికిత్సలు జరుగుతున్నాయి. ఆ ఆసుపత్రులకు మాత్రమే పర్తింపచేసే కార్బ్రక్ మాలు జరుగుతున్నాయి. ఈ రోజు అక్కడక్కడ డబ్బులు తీసుకుంటున్నారన్న విషయం మా దృష్టికి వచ్చింది. ఎక్కడ అలా జరిగిందో అటువంటి చోట్ల సీరియస్ యాక్షన్ తీసుకున్నాము. రుజువులు దొరికినచోట్ల సస్పెన్షన్ చేయడం జరిగింది. సీరియస్ గ్రివెస్చెన్ ఉంటే డీలిస్టింగ్ కార్బ్రక్మం తీసుకున్నాము. ప్రభుత్వముయినా, ప్రైవేటులు ఎక్కడ జరిగినా సదరు ఆసుపత్రులలో చర్యలు గైకోంటున్నాము. మహాబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో సీరియస్ గ్రివెస్చెన్ తీసుకుని సస్పెన్షన్, డీలిస్టింగ్ చేసిన ఇస్పిడెంట్ ఉన్నాయి. ఈ విధంగా సస్పెన్షన్ చేసే కార్బ్రక్మాలు ఉన్నాయి. 50 ఆసుపత్రులను డీలిస్టింగ్ చేశాము. సస్పెన్షన్లో 21 ఆసుపత్రులు ఉన్నాయి. ఈ విధంగా సీరియస్ గ్రివెస్చెన్ క్రింద తీసుకునే కార్బ్రక్మాలు ఉన్నాయి. హాచ్చపాని పాజిటివ్ రోగుల గురించి బాలసుబ్రహ్మణ్యంగారు అడిగారు. వారికి సంబంధించి ఎర్రగడ్లోని చెస్ట్ హోస్పిటల్లో ట్రీట్మెంట్ ఉంది. సదరు ట్రీట్మెంట్ ప్రక్కకు సోకుతుందనే ఇబ్బంది ఉన్నా, వీరికి సంబంధించి ఆరోగ్యశ్రీ పథకంలో ఒక కార్బ్రక్మం చేయడానికి ప్రావిష్ట కల్పించామని గౌరవ సభ్యులకు తెలియచేస్తున్నాము. సభ్యులు శ్రీ తిప్పొస్వామి అడిగారు. బెంగుళూరులో, అంటే అనంతపురానికి దగ్గర ప్రాంతాలలోని ఆసుపత్రులలో కూడా ఎంపానల్ మెంట్ చేయమని అడిగారు. ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో కూడా ఇంస్టిమెంట్ చేయడానికిగాను వారిని ఆహ్వానించ

వలనిన కార్యక్రమం ఉంది. ఆ కార్యక్రమంలో తప్పకుండా ఆ పైద్యాన్ని అక్కడ అంటే అనంతపురం జిల్లా దగ్గరలో ఎంపానల్మేంట్ చేసే కార్యక్రమం పరిశీలన చేసి తప్పకుండా సదరు సమాచారాన్ని అందచేస్తామని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ యలమంబిలి వెంకట బాబు రాజేంద్రప్రసాద్ (కృష్ణ) : ఏ ఏ ఆసుపత్రులలో ఏ ఏ ట్రీట్మెంట్ చేస్తారో లీస్ట్స్ ను చెప్పుమనండి.

శ్రీ కె. రోశయ్య (ఆర్థిక శాఖ మంత్రి) : నేను మాటల్లడడానికి కాదు. రాజీవ్ ఆరోగ్యశ్రీ పథకం క్రింద రెండు మాటలు సభ్యులకు తెలియజేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. ఇటువంటి ప్రోగ్రామ్ ప్రపంచంలో ఏ దేశంలో ఇంతవరకూ లేదు. మనకు ఆసుపత్రులు ఉన్నా, ఎన్నో ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నప్పటికీ డాక్టర్ కొరత ఒక ప్రక్క వేధిస్తోంది. డాక్టర్ ని పోస్ట్ చేసిన చోట పిహాచీసిలలో వారు వెళ్లడానికి ఇష్టపడని పరిస్థితులు, ఇక్విఫ్మెంట్ ఇచ్చినా, ఆసరేబ్ చేసే వారు లేకపోవడం అనేక అనుభవాలు దృష్టిలో పెట్టుకొన్నాము. తమకూ తెలుసు. చాలా మంది చూసి ఉంటారు. ఒక రోజు ఒక వీడియో లీపీంగ్ నేను చూశాను. కర్రూలులో ప్రభుత్వ ఆధీనంలో ఉన్న టీచింగ్ ఆసుపత్రిలో 54 అంబులెస్చులు, అంబాసిడర్లు, జిపులు ఐడీల్గా చాలా కాలం నుండి ఉన్నట్లు ట్రైన్ చేసి చూపిన్నా ఉంటే నాకు చాలా బాధ అనిపించింది. ఎన్నో లక్షల ప్రజాధనం వ్యధా అవుతోంది. నేను ఆరోగ్యశాఖ మంత్రిగా నాలుగు సంవత్సరాలు ఉన్నాను. నాకు తెలియదు. జిల్లాకు ఒక పర్క్సోప్ ఉంటుందని అప్పుడు నాకు తెలియదు. చివరకు తెలుసుకున్నాను. వర్క్సోప్ ఎక్కడ, ఇంజనీర్ ఎక్కడ ఉంటారు అంటే పనులు లేవు. ఇంజనీర్ ఇంటి పద్ధ ఉండి ఒకటప తారీభున వచ్చి బిల్లు సంతకం చేసి తీసుకువెళతారని తెలిసింది. ఇంత దారుణంగా అప్పుడు పరిస్థితి ఉంటే, రాజజీభరరెడ్డిగారు డాక్టర్ కాబట్టి ఒక వినూత్త రీతిలో ఒక సంవత్సరం వరకు ఎక్కర్సెబ్ చేసి బెంగుళూరులో ఉన్న హోట్ హాస్పిటల్, నారాయణ హృదయాలయ నుండి దేవిశెట్టిగారిని పిలవడం, వారు రావడం, ప్రెజెంటేవ్న్ ఇవ్వడం జరిగింది.

ఉ.11.30

ఎక్కడైనా స్పెసిఫిక్ గా పొరపాట్లు ఉంటే వాటిని సరిదిద్దుకుంటాము. దయచేసి గుర్తుపెట్టుకోండి. ఇలాంటి ప్రోగ్రాం ఎక్కడా లేదు. 108 సౌకర్యాన్ని తీసుకుంటే, 108 గురించి విమర్శించేవారిని కూడా ప్రమాదం జరిగినప్పుడు 20 నిమిషాల్లో ఆసుపత్రికి తీసుకువెళ్లతుందా? లేదా?

(ట్రేజరీ బెంచెస్ నుండి హృదధనాలు)

కనుక 108 ను మరొక అంబులన్ సిస్టంతో పోల్చి చూచుకుంటే ఎన్నో మెరుగైన సదుపాయాలను కల్పిస్తోంది. అట్లానే104. ఈ విధంగా అనేక రకాలైన సదుపాయాలను కల్పిస్తున్నాం. ఈ ప్రభుత్వం ఆరోగ్యానికి, విద్యకు అత్యధికమైన ప్రాముఖ్యతను ఇచ్చి నష్టోద్ధరించేస్తున్నాం.

(ట్రేజరీ బెంచెస్ నుండి హృదధనాలు)

ఇంకా రాజీవ్ ఆరోగ్యశ్రీ ని మెరుగు పర్చడం కోసం మిత్రులు ఏమైనా సూచనలు చేస్తే వాటిని కూడా అమలు చేస్తాం. దీనిలో 904 రకాల జబ్బులు కవర్ అవుతున్నాయి. అక్కడక్కడ కొన్ని రిఫరల్ ఆసుపత్రులలో ఉన్న

డాక్టర్ తమ స్వార్థ చింతనలో కూడిన ఆలోచనలలో అక్కడకి వెళ్లిన కొంతమంది రోగులను ఇబ్బంది పెడుతున్న మాట వాస్తవం. అని ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చినపుడు మెర్యాలెస్‌గా డీల్ చేస్తున్నాం. వాళ్ళను బ్లక్ లిష్ట్‌లో పెడుతున్నారు. బిల్ పీఎంట్ ఆపుతున్నారు. ఇప్పన్నీ కాక ఇంకా ఏమైనా ఉంటే సలహా రూపంలో చెప్పండి. మంచి ప్రోగ్రాము విమర్శించేందుకు ప్రయత్నం చేయవద్దు. అధ్యక్షా, ఇప్పటి వరకు రాజీవ్ ఆరోగ్యశి కింద మొత్తం 3,42,000 సర్జరీలు జరిగాయి.

(ట్రైజరీ బెంచెన్ నుండి హ్రాధ్వనాలు)

దీనిలో గుండెకు సంబంధించి 66,800 సర్జరీలు ఉన్నాయి. ఇప్పన్నీ కూడా పీఎంట్ నుండి ఒక్క రూపాయి కూడా తీసుకోకుండా చేయడం జరుగుతోంది. అక్కడ ఎన్నో రకాల సదుపాయాలను కూడా ఏర్పాటు చేశాం. ఉదాహరణకు ఆసుపత్రి దగ్గర ఆరోగ్య మిత్ర అనే కార్యకర్త ఉంటాడు. తెల్లకార్బు కలిగిన వ్యక్తి వెళ్లి ఆరోగ్య మిత్రను కలుసుకుంటే పేసంట్లను గైడ్ చేస్తాడు. ఇలా ఎన్నో రకాల సదుపాయాలను కల్పించాం. ఆరోగ్య మిత్ర ఒక్కొసారి లేకపోవడమో, ప్రాపర్ గైడ్ న్యూ లేకపోవడమో జరుగుతుంది. ఇటువంటి లోపాలు లేవని నేను అనను కాని నీటిని నరిచేసేందుకు తగిన సలహాలు ఇప్పమని సభ్యులను కోరుతున్నాము. ఇప్పటివరకు ఆరోగ్యశి క్రింద 11,661 క్యాంపులను నిర్పించున్నాం. ఇది నిరంతరాయంగా జరిగే ప్రక్రియ. అస్పతికి వచ్చిన వారికి కాదు, గ్రామాలకు వెళ్లి క్యాంపులు కూడా పెడుతున్నాం. స్ట్రీన్ చేసి, రిఫర్ చేసి తీసుకువస్తున్నాం. ఇప్పటి వరకు స్ట్రీన్ అయిన వాళ్ళ సంఖ్య 20,00,387.

(ట్రైజరీ బెంచెన్ నుండి హ్రాధ్వనాలు)

ఇలా ఎన్నో చేస్తున్నాం. ఇంకా ఏమైనా పుంటి సరైన టైం ఫిక్స్ చేసి ఆ సమయంలో సభ్యులు సలహాలు ఇప్పండి. ప్రభుత్వం వాటిని మెటుక్కులెస్‌గా అమలు చేసే దానికి ప్రయత్నిస్తోంది. ప్రజల ఆరోగ్యానికి భద్రత కల్పించటానికి ఖర్చు ఎంత ఎక్కువైనా ఫరవా లేదనే ఉద్దేశ్యంతో ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన కార్యక్రమం కాబట్టి దయచేసి సభ్యులను సలహాలు ఇప్పమని కోరుతున్నాము.

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి : అధ్యక్షా, ఆరోగ్యశి వంటి మంచి కార్యక్రమం మరేది లేదనే దానికి ఎటువంటి సందేహం అక్కర లేదు. రోశయ్ గారు చెప్పినట్లు ఇది కేవలం మన రాష్ట్రంలోనే అమలు జరగడమేకాదు, ఇతర రాష్ట్రాలు కూడా దీనికి ఎట్లాడ్ అపుతున్నాయి. చాలా రాష్ట్రాలు ఈ స్క్రిమ్ పెట్టడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాయి. అయితే, మేము కోరేదమిటంటే రాష్ట్రంలోను, దేశంలోను డయాబెటీక్ పేసంట్ల సంఖ్య పెరుగుతోంది కాబట్టి ఆరోగ్యశిలో దినిని కూడా చేర్చమని మంత్రి గారిని మీ ద్వారా కోరుతున్నాము. డయాబెటీక్ జబ్బు రాజీవ్ ఆరోగ్యశి పథకం క్రిందకు రాదని బయటకు పోండని అసుపత్రి వర్గాలు అంటున్నాయి. దాని వల్ల రోగులకు కొంత ఇబ్బంది కలుగుతుంది కాబట్టి దయచేసి డయాబెటీన్ ను కూడా ఆరోగ్యశి పథకంలో చేరిస్తే ఈ పథకం పరిపూర్ణమవుతుందని కోరుతున్నాము.

మిస్టర్ శైర్ప్ర్స్ : ఇది మోహన్ రెడ్డి గారి ప్రాభ్లమ్.

శ్రీ కె. రోశయ్య : అధ్యక్షా, మొహన్ రెడ్డి గారికి కాదు, నాకు కూడా 1978 నుండి డయాబెటిస్ ప్రాభ్లమ్ ఉంది.

శ్రీ బి. మొహన్ రెడ్డి : నా ప్రాభ్లమ్ కాదు సార్. ప్రజల ప్రాభ్లమ్ చెబుతున్నాను.

శ్రీ కె. రోశయ్య : అధ్యక్షా, నా సంగతి చెబుతున్నాను. 1978 లో డయాబెటిస్ ఎఫ్ట్ అయినా ఇప్పటి వరకు కూడా మందులు, ఇన్సులిన్ వాడకుండా ఆహారపు అలవాట్ల ద్వారా కంట్రోల్ చేసుకుంటున్నాను. కాబట్టి డయాబెటిస్ ప్రాభ్లమ్ ను మందులతో కాకుండా ఆహారపు అలవాట్ల ద్వారా కంట్రోల్ చేసుకోవాలి. ఏమైనా సరే, డయాబెటిస్ సంబంధించి 104 వాహనం మండలానికి నెలలో ఫీక్స్ చేసిన రోజు ఎప్పుడు పస్తుందో అప్పుడు వాళ్ల డయాబెటిస్ కు సంబంధించి కూడా శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నారు. ఇది రిఫరల్ అనుపత్రుల్లో లేకపోయినా 104 is a mini hospital on wheels. ప్రతి మండలంలో నెలకు ఒక రోజున ప్రతి గ్రామానికి పస్తుంది. మండల కేంద్రానికి మూడున్నర కిలోమీటర్ల దూరాన ఉన్న గ్రామాలకు వస్తోంది. మరొక అంశం అధ్యక్షా, బిల్గేట్స్ ఎయిట్స్ రోగులకు సంబంధించినంతపరకు ఒక ఫౌండేషన్ పెట్టి ప్రపంచ వ్యాప్తమైన సేవ చేస్తున్నారు. అతను కూడా వచ్చి ఎయిట్స్ ను నియంత్రించడానికి నిర్మించిన ప్రత్యేకమైన బిల్డింగ్, అక్కడి ట్రైల్మెంట్ అంతా థరోగా చూసి, he has expressed his utmost satisfaction. చాలా బాగా చేస్తున్నారని అభిసందించారు. మామూలుగా ఎయిట్స్ అనగానే అందరూ భయపడతారు. కానీ ఎయిట్స్ రోగుల కోసం సహరేట్స్ గా ఒక భ్లాక్ కట్టి చాలా బాగా చేస్తున్నాం. అక్కడక్కడ ఇంకా సదుపాయాలు కావలసి వస్తే వాటిని కూడా కల్పించడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచన చేస్తోంది.

అడ్వెట్ జనరల్కు ఫీజు చెల్లింపు

ప్రశ్న నం. 10 (2708)

సర్వశ్రీ పొగాకు యాదగిరి, బోమ్మిడి నారాయణరావు, యలమంచిలి పెంకట బాబూ రాజేంద్ర ప్రసాద్;

గౌ. న్యాయ మరియు న్యాయస్థానాలశాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములను తెలిపిదరా;

- అ) గత ఐదు సంవత్సరములుగా అడ్వెట్ జనరల్ గారికి సంవత్సర వారీగా చెల్లించిన ఫీజు మొత్తం ఎంత;
- ఆ) ప్రతి కేసుకు ఏదేని గరిష్టపరిమితి నిర్ధిష్టపరచబడినదా; మరియు
- ఇ) అయినచో, గరిష్టపరిమితికి మించి చెల్లించిన కేసు వివరములు ఏవి?

న్యాయ మరియు న్యాయస్థానాలశాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎమ్. పెంకట రమణరావు) :

- అ) 01-7-2004 నుండి 31-3-2005 వరకు రూ. 29,73,579 /
- 01-04-2005 నుండి 31-3-2006 వరకు రూ. 39,02,000/-

01-04-2006 నుండి 31-3-2007 వరకు రూ. 59,80,288/-

01-04-2007 నుండి 31-3-2008 వరకు రూ. 1,01,33,752/-

01-04-2008 నుండి 31-3-2009 వరకు రూ. 66,06,451/-

01-04-2009 నుండి 30-6-2009 వరకు రూ. 06,04,000/-

- అ) లేదండి. అడ్వోకేట్ జనరల్ గారికి రోజు ఒక్కింటికి ఐదు హోజర్లు పరిమితికి లోబడి రిట్ పిటిషన్లు /రిట్ అపీల్లలో ప్రతి హోజరుకు ఒక్కొక్క దానికి రూ.2,500/- చౌపున ఫీజు చెల్లించబడుతోంది. హాబియన్ కార్పొన్ రిట్ పిటిషన్లలో హోజరు ఒక్కింటికి రూ.2,000/- చౌపున ఫీజు చెల్లించబడుని ఉంటుంది. సివిల్ విషయాలలో అయి సమయములందు సవరించబడినట్టు అడ్వోకేటు జనరలు (విధులు సెలవు మరియు ప్రతిథలం) ఉత్తరువు, 1961 లో నిబంధించబడిన విధంగాను మరియు ప్రభుత్వ న్యాయశాఖచే మంజూరు చేయబడినట్టుగాను ఫీజు చెల్లించడం జరుగుతోంది.
- ఇ) ఉత్పన్న కాదు.

శ్రీ పి. యాదగిరి (అసెంబ్లీ) : నేను మీ ద్వారా మంత్రి గారిని అడిగేదేమిటంటే ఏ నిబంధనల ప్రకారం ఈ ఫీజుల చెల్లింపు జరిగింది? గతంలో ఏ రకమైన గైడ్ లైన్ ఉన్నాయి? ఈ మధ్య కాలంలో ఈ గైడ్ లైన్కు ఎమైనా సవరణలు చేశారా? ఎప్పటి గైడ్ లైన్కును దృష్టిలో పెట్టుకొని ఇస్తున్నారు? ఇక రెండవది. అధ్యక్షు, ఐదు సంవత్సరాలకు గాను ఎప్పుడెప్పుడు ఎంత చెల్లించారో అడిగిన దానికి మంత్రి గారు చాలా చక్కగా వివరించారు. అయితే, దాదాపుగా సరసరి ప్రతి సంవత్సరం రూ.25 లక్షలు, రూ.30 లక్షలు చెల్లించినట్లు గరిష్టంగా రూ.60 లక్షల వరకు చెల్లించినట్లు చెప్పారు. కానీ 2008-09 సంవత్సరానికి మాత్రం రూ.1,01,33,752/- లు చెల్లించారు. దానికి కారణాలు ఏమిటి? అంత ఒకేసారి ఏ గైడ్ లైన్ ప్రకారం చెల్లించబడుని వచ్చింది? ఎప్పుడైనా, ఏదైనా సందర్భంలో ఇంత పెద్ద మొత్తం చెల్లించబడుని వస్తే దానికి గరిష్ట పరిమితి ఏమైనా వుంటే సవివరంగా తెలియచేయవలసిందిగా మంత్రి గారిని మీ ద్వారా కోరుచున్నాను.

MR. CHAIRMAN: It is already 11.40 a.m., and I will not allow anybody.

ఉ.11.40

శ్రీ ఎమ్. వెంకట రఘురావు : అడ్వోకేట్ జనరల్ గారికి రోజుకు ఒక్కింటికి ఐదు హోజర్లు పరిమితికి లోబడి అటెండ్ అగుటకు నిబంధనలు ఉన్నాయి. ఒక్కొక్క కేసుకు సంబంధించి రిట్ పిటిషన్లు, రిట్ అపీల్లలో ప్రతి హోజరుకు రూ.2500/- చౌపున ఫీజు చెల్లించబడుతోంది. అంటే రోజుకు రూ.12,500/- చెల్లించబడుతున్నది. ఇప్పుడైని ప్రభుత్వ నిబంధనలు. అలాగే హాబియన్ కార్పొన్ రిట్ పిటిషన్లలో హోజరు ఒక్కింటికి రూ.2,000/- చెల్లించదమపుతున్నది. అంటే రోజుకి అయిదు హోజర్లయితే రూ.10,000/- చెల్లించదమపుతున్నది. అంతకంటే తక్కువ కేసులను హోజరయితే దానిని బట్టి లెక్కించి ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ఇప్పుడైని ప్రభుత్వ నిబంధనలకు లోబడి చెల్లించదమపుతున్నది. గౌరవ సభ్యులు 2007-08 సంవత్సరములో రూ.1,01,33,752/- ఏ విధంగా చెల్లించారని అడిగారు. బహుశ ఆ సంవత్సరం ఎక్కువ కేసులు అటెండ్ అయి ఉంటారు. నిబంధనలకు లోబడి రెగ్యులర్ గా ఒక కేసును ఎక్కువగా అటెండ్ ఉండడంతో ఎక్కువ సామ్య చెల్లించి ఉండవచ్చు.

MR. CHAIRMAN: Now, the House is adjourned for 10 minutes tea break.

(The House adjourned at 11-43 a.m. for tea break).

సా.12.10

(The House re-assembled at 12.10 p.m with the Hon'ble Chairman in the Chair)

MR. CHAIRMAN: All the papers are deemed to have been laid on the Table of the House. All the papers are deemed to have been placed on the Table of the House.

సభా సమక్షంలో ఉంచిన పత్రములు

- 1) A Copy of the Andhra Pradesh Land Reforms (Ceiling on Agricultural Holdings) Amendment Ordinance, 2009 (A.P. Ordinance No.2 of 2009), as required under clause 2(a) of Article 213 of the Constitution of India,
- 2) A copy of the Andhra Pradesh Educational Institutions (Regulation of Admissions and Prohibition of Capitation Fee) (Amendment) Ordinance, 2009 (A.P. Ordinance No.3 of 2009), as required under clause 2(a) of Article 213 of the Constitution of India.
- 3) A copy of the Annual Report of the Andhra Pradesh Commission of Backward Classes for the Year 2007-2008 together with the Memorandum of action taken on the advice tendered by the Commission, as required under Section 15 of the A.P. Commission for Backward classes Act, 1993 and
- 4) A copy of the 46th Annual Administration Report of the Andhra Pradesh State Road Transport Corporation, for the year 2005-2006 as required under Section 35 (3) of the Road transport Corporation Act, 1950.

సభా సమక్షంలో పెట్టిన పత్రము

A copy of the report on the decisions of the Business Advisory Committee taken at its meeting held on 24th July, 2009.

ప్రకటనలు

i) ప్రొఫెసర్ అఫ్ వైఎస్ చైర్మన్ నియామకం గురించి

MR. CHAIRMAN: 1) "I am to announce to the House that I have nominated the following Members to be on the Panel of Vice-Chairmen for the Ninth Session:

1. Sri V.Bhoopal Reddy
2. Sri Vasireddy Varada Rama Rao
3. Dr.Rayapati Srinivas
4. Dr.Masala Padmaja."

ii) ముఖ్యమంత్రి పేరిట ఉన్న కార్బూకుమము మంత్రులకు బదలాయింపు గురించి

2) I am to announce to the House that the Business in the Legislative Council standing in the name of the Chief Minister will be attended to by the following Ministers during the ninth Session of the Legislative Council:

1. Smt.P.Sabita Indra Reddy : Law and Order
M (Home)
2. Sri D.Sridhar Babu : General Administration Department
M (Higher Education) Department (Other than Law & Order)
3. Sri K.Lakshminarayana : Public Enterprises
M (Major Industries)
4. Smt. Galla Aruna Kumari : Commercial Taxes
M (Roads & Buildings)
5. Sri D.Prasada Rao : Excise & Prohibition
M (Revenue)
6. Sri K.Rosaiah : Energy & Coal
M (Finance & Legislative Affairs)
7. Sri M.Venkata Ramana Rao : Infrastructure & Investments,
M (Law & Courts) Airports, Natural Gas, Ports.

iii) 2009-2010 బడ్జెట్‌పై సాధారణ చర్చకు కాలవ్యవధి కేటాయింపు గురించి

Hrs- Minutes

1. INDIAN NATIONAL CONGRESS	- 4-00
2. TELUGU DESAM PARTY	- 2-00
3. TELANGANA RASHTRA SAMITHI	- 0-20
4. COMMUNIST PARTY OF INDIA (MARXIST)	- 0-10
5. COMMUNITY PARTY OF INDIA	- 0-30
6. A.I.M.I.M.	- 0-10
7. PROGRESSIVE DEMOCRATIC FRONT	- 1-00
8. DEMOCRATIC PEOPLES FRONT	- 0-30
9. INDEPENDENTS	- 0-45

మ.12. 20

2009 - 2010 సంపత్తురపు వార్తిక అదాయ, ప్యాయ పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు (విశాఖపట్నం) : అధ్యక్షా, ట్రైమ్ ఫిన్స్ చేసేటప్పుడు రూలింగ్ పార్టీ అయిన కాంగ్రెస్కు ఎంత ట్రైమ్ కేటాయించారో చెప్పారు. వారికి కేటాయించిన ట్రైమ్లోనే మినిస్ట్రీలు రిప్పయ్యను కూడా ఇన్క్షాడ్ చేయాలి. అటువంటి సాంప్రదాయం పార్లమెంట్లో ఉంది. నేను నిన్న వెరిపై చేశాను.

ఇప్పుడు మీరు కాంగ్రెస్ పార్టీకి నాలుగు గంటలు కేటాయించారు. ప్లస్ మరో గంట మినిషన్సర్గారి రిపబ్లికు ఇస్తారు. అట్లా కాకుండా, వారి రిపబ్లికును కూడా ఇన్కుల్చాడ్ చేయండి. ఎక్కుల్చాడ్ చేయకండి. ఆ విధంగా ఆలోచించి టైమ్ అలాటమెంట్సు రిప్పోజ్ చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ శైర్స్ : మీరు అంతా కాలిక్యులేట్ చేసుకుని వచ్చారా?

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు : మరి చేసుకొని రావాలి కదా సార్! అందరికీ అవకాశం రావాలి. అయినా, వారి కంటే మేము ఎక్కుపుగా మాటలాడితే బాగుంటుంది.

అధ్యక్షుడు, గౌ.ఆర్థిక శాఖ మంత్రి రోశయ్యగారు ఈ సంవత్సరపు బడ్జెట్సు ప్రవేశపట్టే ముందే గత బడ్జెట్ కంటే ప్రస్తుతపు బడ్జెట్సు కొంచెం కుదించే ఆలోచన చేస్తామన్నారు. గతంలో రావలసిన ఆదాయాలు రాకసోడం, అదే విధంగా భూముల అమ్మకాల మీద అనుకున్న విధంగా సరైన రాబడి రాకసోడం వల్ల అనుకున్న అంచనాలు మారాయి, కాబట్టి దాని ప్రకారంగానే ఈ బడ్జెట్ వేరే రకంగా ఉంటుందని అశించాము. అందులో ఉద్యోగస్థుల జీతభత్యాల విషయాన్ని చూసినట్లయితే, 17,924 కోట్ల రూ.లు, పెస్ట్సుకు రూ. 6743 కోట్లు, మొత్తం రూ. 24,667 కోట్లు, లోస్సు ఇంటరెస్టు, డెట్ సర్వీసు చూసినట్లయితే, రూ. 9523 కోట్లు, మొత్తం రూ. 34,190 కోట్లు అంటే దీనికి స్టోట్యూటర్గా ఖర్చు అయిపోతుంది. ఇకపోతే, ఆర్థిక శాఖ మంత్రిగారి చేతిలో ఉంది రూ. 69,295 కోట్లు. అందులో నుండే మిగతా కార్బూక్షమాలకు ఖర్చు పెట్టాలి. మేము అడిగినా, ఇంకోకరు, ఇంకోకరు అడిగినా అందులో నుండే అడ్జెస్ట్ చేయవలసిన బాధ్యత వారి మీద ఉంది. అంతేకాకుండా, బడ్జెట్లో పి.ఆర్.సి.కి ప్రావిజన్ లేదు. దానికి మంత్రిగారు ఏం సమాధానం చెపుతున్నారంటే, ప్రావిజన్ చూసించినట్లయితే పి.ఆర్.సి. కమిటీని ఇన్కుల్చాయిన్న చేసినట్లవుతుందనే ఉద్దేశ్యంతో పెట్టలేదు, ఎక్కుడో ఒకచేట అడ్జెస్ట్ చేస్తామని చెప్పారు. ఇటువంటి అడ్జెస్ట్సుమెంట్ గతంలో అక్కడక్కడ జరిగాయి. కాబట్టి వాటన్నింటికి సవరణలు చేయవలసిన అవసరం ఉంటుందని నేను అనుకున్చున్నాను. మొత్తం బడ్జెట్ రూ. 1,03,485 కోట్లు. మొత్తానికి మంత్రిగారు లకారం దాటించారు. ఇందులో దరిదాపుగా 40 శాతం ప్రణాళిక వ్యయం కాగా, 60 శాతం ప్రణాళిక వ్యయం వరకు పోతుంది. ప్రణాళిక వ్యయం ఎక్కుపుగా పెడతారామో అని అశించాం. అయితే సంకీర్ణ కార్బూక్షమాలు ఎక్కువ అవడం వల్ల బహుళా ప్రణాళిక వ్యయాన్ని తగ్గించవలసిన పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయేమో! గత సంవత్సరం రూ.47 వేల కోట్లు ప్రణాళిక వ్యయం ఉంటే, అందులో నుంచి రూ. 7 వేల కోట్లు తగ్గించబడింది. ఏదేమైనా, ద్రవ్య లోటు రూ. 16,162 కోట్లు చూసించడం జరిగింది.

కేటాయింపులు చూసినట్లయితే, వ్యవసాయం, దాని అనుబంధ సేవలకు రూ. 2612 కోట్లు, అంటే దరిదాపుగా 2.52 శాతం మాత్రమే కేటాయించారు. క్రిందటి సంవత్సరం చూస్తే 3.61 శాతం కేటాయించారు. ఈ సంవత్సరం బాగా తగ్గిపోయింది. వ్యవసాయానికి అత్యంత ప్రాధాన్యత ఇస్తామని చెప్పుకునే ప్రభుత్వం వ్యవసాయం, దాని అనుబంధ సేవలకు బాగా కేటాయిస్తారనుకున్నాము. కానీ బాగా కోత పెట్టడం జరిగింది. గృహ నిర్మాణానికి ఎన్నికల ముందు రూ. అయిదు వేల కోట్లు ఇస్తే, ఈసారి అధికంగా కేటాయిస్తామని చెప్పిన ప్రభుత్వం ఈసారి కేవలం రూ. 1801 కోట్లు వరకు తీసుకుని రావడం జరిగింది. ఇది కేవలం 1.71 శాతం మాత్రమే. అయితే ఈ మొత్తం సరిపోతుందా? ఆలర్డీ స్టార్ చేసిన గృహాలకు, స్టార్ చేయబోతున్న గృహాల నిర్మాణానికి, మీరు అనుకున్న టార్డెట్ ఫుల్ఫైల్ చేయడానికి ఈ మొత్తం సరిపోతుందా? అదే విధంగా ఎస్టీ,

ఎస్టీ, బి.సి. మైనార్ట్ సంకేమ శాఖలకు చాలా తక్కువ కేటాయింపులు చేయడమయింది. గత అయిదు సంవత్సరాల్లో ఏ విధంగా చేశారో, అదే విధంగా ఇప్పుడు ఈ శాఖలకు కేవలం 3.7 శాతం మాత్రమే కేటాయించడం జరిగింది. రూ. 3883 కోట్ల చాలా తక్కుపుగా కేటాయింపు జరిగింది. ఇక జాతీయ ఆరోగ్య విధానం ప్రకారం బడ్జెట్లో ఏడు శాతం వైద్య రంగానికి కేటాయించాలి. ఆ విధంగానే తమిళనాడు 9 శాతం, కేరళ 14 శాతం, కర్ణాటక 11 శాతం కేటాయిస్తున్నారు. కానీ మీరు మాత్రం 3.69 శాతం మాత్రమే కేటాయించారు. రూ.3821 కోట్ల కేటాయించడం జరిగింది. గ్రామీణాభివృద్ధికి అయినా పెద్ద పీట వేస్తారామో అనుకున్నాము. అయితే రూ. 1300 కోట్ల కోత విధించి, రూ. 4958 కోట్ల అంటే దాదాపుగా 4.8 శాతం మాత్రమే కేటాయించడం జరిగింది. రాష్ట్రాలో అస్త్రమాఘా ఉన్న రహాదారులను బాగుచేయవలసిన ఆర్ అండ్ బి డిపార్ట్మెంట్కు గతంలో ఇచ్చిన దాని కన్నా కొంచెం ఎక్కుపుగా రూ. 106 కోట్ల మాత్రం మీరు పెంచడం జరిగింది. అయితే గతం కంటే కట చేయలేదు దానికి మేము సంతోషిస్తున్నాం. అయితే ఇంకా కొంచెం పెంచవలసిన అవసరం ఉంది. దాన్ని ఎట్లా పెంచుతారో అలోచన చేస్తారా అని ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాము. అయితే కేటాయించిన దాంట్లో సెంట్రల్ రోడ్ ఫండ్ కింద రూ. 827 కోట్ల వస్తుందని ఆశిస్తున్నారు. అది నస్తేనే ఈ ఫిగర్ నిజమవుతుంది. కానీ ఆ ఫండ్ కింద రావలసిన నిధుల్లో ఏ మాత్రం తగ్గినా, మన బడ్జెట్ కేటాయింపులు కూడా తగ్గించుకోవలసి వస్తుంది.

ఇక వృద్ధి రేటు విషయానికి వస్తే, చాలా దురదృష్టికరమైన విషయం. కిందటి పర్యాయం 2004-08 వరకు ఈ ప్రభుత్వం పది శాతం వృద్ధి రేటు సాధించింది. అయితే ఈ సంవత్సరం మాత్రం 5.53 శాతం మాత్రమే వృద్ధి రేటు సాధించడం జరిగింది. అయితే వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరంలో 9 శాతం వృద్ధి రేటు లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నామని మంత్రిగారు చెప్పుడం జరిగింది. వ్యవసాయం, దాని అనుబంధ సేవలకు సంబంధించి 2007-08 సంవత్సరంలో 14.85 శాతం వృద్ధి రేటు ఉంటే, అది చాలా అసాధారణంగా, 2.27 శాతానికి తగ్గిపోవడం జరిగింది. వ్యవసాయ రంగాన్ని ఒక్క దాన్ని చూసినట్లయితే, గతంలో 17.18 శాతం ఉంటే, ఈవేళ 0.10 శాతం మాత్రమే రావడం జరిగింది. పారిశ్రామిక రంగంలో గతంలో 11.11 శాతం ఉంటే, ఈవేళ 0.12 శాతం మాత్రమే వృద్ధి రేటు రావడం జరిగింది. ఈ విధంగా చూసినట్లయితే వారు ఆశించిన 9 శాతం వృద్ధి రేటు ఎలా అచ్చే చేస్తారో వేచి చూడవలసిందే తప్ప, ఇప్పుడు చేపే పరిస్థితి లేదు.

అట్లాగే, తలసరి ఆదాయ విషయానికి వచ్చినట్లయితే, 2007-08 లో 9.61 శాతం ఉండేది ఈ రాష్ట్రంలో. అయితే 2008-09 లో 3.01 శాతానికి అది పడిపోయింది. సేచరల్గా ఎప్పుడైతే వృద్ధి రేటు పడిపోతుందో, అప్పుడు తలసరి ఆదాయం కూడా తగ్గిపోతుంది. అయితే విచిత్రంగా, ముఖ్యమంత్రిగారి స్వంత జిల్లా అయిన కడవ జిల్లాలో మాత్రం అది రివర్స్ అయిపోయింది. అందుకు సంతోషిస్తున్నాం. 2005-06 వరకు రాష్ట్ర సగటు తలసరి ఆదాయం కంటే అక్కడ 20 శాతం తక్కుపుగా ఉండేది. అదెంత అంటే, రూ. 26,662 అయితే 2006-07 సంవత్సరానికి వచ్చేసరికి రాష్ట్ర సగటు కంటే 35 శాతం ఎక్కువ అయిపోయింది.

మ. 12.30

ఎంత తేడా ఉందంటే ఒకటి 20 శాతం, రెండవది 35 శాతం మొత్తం 55 శాతం వరకు తేడా ఉంది. రూ. 30,439 లు రావడం జరిగింది. దీనివలన 13వ ఫైనాన్స్ కమీషన్ ఛైర్మన్ కేల్కర్గారు అన్నట్లుగా ప్రణాళికలో చాలా తారతమ్యం కనిపిస్తున్నది. జిల్లాల మధ్య కూడా చాలా అనమానతలు ఉన్నాయి, వాటిని కూడా సరిచేయాలని చెప్పుడం జరిగింది. మొదటిస్టేషన్లో వైజాగ్ ఉంటే, రెండవస్థానంలో హైదరాబాద్, అలగే

క్రిందమండి నాలుగుస్తావంలో కడవ ఉండే పరిస్థితిలో ఇప్పుడు అక్కడ చాలా అబ్బనార్కుల్గా గ్రాంట్లు రిలీజ్ చేయడం, డెవలమెంట్ యూక్సివిలీ పెట్టడం వలన ఈ నాలుగు సంవత్సరాలలో ఇంత వ్యత్యాసం వచ్చి కడవ మొదటిస్తావంలోకి వెళ్లింది. లేకపోతే ఇంత మార్పు ఎలాపుస్తంది? ఈ ఫిగర్ రావడానికి కారణం మేము ఎగ్గామిన్ చేస్తే, రూ. 15 వేల కోట్లు పైగా నిధులు అక్కడ ఖర్చుచేసినట్లు మార్పుక్కి వచ్చింది. ఇంకా ఎంత ఉందో మాకు తెలియదు. పుత్రివైందులకు అగ్రస్తావంలో రూ. 10 వేల కోట్లు ఇప్పుడం జరిగింది. ఆరు ప్రాజెక్టులు, రిమ్స్ మెడికల్ కాలేజ్, నర్సింగ్ కాలేజ్లు, డెంటల్ కాలేజ్లు, అంతర్జాతీయ పశు పోషణ కేంద్రం, జెఎస్టియు, రోడ్స్, పశు పైద్యశాలలు, ఇంటర్వెషన్ల్ టూరిజం సెంటర్ గండికోట దగ్గర ఏర్పాటుచేయడం చూస్తే ఆ డబ్బుంతా ముఖ్యమంత్రిగారు వారి తాలూకు జిల్లాకు కేటాయించడం వలన జరిగింది. దీనితోపాటు మిగిలిన వెనుకబడిన జిల్లాలను కూడా చూడాలి. ఆ విధంగా కాకుండా కేవలం నా జిల్లా అని వన్స్టోడెడ్గా అయ్యే పరిస్థితి ఉంది. మిగిలిన జిల్లాలను చూచి అన్ని జిల్లల్లో తలసరి ఆదాయం పెరిగేవిధంగా, వృధ్ఘరేటు పెరిగేవిధంగా తగిన అభివృద్ధి కార్య క్రమాలు పెంచాల్సిన అవసరం ఉంది. వృధ్ఘరేటు తలసరి ఆదాయం చూస్తే ప్రతి ఒక్కరికి తలనరి ఆదాయం పెరుగుతుందా? కొంతమంది క్యాపుటిస్ట్లు తలకు, జేబులలోకి పోతున్న డబ్బు అందరికి డిప్లొబ్యూట్ చేస్తే వస్తుందా? ఆ విధంగా పావర్టీ రేటు తగ్గిందా? మనం సబ్సిడీలు ఇస్తేగానీ ప్రజలు బ్రతకలేని పరిస్థితి తేవడం జరిగింది. పెనుస్లు ఇవ్వాలి, సబ్సిడీలు ఇవ్వాలి. ఇది కూడా కోతలు కోయకుండా పెంచాల్సిన పరిస్థితి ఉండాలి. కాబట్టి దీనిని మనం పరిశీలించవలసి ఉంది. తలసరి ఆదాయం కొంతమంది అబ్బనార్కుల్గా ఇన్కం పెరిగిపోయి, దానిని త్యులు కట్టి డిప్లొబ్యూట్ చేసినపుడు కాగితాలలో తలసరి రేటు పెరుగుతుంది తప్ప నిజానికి ఇది కామన్ పీపుల్కు పెరిగే పరిస్థితి లేదు. రాష్ట్ర సంపదను పేదలకు పంచేవిధంగా ఆలోచన చేయాల్సిన అవసరం ఉండని తెలియజేస్తున్నాను. ఇన్కం చూస్తే కేంద్రప్రభుత్వం మీద ఎక్కువగా ఆధారపడినట్లుగా కనిపిస్తుంది. ఇది రూ. 12,00,109 కోట్లు వాటా కాగా నాన్టాక్స్ రెవిన్యూ రూ. 21,450కోట్లు పైన ఆధారపడ్డారు. సెంట్రల్ ట్యాక్సెస్ ఏవిధంగా ఎక్స్‌పెక్ట్ చేస్తున్నారు? అందులో భారతప్రభుత్వ ఆర్థిక పరిస్థితి అనుకున్నంత బాగాలేదు. ఖచ్చితంగా మీరు వూహాంచిన డబ్బు వస్తుందని ఎట్లా అనుకుంటున్నారో నాకు అర్థం కావడంలేదు. వారిమీద పూర్తిగా ఆధారపడే పరిస్థితి ఉండకూడదు. గతంలో రైల్వే బడ్జెటు చూస్తే మనం ఆశించిన విధంగా పనులు రాలేదు 33 మంది ఎంపిలు ఉన్నాకూడా రైల్వే డిప్పార్ట్మెంట్ కేటాయింపులకు సంబంధించి ఎంపిలు, ముఖ్యమంత్రిగారు గొడవచేసి సాధించారు. 12సార్లు భారీవిష్టులు వచ్చిన గత ఐదేండ్లలో 638 మంది మృతిచెందితే మనం కేంద్రసహాయం రూ.15,633 కోట్లు అభ్యర్థించితే రూ. 440 కోట్లు మాత్రమే మనకు రావడం జరిగింది. కేంద్రం తాలూకు పరిస్థితులు మన రాష్ట్రానికి సంపూర్ణంగా సహాయించే పరిస్థితి మాకయితే విశ్వాసం కనిపించడంలేదు. మీకు ఎంతవరకు విశ్వాసం ఉందో మాకు తెలియదు. దానిని సాధించేదానికి ఫరోపియన్స్గా పోరాటం సాగిస్తే తప్ప అడిగితే పస్తుంది అనుకుంటే అది జరిగే పనికాదని ప్రభుత్వానికి మీద్వారా సబ్సిడీ చేస్తున్నాను. భూముల అమ్కాలు డ్రాపయ్యాయని అనుకున్నాను. రూ. 3 వేల కోట్లు ఇందుకు కేటాయించడం జరిగింది. గతంలో సేల్ ఐపోయిన ట్రాన్స్ఫోర్మేషన్ ఇందులో ఉన్నాయి. వాటిలో అర్థన్ డెవలమెంట్ డిప్పార్ట్మెంట్ ఆఫ్సర్స్ చేశారు, పాడేశారు. తిరిగి ఇన్స్టోల్మెంట్ వాటికి చెల్లించలేని పరిస్థితి ఉన్నట్లుగా మార్పుక్కి వచ్చింది. తిరిగి మాడబ్బులు మాకు ఇవ్వాలని అన్నారు. వాస్తవానికి అది ఫోర్మెంటులు డబ్బు తిరిగి ఇప్పకూడదు. దీనికి సంబంధించి మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పాలి. ఇటువంటివారికి రాయితీలు, రిఫండ్ ఇస్తున్నారా? అలాంటి రావలసిన డబ్బు దూస్తున్న ఏమిటి? వీటిని పనులుచేసే విధానం ఆలోచన చేశారా? రూ. 3,000 కోట్లు ఇది కవర్ అయింది లేకపోతే ప్రెష్టగా ల్యాండ్ అమ్మే ప్రతిపాదన ఉండా అని అడుగుతున్నాను. మైన్స్లో పెంపు రూ. 2450 కోట్లు రాబడి చూపించారు. గతంలో ఉన్న విధానం కొంత మార్పి కేంద్రప్రభుత్వం మీద

ఇన్ఫ్లూయెన్స్ చేసి లీజుల ఎలాట్‌మెంట్‌లో కొన్ని మార్పులు చేస్తే రాబడి పెరగడానికి తప్పకుండా అవకాశం ఉంది. ఇప్పుడు ఉన్న య్యాక్షమ్సే ఇందులో చాలా లూప్‌హాల్స్ కనిపిస్తున్నాయి. వీటిని అపకాశితే, రాష్ట్ర భానిజసంపద మొత్తం లూటి అపుతున్న రావలసిన ఆదాయం చాలా తక్కువగా వస్తున్నది. ప్రభుత్వానికి వచ్చే ఆదాయం కంటే వ్యాపారులకే పంద రేట్లు ఎక్కువగా సంపాదించుకునే పరిస్థితి ఉంది. కాబట్టి మరికొంత భాగం రాష్ట్రప్రభుత్వానికి కూడా రావాలి. అప్పుడు స్వంత పనరుల మీద కూడ మనం ఆధారపడే పరిస్థితి ఉంటుంది.

రూ. 40,664 కోట్లు స్టేట్ ట్యాక్షెస్ పనులుచేయడానికి ప్రతిపాదన చేశారు. గతంలో రూ.4965 కోట్లు అదనంగా ప్లాన్ చేశారు. ఇప్పుడు రూ. 1,460 కోట్లు అదనంగా పెంచాలని మీరు నిర్ణయం చేశారు. రేట్లు పెంచారు, ట్యాక్షెస్ లు పెంచము, ఎవరిమీద పన్నులు వేసే పరిస్థితి లేదని చెబుతున్నారు. ట్యాక్షెస్ లు పెరుగుతున్నాయి. బాండ్స్ అమ్మకాల ద్వారా, రూ. 16,162 కోట్లు అప్పు తేవడం, అదేవిధంగా ఎ పి పి, జెఎస్‌ఎస్ యు ఆర్ ఎం నిధులమీద కూడా ఆధారపడడం జరిగింది. అప్పు తేవడానికి సీలింగ్ లిమిట్డ్ దాటిన పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది కాబట్టి దీనిని పెంచాలని మీరు చెప్పడం జరిగింది. స్టేట్ ట్యాక్షెస్ చూస్తే 2004-05 లో రూ. 16,254 కోట్లు రాబడి పస్తే ఈ రోజు రూ. 40,664 కోట్లు రాబడి పెరుగుతున్నది. పన్నుల పెరుగుదలలో ఇంత తేడా రాబడి స్వష్టంగా కనిపిస్తున్నది. సీల్స్‌ట్యాక్షెస్ 2004-05 లో రూ. 7,303 కోట్లు ఉంటే ఈ రోజు రూ. 27,687 కోట్లు అంటే సుమారు రూ. 20,000 కోట్లు సీల్స్‌ట్యాక్షెస్ పెంచడం జరిగింది. ఎక్కుయిజలో అంచెలంచెలుగా మద్యపొన నిధంగా అమలుచేస్తామన్న ప్రభుత్వం ఎక్కుయిజలో ఎక్కువ రాబడిని ఆశిస్తున్నారు. 2004-05లో రూ. 1242 కోట్లు ఉంటే 2009-10 లో రూ.6,260 కోట్లు రాబడిని ఆశించడం జరిగింది. స్టోంప్స్ అండ్ రిజిస్ట్రేషన్ రేట్లు పడిపోయాయి, సుమారు పది పర్యాయాలు రిజిస్ట్రేషన్ చార్జ్లు పెంచారు. ఏది పెంచడంలేదని అంటున్నారు అన్ని పెంచారు. 2004-05 లో రూ. 1,385 కోట్లు దీనిద్వారా రాబడి ఉంటే ఈ రోజు రూ. 3,224 కోట్లుగా అంచనావేయడం జరిగింది. మాటలకు చేతలకు పొంతన లేకుండా పనులను పెంచడం కనిపిస్తున్నది. కేంద్రం నుండి నిధులు రాకాశోత్తే, అనుకున్న విధంగా కేంద్రం నుండి సహాయం అందకాశోత్తే తప్పకుండా అడ్డదారి వెంట పన్నులు పెంచే పరిస్థితి చాలా ఎక్కువగా కనిపిస్తున్నది. అప్పుల సంగతి చూస్తే తలసరి అప్పు రూ. 13,648 లు ప్రతి బ్రూలికిపున్న మనిషి మీద ఉంది. గతంలో మీరు వేసినట్లుగా పుట్టబోయి బీడ్డమీద వేయలేదు. ప్రతి మనిషికి అప్పు భారం ఉంది. అప్పులు చూస్తే రూ. 1,10,092 కోట్లు ఉన్నాయి. ప్రభుత్వ గ్యారంటీలో రూ. 1,67,754 కోట్లు ఉన్నాయి. దానిని లయబిలిటీ క్రింద తీసుకుంటే రూ.1,26,864 కోట్లు అప్పు ప్రభుత్వ గ్యారంటీ కలిపి ఉయ్య ఉంది. దీనిని ఏవిధంగా చెల్లించే పరిస్థితి ఉందో ఆలోచించాలి. అప్పుల వడ్డీలు చెల్లించాలి. అదనంగా అప్పులకు వెళ్లడం జరిగింది.

మ. 12.40

దానికి మంత్రి గారు, ‘మేము కన్స్ట్రక్షన్‌గా ఆ డబ్బును ఉపయోగించుకుని, మంచి ప్రాజక్కలను కడతాము కాబట్టి స్వషం పుండరని’ అంటారు. వారు ప్రతిసార్ ఆ విధంగానే చెప్పడం జరుగుతోంది.

ఏది ఏమైనా అప్పులను చూసుకున్నట్లయితే, అప్పుల డాబిలోకి వెళితే తప్ప ప్రభుత్వాన్ని సడపలేమనే పరిస్థితికి ఈ ప్రభుత్వం రావడం జరిగింది. 1999-2000 సంవత్సరం నాటికి, అప్పటికి 50 సంవత్సరాల కాలానికి అప్పులను చూసుకున్నట్లయితే రూ.29,114 కోట్లు అప్పు వుంటే, 2003-04 లో రూ.58,770 కోట్లు వుండగా, ఈ సంవత్సరం వరకూ చూసుకున్నట్లయితే రూ.1,10,092 కోట్లు అప్పు చేయడం జరిగింది. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం హాయాంలో 2004 వరకూ రూ.29,556 కోట్లు అప్పులు చేయడం జరిగింది.

2004-09 మధ్య కాలంలో రూ. 51,322 కోట్లు అప్పు చేయడం జరిగింది. ఈ విధంగా అప్పులు పెరిగిపోతూ పుంటే మన ఆర్థిక పరిస్థితి ఏమపుతుందో ఆలోచించాలని కోరుతున్నాము.

గతంలో బెజవాడ గోపాల రెడ్డి గారు చెప్పారు. అనాడు రూ.1,60,170 కోట్లు అప్పులు తెస్తే, ఆ అప్పులను తగ్గించవలసిన అవసరం పుండని వారు చెప్పడం జరిగింది. అప్పటికి అది ఎక్కువ కావచ్చు. కానీ వారు ఆ విధంగా చెప్పడం జరిగింది. 13వ ఆర్థిక సంఘం మన రాష్ట్రానికి వచ్చినపుడు డా. నిజయ్ కేల్కర్ గారికి మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక మొమొరాండం ఇవ్వడం జరిగింది. వారు రూ.1.05 లక్షల కోట్లను ఆర్థిక సహాయంగా అందించాలని కోరడం జరిగింది. ఎందుకంటే, 7 ప్రాజక్షులను జాతీయ ప్రాజక్షులుగా చేయమని, వాటికి రూ.85,000 కోట్లు ఇవ్వమని, మిగిలిన ప్రాజక్షులకు రూ.20,000 కోట్లు ఇవ్వమని అడగడం జరిగింది. అంతే కాకుండా అప్పులను ఎక్కువగా తీసుకునే పరిమితిని కూడా పెంచాలని వారు అడగడం జరిగింది.

దానికి ఆర్థిక సంఘం వారు కామెంట్ చేసినట్లుగా కూడా తెలిసింది. జలయజ్జం మీద స్పుండ్ చేయడం బాగానే పుంది, దాని మీద 'కాగ్' రిపోర్టులు కూడా పున్నాయి. వాటిని సక్రమంగా అమలు చేస్తున్నారా, యుటీలైజేషన్ సక్రమంగా జరుగుతున్నదా, క్వాలిటీ ఆఫ్ వర్క్స్ బాగా పుండేలా కానీ, మిన్ అప్రాప్రియేషన్ లేకుండా పుండేలా కాని మీరు జాగ్రత్తలు తీసుకుంటున్నారా అని అడగడం జరిగింది. రేవ్న్ కార్బూలు జనాభా కంటే ఎక్కువగా పున్నాయని ముఖ్యమంత్రి గారే అంగీకరించారు. కాబట్టి ఆ విషయంలోనూ, పారిశ్రామిక ప్రగతి కుంటుపడుతూ పుంది, జిల్లాల మధ్య అంతరాలు పెరుగుతున్నాయి కాబట్టి ఆ విషయాలలో ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోవాలని చెప్పడం జరిగింది.

ఈ విధంగా 13వ ఆర్థిక సంఘం వారు ఇచ్చిన రిపోర్ట్ చూస్తే, వారు పెద్దగా రెస్ప్యూండ్ అపుతున్నట్లుగా కనిపించడం లేదు. మీరు ఆశించిన రీతిలో అంత డబ్బు వస్తుందా అనేది సందేహంగానే పుస్తది. నీటిపారుదల రంగం చూసినట్లయితే రూ. 17,783 కోట్లను స్టాన్లో కేటాయించడం జరిగింది. ఇది గతంలో కంటే రూ. 1283 కోట్లు ఎక్కువగా కేటాయించడం జరిగింది. ఇందులో రూ. 4,000 కోట్లు కేంద్ర గ్రాంటు కలిసి పుంది. రూ.13783 కోట్లు మాత్రమే స్టైట్ గవర్నమెంట్ కేటాయించింది. సుమారుగా రూ. 1.76 లక్షల కోట్ల మొత్తంతో 81 ప్రాజక్షులను పూర్తి చేసి, 1.38 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టుకు నీటిని ఇవ్వడానికి కేటాయించబడిందని చెప్పడం జరిగింది. రూ. 41,000 కోట్లు ఇప్పటికే ఖర్చు పెట్టారు.

ఇక రూ. 1,36,150 కోట్లను ఎట్లా తీసుకురావాలి? దీని మీద ఏ రకంగా ఎక్కర్పైజ్ చేస్తున్నారు? పైనాన్వీ మినిస్టర్ గారు గతంలో చెప్పారు. ప్రతి సంవత్సరం నుమారుగా రూ.27,500 కోట్లు ఇయర్మార్క్ చేస్తేనే తప్ప ఈ ప్రాజక్షులు పూర్తి కావని చెప్పడం జరిగింది. థరలు పెరిగాయి కాబట్టి రూ.30000 కోట్లు ప్రతి సంవత్సరం ఇయర్మార్క్ చేస్తేనే తప్ప ప్రాజక్షులు పూర్తి కాని పరిస్థితులు కనబడుతున్నాయి. మొత్తం బడ్జెట్ రూ.17000 కోట్లు మీరు కేటాయించి, ఇంకా పాత బకాయిలు రూ.4000 కోట్లు బ్యాలెన్స్ పుంది మనం ఖర్చు పెట్టడానికి, అది పోతే మిగిలిన రూ.13783 కోట్లు మొత్తంతో ప్రాజక్షులను ఎట్లా పూర్తి చేస్తారో మంత్రి గారు చెప్పాలని కోరుతున్నాము.

లాస్ట్ ఇయర్ రూ.13,261 కోట్లను కేటాయించగా, అందులో రూ. 10,000 కోట్లను మాత్రమే రిలీజ్ చేసారు. యావేట్స్ గా గత 4 సంవత్సరాలలో సంవత్సరానికి రూ. 10,000 కోట్లను మాత్రమే ఖర్చు పెట్టడం

జరుగుతోంది. ఈ రకంగా సంవత్సరానికి రూ.10,000 కోట్లను మాత్రమే ఖర్చు చేస్తూ పోయినట్లయితే మన ప్రాజక్షులు పూర్తి కావడానికి నుమారు 10 సంవత్సరాలు దాటిపోయే పరిస్థితి కూడా వస్తుంది. కేంద్రం నుంచి ప్రత్యేక సహాయం వస్తే తప్ప మన ప్రాజక్షులు పూర్తి కావు.

జాతీయ ప్రాజక్షుల క్రింద 7 ప్రాజక్షులను ప్రపోబ్ చేసామని అన్నారు. ఆ తరువాత ఆర్థిక మంత్రి గారు మాట్లాడుతూ, 2, 3 ప్రాజక్షులను ఎక్కుపెక్క చేస్తున్నామని చెప్పడం జరిగింది. అంటే వారి ప్రయత్నాలలో కొంత నిరాశావాదం కనిపిస్తున్నట్లుగా మనకు అనిపిస్తున్నది.

శ్రీ కె. రోశయ్య : ఈ సంవత్సరంలో రెండు మూడు అడిగాము.

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు : మంచిదే. ఈ సంవత్సరం రెండు మూడు ప్రాజక్షులంటే పరవాలేదు. ఎన్ని సాధించినా గొప్పతనమే. కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద చాలా ఎక్కువ ప్రెజర్ తీసుకువస్తేనే తప్ప అని వస్తాయని మాకు సమ్మకం లేదు. అయితే అని రాకపోతే పరిస్థితి ఏమిటి? అప్రాప్తియేవన్ ఏ విధంగా చేయదలచుకున్నారు? వాటిని ఎట్లా పూర్తి చేస్తారు? ఈ సంవత్సరం పూర్తి చేసే వాటిని ఎట్లా పూర్తి చేస్తారు?

ఒక సంవత్సరంలో పూర్తయేయి కొన్ని, రెండు సంవత్సరాలలో పూర్తయేయి కొన్ని, 5 సంవత్సరాలలో పూర్తయేయి కొన్ని అని ఒక ప్రణాళికను తయారు చేస్తామని ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పారు. ఎక్కడంది ఆ ప్రణాళిక? ఆ ప్రణాళికను సభ ముందు పెడతారా? ఏ పీరియడ్‌కు ఏ ప్రాజక్షు పూర్తి చేస్తారనేది ఇతమిధ్యంగా చెప్పాలి. అట్లా కాకుండా కాంట్రాక్టరును దృష్టిలో పెట్టుకునో, పొలిటికల్ పీపుల్‌ను దృష్టిలో పెట్టుకునో కాకుండా, రాష్ట్రంలో ఏ ప్రాజక్షు ఎంత వరకూ పూర్తి చేయగలుగుతామనే ప్రణాళికను సిద్ధం చేయలేకపోవడం చాలా దురదృష్టకరమైన విషయం. ఆ విధంగా ప్రణాళికను తయారు చేస్తే మంచిదే. ఈ సెప్టెంబర్ వైపు ఆ ప్రణాళికను తయారు చేసి సభ ముందు పుంచినట్లయితే మేము తప్పకుండా మిమ్మల్ని అప్పిపుట్టే చేస్తాము.

ఇది కాకుండా 8 జిల్లాలలో కొత్త ప్రాజక్షులను చేపట్లబోతున్నాము, 24 లక్షల ఎకరాలకు అదనంగా నీరు ఇప్పబోతున్నామని, కృష్ణా జలాల మీద బ్రిజేస్ కుమార్ ట్రైబ్యూనల్ తీర్పు వచ్చిన తరువాత వాటిని టేక్స్ చేయబోతున్నామని చెప్పారు. అదే విధంగా బచావత్ అవార్డ్ ట్రైబ్యూనల్ గతంలో మన రాష్ట్రానికి కేటాయించిన నీటితోపాటు ప్రస్తుత మన రాష్ట్ర అవసరాలకు అవసరమయ్య 2025 టిఎసిల నీటి వినియోగం గురించి బ్రిజేస్ కుమార్ ట్రైబ్యూనల్ తీర్పు వచ్చిన తరువాత వాటిని అమలు చేస్తామని చెప్పారు. బ్రిజేస్ కుమార్ ట్రైబ్యూనల్ తీర్పు ఎప్పుడు వస్తుంది? ఇది ఎట్లా పుండంటే సముద్రంలో అలలు తగ్గిన తరువాత స్నానం చేస్తాను, అంతవరకూ కూర్చుంటానని చెప్పినట్లుగా పుంది.

కావేరీ జల వివాదాలకు సంబంధించిన రిపోర్టు 15 సంవత్సరాల తరువాత వచ్చింది. ఎన్నోళకు ఈ రిపోర్టులు వస్తాయో తెలియని పరిస్థితి పుంది. దాని మీద వారు ఓపర్ యాంబిషన్స్‌గా పెళుతున్నట్లుగా అనిపిస్తుంది. మనకు ఆలీరీడీ కమిటీమెంట్ పుండి పూర్తి చేసుకోడానికి భారంగా పుండి, వాటికి పైనాస్ట్యెన్ లేక కేంద్రాన్ని దేబిరించుకునే పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. అటువంటి పరిస్థితులలో కొత్త ప్రాజక్షులను టేక్స్ చేయబోతున్నామంటే చాలా హస్పిస్టాపంగా పుంది.

ముఖ్యమంత్రి గారు ఎక్కుడకు వెళితే అక్కడ, ప్రాజక్ష్య కావాలంబే, 'ఎన్' అనడం జరుగుతోంది. ముఖ్యమంత్రి గారు హమీలు ఇస్తారు, అర్థిక శాఖా మంత్రి గారు తల పట్టుకుంటారు. పైనాన్స్ అలాట్మేంట్ చాలా ఇంపొర్టెంట్ కాబట్టి నిధుల కేటాయింపుపై ప్రత్యేక శక్థి పెట్టాలని ప్రభుత్వానికి నేను తెలియజేస్తున్నాను.

ఈ నిధుల వినియోగంలో అక్కమాలు, దుర్వాసియోగం జరుగుతున్నది. చాలా ప్రొడ్ జరుగుతున్నది. విజిలెన్స్ రిపోర్టులు కూడా పున్నాయి. వేలాది కోట్ల రూపాయల అవకతవకలు జరుగుతున్నాయని రిపోర్టులు పున్నాయి. 'కాగ్ రిపోర్ట్', లు మనకున్నాయి. క్వాలిటీ అఫ్ వర్క్స్ జరగడం లేదు. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం హాయాంలో మన ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రతిపక్ష నాయకులుగా పున్నపుడు 'కాగ్' రాజ్యాంగపరమైన బాడీ కాబట్టి 'కాగ్' రిపోర్టులో సీర్చ్సు అంశాలను గురించి తరచుగా మెస్సు పుండ్రేవారు.

మేము కూడా అదే విషయాన్ని చెబుతున్నాము. రాజకీయంగా దానిని తీసుకోకండి. ఈ డబ్బు ప్రజాధనం, ఎంతో కష్టపడి నంపాదించి ప్రజలు మనకు పన్నులుగా కడుతుంటే వచ్చిన డబ్బులు. అంత నిలావైన ప్రజాధనం ఎంత దుర్వాసియోగమవుతోందనేది 'కాగ్' వారు చెప్పారు, లోకాయుక్త వారు చెప్పారు, ప్రతిపక్షాల వారు చెప్పారు, ఆభరికి మీ పార్టీలో పున్న వారు కూడా చెబుతున్నారు. ప్రజాధనాన్ని దుర్వాసియోగం చేస్తున్న వారిపైన, క్వాలిటీని మెయిస్ట్రేచీన్ చేయని వారిపైన ఎందుకు యాక్షన్ తీసుకోరు? దుర్వాసియోగపరచబడిన నిధులను కాంట్రాక్టర్లు నుంచి ఎందుకు రికవర్ చేయరు? ఇప్పటికే 4, 5 రెట్లు ఎస్టేమేషన్లను పెంచుతున్నారు. పెంచుతున్నప్పటికీ, కాంట్రాక్టర్లు సంతృప్తిని పొందడం లేదు. ఇంకా క్వాలిటీ లేని పరిస్థితి మనకు కసపడుతోంది.

కాబట్టి విటి మీద డబ్బు ఖర్చు పెట్టడమే కాదు, ఖర్చు పెడుతున్న డబ్బు సక్రమంగా ఖర్చు అవుతున్నదా లేదా అనేది చూడవలసిన బాధ్యత కూడా ప్రభుత్వం మీద పుంది.

మ. 12.50

మొన్స్ మా టి.డి.పి. లీడర్ నామా నాగేశ్వరరావు గారు మాడ్లెనపుడు, కేంద్ర జిల వనరుల శాఖామంత్రి గారు సమాధానమిచ్చారు. ముపై భారీ, మధ్యతరహా నీటిపారుదల ప్రాజక్ష్యలు ఆంధ్రప్రదేశ్ నుంచి క్లియరెన్స్ కోసం రావడం జరిగింది. అవస్త్ర కూడా పరిశీలనలో పున్నాయి అని చెప్పడం జరిగింది. వాటి మీద కూడా ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దృష్టి పెట్టాలి. దృష్టి పెట్టడమంటే మీకు ఇన్ఫెక్షన్స్ పుంది, కేంద్ర ప్రభుత్వంలో మీకు వాయిస్ పుంది, కేంద్రాన్ని శాసించేటువంటి పరిస్థితిలో మీరున్నారు కాబట్టి, ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో మీరు దాని మీద దృష్టిపెట్టి ధీలీలో కూర్చుని, ఈ క్లియరెన్స్లు ఏవైతే పున్నాయో, వాటిని తీసుకురావాల్సిన బాధ్యత మీ మీద పున్నదని ఈ ప్రభుత్వానికి తెలియపరుస్తున్నాను.

ఇంకా వీటన్నింటి కంటే కృష్ణా, గోదావరి, వంశధార ఇవన్నీ జలవివాదాలు. విటి మీద మీరు దృష్టిపెట్టాలి. ఈ జలవివాదాలు పరిప్పారమైతేనే తప్ప, నిధులన్నీ దుర్వాసియోగమయ్య పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. మీరు ప్రాజక్ష్యలు నిర్వాణం చేసుకుంటూ వెళ్లిపోతే, వాటికి నీరు రావద్దా? ఈ నిధులన్నీ వృధానే కదా! సుమారు రెండు లక్షల కోట్ల రూపాయల నిధుల్ని దుర్వాసియోగం చేసే పరిస్థితి వస్తోంది కదా! దీని మీద శక్థి చూపించవలసిన అవసరముంది కదా! ఎంతేసు హైదరాబాదు, ధిల్లీ వరకు చూడకుండా, దీనిమీద పున్నటువంటి అంతర్రాష్ట్ర జలవివాదాలు ఏవైతే పున్నాయో, వాటన్నింటిని పరిష్కరించుకోవడానికి

తగినటువంటి శ్రద్ధ, ఎక్కువ సమయాన్ని కూడా మీరు కేటాయించవలసిన అవసరముంది. లేకపోతే ఈ మొత్తం నిధులన్నీ కూడా దుర్యానియోగమైపోయేటువంటి పరిస్థితి రావడమనేటువంటిది జరుగుతోంది.

అక్కడ చూసినట్టాతే, కృష్ణా, దాని ఉపనాదుల మీద సుమారు 55 బ్యారేజీలు నిర్మాణమౌతున్నాయి. తెలుగుదేశం వాళ్ళు దాన్ని చూడటం జరిగింది, మీరు కూడా పరిశీలన చేయడం జరిగింది. కొన్ని గేట్లు పూర్తయ్యాయి, కొన్ని నిర్మాణాలో పున్నాయి, కొన్ని గేట్లు పూర్తిగా పెట్టియడమనేటువంటిది జరిగింది. అలానే ఇవాళ అదే పూర్తయ్యే పరిస్థితి కనుక వస్తే, అంధ్రప్రదేశ్ లో కృష్ణా నది మీద ఆధారపడినటువంటి రైతులకు కనీసం ఒక్క చుక్క నీరు కూడా రానటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. కర్రాటుక ప్రభుత్వం కృష్ణా, తుంగభద్రల్లో ఇప్పటికే ఎక్కువ శాతం నీటిని ఉపయోగిస్తోంది. వీటి మీద మొత్తం కృష్ణా బేసిన్లో 2,130 టిఎంసిల నికర జలాలుంటే, వాటిని బచావత్ అవార్డు ప్రకారంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ కు 811 టిఎంసిలు, కర్రాటుకు 734 టిఎంసిలు, మహారాష్ట్రకు 585 టిఎంసిలు కేటాయించడం జరిగింది. కానీ, ఇవాళ కర్రాటుక వాళ్ళు, 2003 నాటికి 734 టిఎంసిల నికర జలాలను కావాల్చినటువంటి ప్రాజెక్టుల్లో వాడేసుకుంటున్నారు. ఇవాళ అదనంగా 280 టిఎంసిలకు సరిపోయేటువంటి ప్రాజెక్టులను నిర్మాణం చేస్తున్నారు. మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి 585 టిఎంసిల నీరు వాడుకోవడానికి మాత్రమే అనుమతుంటే, 687 టిఎంసిల నీటిని అక్కమంగా వాడుకోవడానికి ఇవాళ వాళ్ళు 105 ప్రాజెక్టులను నిర్మించడం జరుగుతోంది. అంటే మొత్తం మీద కర్రాటుక 1014 టిఎంసిలు, మహారాష్ట్ర 1272 టిఎంసిలు, మొత్తం కలుపుకుని 2286 టిఎంసిలు పూర్తిగా వాళ్ళే తీసుకుంటున్నారు. ఇక మనకేం మిగులుతుందండీ? ఉన్నటువంటి నికరజలాలు అన్ని కూడా సేరుగా ఆ రెండు రాష్ట్రాల వాళ్ళే ఉపయోగించుకునే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. అందులో ఏమైనా మిగులు జలాలు పుంటే, వాటి మీద ఆధారపడి మనం ప్రాజెక్టులు నిర్మాణం చేసుకుంటున్నాము. మీదనుస్త నీళ్ళు మీదనుస్త వాళ్ళే వాడుకుంటుంటే, బెయిల్ ఎండ్కు పచ్చేటువంటి పరిస్థితి ఎలాపుంటుంది? కాబట్టి, కృష్ణా డెల్టా రైతులు, శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు రైతులు వీళ్ళందరూ కూడా పూర్తిగా నాశనమయ్యటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడటమన్నది జరుగుతున్నది. ఇందులో కూడా కర్రాటుక, మహారాష్ట్ర వాళ్ళు మిగులు జలాలను స్వాహ చేయడానికి ప్రయత్నం చేయడం జరుగుతోంది. ఇప్పటికే కృష్ణా నికర జలాల మీద ఆధారపడి, జలయజ్ఞంలో మనం నిర్మిస్తున్న ప్రాజెక్టులు జూరాల, ఎత్తిపోతల, శ్రీశైలం కుడిగట్టు కాలువ మొదలైన ప్రాజెక్టులున్నాయి. ఇవెలా నడుస్తాయండీ? కట్టేస్తున్నారు. డబ్బంతా ఖర్చు పెడుతున్నారు. రేపు నీళ్ళు రాపు. నికర జలాలకు దిక్కులేదు. ఇదంతా ఏమౌతుంది? కేవలం...

(అధికార పక్ష సభ్యులు 'ప్రాజెక్టులు ఆపాల' అని అన్నారు)

ఆపమనడం లేదు. ఇది చేసేముందు, అది చాలా ఇంపార్టైంటు. దాన్ని పైనలైజ్ చేసుకుని, మీ ఇన్ఫ్రాయెస్ అంతా ఉపయోగించి, కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి తీసుకుని వచ్చి, ఈ నీటిని మనకు పచ్చేలా చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఎంతైనా పుంది.

ఇకపోతే మిగులు జలాల ఆధారంగా సుమారు 9 ప్రాజెక్టులు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో నిర్మిస్తున్నాయి. తెలుగు గంగ, గాలేరు నగరి, హంద్రినీవా, వెలుగొండ, కల్వకుర్తి, సెట్టింపాడు, పెన్నా అహోబిలం, శ్రీశైలం ఎడమగట్టు కాలువ, కోయిల్ సాగర్ మొదలైనవి. 25 లక్షల ఎకరాల అయకట్టుకి నీరు ఇష్టుడానికి, 42 వేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెడుతున్నారు. మరి ఇవెలా నడుస్తాయండీ? మొత్తం నికర జలాలన్నీ మీదనుస్త మహారాష్ట్ర, కర్రాటుకు వెళ్లిపోతే, మరి ఈ మిగులు జలాలై ఆధారపడి తొమ్మిది ప్రాజెక్టులు నిర్మాణం చేస్తున్నాము, నలభై వేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టడానికి సిద్ధంగా పున్నాము, వీటికి నీరు వచ్చేటువంటి పరిస్థితి లేకపోతే

ఇదంతా మనీ వేస్తు కదా అనేది కూడా ఆలోచన చేసుకోవాల్సిన అవసరముంది. కాబట్టి దాన్ని పరిష్కారం చేసుకోవడానికి తగినంత ప్రాధాన్యతనివ్వాలని కోరుతూ వున్నాం. అదేవిధంగా 35 లక్షల ఎకరాలకు కర్రాటుకు గమకు నీరు రాకపోయినట్టేతే, మరి 35 లక్షల ఎకరాలు కృష్ణా డెల్టాలోనూ, నాగార్జునసాగర్ పరివాహక ప్రాంతంలోనూ కూడా పూర్తిగా ఎడారైపోయేటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది.

తరువాత ఇప్పుడు భీమా నది మీద, సన్నతి గ్రామం పద్మ భారీ నిర్మాణం జరుగుతోంది. అందులో 10 టీఎంసిల నీటితో, 37 గేట్లతో, పది మీటర్ల ఎత్తుతో నిర్మాణం జరుగుతోంది. పెట్టర్లు కూడా బిగించేసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. అక్కడ అదే నది మీద, గురిసిరిగె పద్మ 54 గేట్లతో బ్యారేజ్ కూడా పూర్తయిపోయింది. ఈ ప్రభుత్వం ఏం చేస్తోంది? పేవర్లో చూసుకుని రియాఫ్ అవుతున్నారే తప్ప, ప్రభుత్వానికి ఒక యంత్రాగమంటూ లేదా? డిపార్ట్మెంటు అంటూ లేదా? వాళ్లోం చేస్తున్నారు? అబ్బర్వ్ చేస్తున్నారా, లేదా? మనకు వచ్చేటువంటి నీటి పనరులు ఏ విధంగా డిప్పర్వ్ అవుతున్నాయి అనేటువంటిది ఆలోచన చేసేటువంటి పరిస్థితి ఏమాత్రం కూడా కనపడటం లేదు. గుల్బర్ జిల్లా బూగస్టర్, కదరాపూర్ గ్రామ పరిసరాల్లో పున్నటువంటి కృష్ణా నది మీద అక్కడ ముఖ్యమంత్రి గారి తాలూకు కుటుంబ సభ్యులే జలవిద్యుత్తొంద్రాలు పెట్టుకోవడం జరిగింది. కర్రాటుకలో పున్నటువంటి మూడు జలవిద్యుత్తొంద్రాలు ముఖ్యమంత్రి గారి తనయులు, కుటుంబ సభ్యులే అక్కడ పెట్టుకోవడం జరిగింది. కాబట్టి, ఆ మొహమాటంతోనే కర్రాటుక మీద యుద్ధం చేయలేని పరిస్థితిలో పున్నారని మాకు అనిపిస్తుంది. కాబట్టి ఈ జల నివాదాలన్నిటి మీద దృష్టి పెట్టి తగినంత శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాం.

ఇకపోతే, మహారాష్ట్రలో గోదావరి జలాలు. గోదావరి జలాల పరిస్థితి చూసినట్టుతే, మహారాష్ట్రలోని గైక్వెం ప్రాజెక్టు నుంచి 196 టీఎంసిల మిగులు జలాలు శ్రీ రాంసాగర్ లోకి ప్రవహించాలి. వాటిలో నిజమాబాద్, కరీంగసర్, వరంగల్, ఖమ్మం, సల్గొండ జిల్లాలకు నీరు రావాలి. ఏమాతుందండి? అద్యచేయవంటి పరిస్థితి ఎక్కడన్నా కనిపిస్తుందా? బచావత్ అవార్డు ప్రకారంగా మహారాష్ట్రలో 65 టీఎంసిల గోదావరి నీటిని మాత్రమే వాడుకోవచ్చు. కానీ ఇవాళ మరొక పండ టీఎంసిల నీటిని వాడుకోవడానికి కావలసిన ప్రాజెక్టులను వాళ్ల నిర్మించేస్తున్నారు. వాటిని మీరు అడ్డుకోలేకపోతున్నారు. బాళ్లి ఘన్ మరొక పదకొండు కలుపుకొని మొత్తం 12 ప్రాజెక్టులు పూర్తయిపోయాయి. 2009 జూన్ 30 కి నాలుగు గేట్లు పూర్తయితే, జూలై 18 నాటికి మిగతా పది గేట్లు కూడా వాళ్ల పూర్తి చేయడం జరిగింది. ఎవరెంత గొడవపెట్టినా, మనల్ని లెక్క చేసేటువంటి పరిస్థితి ఏమాత్రం కూడా కనపడటం లేదు. ఆ ప్రభుత్వం మీదే, ఈ ప్రభుత్వం మీదే, కేంద్రంలో పున్న ప్రభుత్వం కూడా మీదే. అయినా ఎందుకు మనం రష్ణించుకోలేకపోతున్నాం? ఇంకా 5 వేల జలాశయాల్లో నీరు వాడుకుంటున్నారు. నాందేడ్ జిల్లాలో ఒకటి, బీడ్ జిల్లాలో మరొకటి, మరో రెండు ప్రాజెక్టులు నిర్మాణం చేయబోతున్నారు. మీరు వెళ్లడం వల్ల కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆదేశాలు జారీ చేసింది. కేంద్ర జలవసరుల సంఘాన్ని రిపోర్టు ఇష్టమని చెప్పడం జరిగింది. జలవసరుల సంఘం కూడా దీన్ని నిలుపుదల చేయమని ఆదేశాలు జారీ చేసారు. కానీ ఎక్కడాపారండీ? వాళ్ల ఆదేశాలు జారీ చేసిన తరువాత కూడా గేట్లు పూర్తి చేయడమనేది జరిగింది. కాబట్టి వీటన్నింటిని బట్టి చూస్తే, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కేంద్రం మీద పున్నటువంటి గ్రిప్ అనేటువంటిది ఎందుకు ఉపయోగించుకోవడం లేదనేది మీరు ఆలోచన చేయాల్సిన అవసరముంది. సోనియాగాంధీ గారితో కూడా

చెప్పాల్సిన అవసరం లేదనేది ఒక సందర్భంలో ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా స్టేబ్లీమెంట్ ఇవ్వడం జరిగింది. ఎవరితో చెప్పారో, ఏం చెప్పారో, ఎవరికి చెప్పాలో, చెప్పక్కర్దేదో, అది మేం చెప్పం. కానీ, ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద గ్రివ్ పుంది కాబట్టి, దాన్ని ఉపయోగించుకుని వీటన్నింటిని సత్కమంగా జరపడానికి తగినటువంటి కృషి చేయాలి. గోదావరి, కృష్ణ జలాలు మీదున్నటువంటి వాళ్ల దుర్వానియోగం చేసే పరిస్థితి రాకుండా చూడాలని, మన ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు వచ్చేలా చూడాలని కోరుతున్నాను.

వంశధార ఇటీవల వచ్చింది. ఎన్.టి. రామారావు గారు మొదటి దశమ ప్రారంభించారు, పూర్తి చేయడం జరిగింది. రెండవ దశకు వచ్చారు. రెండవ దశకు వచ్చేనరికల్లా, ఇవాళ బరిస్నే ప్రభుత్వం వారు ఆటంకురచడమనేది జరిగింది. దాని మీద సుఫ్రీంకోర్స్ నుంచి ఆర్డర్ లీసుకురావడం జరిగింది. వారు కూడా స్టోప్ చేయమని స్టే ఆర్డర్ ఇవ్వడం జరిగింది. దానివల్ల రు. 850 కోట్లతో శ్రీకాకుళం జిల్లా కాటుగడ్డ వద్ద రిజర్వ్యాయర్ పసులన్నీ ఆగిపోవడం జరిగింది. హీరమండలంలో రిజర్వ్యాయర్ నిర్మాణాన్ని స్టే చేయడం జరిగింది. 1994 లో ఇద్దరు ముఖ్యమంత్రులు కలిసి, ఒక అగ్రమెంట్‌కు వచ్చారు కాబట్టి, దాన్ని ఉల్లంఘించారని బరిస్నే గుర్వమెంట్ వారు ఆరోపణ చేస్తున్నారు. అక్కడున్నటువంటి వాళ్ల ఏ విధంగా పున్నారో, వారంతా కూడా నీటి ముఖ్య పుండని ఆరోపణ చేస్తున్నారు. దాని విషయంలో బరిస్నే ప్రభుత్వంతో నెగోషియేషన్స్ జరపవలసిన అవసరముంది. బరిస్నే ప్రభుత్వంతో నెగోషియేషన్స్ చేసుకుని, ఈ విధమైనటువంటి లిలీగేషన్స్ రాకుండా చూసుకోవాల్సినటువంటి బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వంపైన పుంది. అది నెగ్లెక్ట్ చేయడం పలన, ఆయన సుఫ్రీంకోర్స్‌కు పెట్టి ఈ పసులన్నింటినీ ఆపేటువంటి పరిస్థితి రావడం జరుగుతోంది. ఇవాళ దానికి సంబంధించి సుఫ్రీంకోర్స్‌కి వెళితే, సుఫ్రీంకోర్స్ ఒక ట్రిబ్యూనల్‌ను కాన్స్టిట్యూట్ చేయమంది. ట్రిబ్యూనల్ చేతిలోకి ముఖ్య వెళ్లిపోయే పరిస్థితి ఏర్పడింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం ట్రిబ్యూనల్‌ను కాన్స్టిట్యూట్ చేసింది. మొంబుర్లను నియమకం చేసారో, లేదో తెలియదు. అందుచేత, ఈ రెండవ దశ పూర్తయితే, సుమారుగా లక్ష ఏడు వేల రెండు పండల ఎనిమిది ఎకరాలకు సాగునీరు వస్తుంది. ఇంకా లక్షస్సర ఎకరాలకు అడవపు నీరొస్తుంది. మొత్తం రెండుస్సర లక్షల ఎకరాలకు సాగునీరు వచ్చేటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. అందుచేత, బరిస్నే సుంచి ప్రారంభమయ్యేటువంటి వంశధార, మహేంద్రతసయ, బహుదా నదులు బంగాళాభారతంలో కలిసిపోతున్నాయి. కానీ దాని పరదలు మాత్రం శ్రీకాకుళం జిల్లా వారు అనుభవించే పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నాయి. దాని వల్ల ప్రజలు ఇఖ్యందులుపడే పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. కానీ త్రాగునీటికి మాత్రం కటకటలాడే పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది.

మ. 1.00

సప్పాలుమనకి, లాభాలు బరిస్నేకి వచ్చే పరిస్థితి ఉంది దానిని పరిష్కారించవలసిన పరిస్థితి ఉంది. కాబట్టి ఈ రోజు 100 అడుగుల నుండి 109 అడుగుల వరకూ బగులొట్టి రిజర్వ్యాయరు ఎత్తు పెంచడం వల్ల 40 గ్రామాల్లో సాగునీరు కనబడడం లేదు. జల మట్టం పెరిగిపోయింది. నదులలో నీరు ఉండే పరిస్థితి ఏ మాత్రమూ కనబడడం లేదు. బరిస్నే ప్రభుత్వం ఏదైతే ప్రాజెక్టులు నిర్మాణం చేస్తున్నదో దాని వల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్‌కి నీటి వనరులు తగ్గిపోయే పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. మొదటి దశలో 100 టీఎస్ నీరు ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్‌కి 50 టీఎస్‌ి, బరిస్నేకి 50 టీఎస్‌ి, పెంచారు. ఈ రోజు 30 టీఎస్‌ి, కన్నా ఎక్కువ ఆంధ్రప్రదేశ్‌కి ఇష్టములని బరిస్నే అడ్డుకునే పరిస్థితి ఏర్పడింది. దీనికి అంతటికి జాగ్రత్తగా కూర్చోని కేవలం ట్రిబ్యూనల్ మీద ఆధారపడ కుండా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలతో చర్చలు జరిపించి త్వరలో నీటిని పూర్తి చేయాలి. లేదంటే, అలాగే ఉంటే మరొక 10 సంవత్సరాలు అయ్యే పరిస్థితి ఉంది. దీని వల్ల కూడా ఇఖ్యందులు వచ్చే పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. జలయజ్ఞం

క్రింద దీనికి కూడా కొంత బడ్జెట్ కేటాయించడం జరిగింది. ఇవన్నీ వృథా కాకుండ చూడవలసిన అవసరం ఉంది. అంతరాష్ట్రియ జనవనరుల చీఫ్ ఇంజనీర్లు శ్రీకాకుళం పెళ్లారు. ఒరిస్సాలో నిర్మాణం అయ్య ప్రాజెక్టుల వల్ల అంధ్రప్రదేశ్‌లో శ్రీకాకుళం జిల్లాకి నష్టం లేదని చెప్పడం జరిగింది. కాబట్టి దీనిని మన డిపార్ట్మెంట్ వారు పరిశీలించాలని కోరుతున్నాము. మన వారు నష్టం జరుగుతుందని చెబుతున్నారు. దానిని పరిశీలన చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ రోజు అంతరాష్ట్ర నదీ జలాల వినియోగం మీద ట్రెంచువుల్నే కాన్సటిట్యూట్ అవుతున్నాయి. దానిని అమలు చేయడానికి యంత్రాగం లేదు. తమ ద్వారా ఈ ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేసేదేమంటే, ట్రెంచువుల్నే ఆర్డర్లోని శాశ్వత ప్రాతిపదిక మీద అమలు చేయడానికి నీలుగా ఒక రెగ్యలేటరీ అఫారిటీని కాన్సటిట్యూట్ చేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. లేకుంటే దీనిని నడవడం చాలా కష్టం. ట్రెంచువుల్నే ఆర్డర్లో ఇస్తున్నాయి తప్ప దానిని ఎవరూ అమలుచేసే పరిస్థితి ఏ మాత్రమూ లేదని తెలియజేస్తున్నాము.

సంక్లేశం గురించి చూసినట్లయితే, ఇది ఎప్పుడూ ఈ ప్రభుత్వంలో సంక్లోభంలో ఉంది. సంక్లేశానికి తగిన న్యాయం చేయడం లేదు.

(అంతరాయం)

అంటే, చేసింది చాలదని అంటున్నాము. ఇది బాగుండేదాకా సంక్లోభంలో ఉన్నట్లే. ఎస్.సి విద్యార్థులకు స్కూలర్సిప్స్ రూ.600 కోట్లు గతంలో కేటాయిస్తే, ఈ రోజు రూ.302 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించారు. సోషల్ పెలోఫర్ హస్పిట్ కి రూ.363 కోట్లు గతంలో కేటాయిస్తే, ఈ రోజు రూ.150 కోట్లు కేటాయించారు. బి.సి., విద్యార్థుల స్కూలర్సిప్స్కి సంబంధించి రూ.341 కోట్లుకుగాను ఈ రోజు రూ.190 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించారు. ఇందిరమ్మ ఇళ్ల ఘలాల మీద రూ.727 కోట్లు ఉంటే ఈ రోజు రూ. 218 కోట్లు కేటాయించారు. కేటాయింపులు ఖర్చు చేయలేదు. గత సంవత్సరం కేటాయింపులో రూ. 302 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు చేశారు. సబ్సిట్ టు కరెక్షన్. సోషల్ పెలోఫర్ హస్పిట్ కి సంబంధించి రూ.363 కోట్లు కేటాయిస్తే, రూ.150 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు చేశారు. రూ. 341 కోట్లు బి.సి విద్యార్థుల స్కూలర్సిప్స్కి కేటాయిస్తే, రూ.194 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు చేశారు. ఇందిరమ్మ ఇళ్లకు సంబంధించి రూ.727 కోట్లుకుగాను రూ.218 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు చేశారు. కేటాయింపులు పెవర్ మీద ఉంటున్నాయితప్ప ప్రాక్టికల్గా ఖర్చు కావడం లేదు. ఆర్థిక మంత్రిగారు రిపోర్ట్ చేయడం జరిగింది. క్రితం సంవత్సరం నిధులు చాలా వరకూ ఖర్చు చేయలేదు. సాంఖ్యిక సంక్లేశానికి ఎస్.సి.పెలోఫర్ కి సంబంధించి రూ.2,250 కోట్లు గతంలో ఇస్తే, రూ.1,580 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించారు. ఎస్.సి గురుకుల పాఠశాలలకు రూ.250 కోట్లు కట్ చేశారు. ఇందిరమ్మ ఇళ్ల ఘలాలకు రూ.164 కోట్లు కట్ చేశారు. గిరిజన విద్యకు సంబంధించి రూ.23 కోట్లు కట్ చేశారు. గిరిజన ప్రాంత రహదారులు ఈ రోజు ఎస్.సి.పెలోఫర్ యాక్సిమిస్ట్ ఎక్స్ప్రెస్ ఎక్స్ప్రెస్ రూ.100 కోట్లు కేటాయిస్తే, ఈ రోజు రూ.50 కోట్లు కట్ చేశారు. హస్పిట్ కి గతంలో రూ. 30 కోట్లు కేటాయిస్తే, ఇప్పుడు రూ.5 కోట్లు కేటాయించారు. ఐటిడీఐ గిరిజన కార్బోరెఫెన్స్ కి ఎంత ఇచ్చారో చెప్పలేని పరిస్థితి ఉంది. సోషల్ పెలోఫర్ అలాటమెంట్ ఎలోకేషన్స్ కి మీగర్ అమోంట్ ఉన్నాయి. దానిని నిర్దిష్టయిం ఎందుకు చేశారో అర్థం కావడం లేదు. ఎస్.సి., ఎస్.టి., సబ్సిస్టెన్స్ లో 16.2 శాతం ఎస్.సి.లకు, 6.6 శాతం ఎస్.పి.లకు కేటాయిస్తే అవన్నీ కూడా అన్నిస్పుంటగా ఉంచారు. 2008-09లో రూ.5,534 కోట్లు అన్నిస్పుంట బ్యాలెన్స్ ఉంది. అది ఖర్చు పెట్టలేదు. రాజ్యాంగవరంగా ఖర్చు పెట్టవలసిన డబ్బు రూ. 534 కోట్లు ఖర్చు పెట్టలేదు. కానీ నోడల్ ఏజెన్సీకి ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయాలి. 14 శాతం నోడల్ ఏజెన్సీకి ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయలేదు. ట్రాన్స్‌ఫర్ చేస్తే ఎక్స్ప్రెస్ ఖర్చు పెట్టే పరిస్థితి ఉండేది. జిల్లాలో అపేక్ష బాటిలు ఉన్నాయి. ముఖ్యమంత్రిగారు దానికి ఛైర్మన్. మంత్రి

గార్ల ఛైర్మన్లుగా ఉన్నారు. మండలాల్లో, జిల్లాల్లో పర్యవేక్షక కమిటీలు ఉన్నాయి. అని ఏ మాత్రమూ వని చేయడం లేదు. జిల్లాల్లో ఎక్కడయినా పని చేస్తున్నాయా? అవన్నీ నిర్విర్యం అయ్యే పరిస్థితి ఉంది. రాజ్యంగప రంగా వచ్చే ఈ నిధులు తప్పకుండా నోడల్ ఏజన్సీలకు భూస్విఫర్ అయ్యెట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకో వాలి. తిరిగి ఎస్.సి., ఎస్.ఎలకు ఖర్చు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. బిసి సంక్షేమం చూస్తే, విద్యా పథ కాలకి క్రితం సంవత్సరం రూ.944 కోట్లు ఉంటే, ఈ రోజు రూ.767 కోట్లు ఇవ్వడం జరిగింది. రాజీవ్ అభ్యుదయ పథకం అటక ఎక్కింది. రూ.10 కోట్లు ఉండింది, ఇప్పుడు రూ.5 కోట్లు ఇచ్చారు. నాయి బ్రాహ్మణులకు, రజకులకు మొదలైన వృత్తుల వారికి ఒక్కో కోటి రూపాయలు ఇస్తామని ఎన్నికల ముందు హామీ ఇచ్చారు. అది ఏమయింది? రెండిటికి కలిపి రూ.50 లక్షలు ఇచ్చారు. నాయి బ్రాహ్మణులకు రూ.25 లక్షలు, రజకులకి రూ.25 లక్షలు ఇచ్చారు. నాయి బ్రాహ్మణులు తాము 20 లక్షల ముంది ఉన్నామని స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చారు. వారికి రూ.12.50 లక్షలు కేటాయించారు. ఒక్కో టమాటా కూడా రాదని వారు స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చారు. ఇక్కడ చిత్త శుధి ఉండాలి. ఏదయినా ఇచ్చేటమ్ముడు ఆ కమ్మాసిటి ఆర్థికంగా బాగుపడేలా చర్యలు తీసుకోవాలి, ఆ విధంగా ఘంట్స్ ఇయర్ మార్కెట్ చేయాలి. ఇక పాపలా నడ్డి రుణాలన్నారు. దీనికి బ్యాంకులు ఏ మాత్రమూ నుండుకు వచ్చే పరిస్థితి కనబడడం లేదు. బిసిలరీ నిస్సు మొన్స్టివరకూ ఫీజ్ రీభంబర్స్‌మెంట్ ఇవ్వడం జరిగింది. కమీషనర్ ఒక ఆర్డర్ ఇచ్చారు. దానిని ఈ రోజు రద్దు చేశామని కొన్ని పేపర్లలో ఇచ్చారు. నిజంగా రద్దు చేశారా, లేదా, తెలియదు. బిసి వెలోఫర్ మంత్రిగారు చెప్పాలి. కమీషనర్ గారు ప్రభుత్వంతో సంప్రదించకుండా ఉత్తర్వులు ఇవ్వడం జరిగిందా? 50 శాతం మార్కూన ఉంటే తప్ప ఫ్రెషర్స్‌కి ఫీజ్ రీభంబర్స్‌మెంట్ ఇవ్వము అన్నారు. రెస్యా పల్స్‌లో 50 శాతం మార్కూన ఫస్ట్ లేక సెకండ్ ఇయర్లో ఉండాలి. అలాగే వన్ టైమ్ పాస్ కావాలన్నారు. ఈ రోజు సెమిస్టర్ సిస్టంలో పన్ టైమ్ పాస్ కావడానికి ఎవరూ ఇష్ట పడడం లేదు. విద్యార్థులు సెట్ చేసుకునటు న్నారు. ఈ రోజు వారి మీద ఇన్సిస్ట్ చేసే విధంగా ఉంది, లేకపోతే ఎలిజిబిలిటి లేదని చెప్పడం జరిగింది. ఇది చాలా దుర్భాగ్యమైన చర్య. ఇటువంటి ఆర్డర్స్‌ని ఉపసంహరించుకోవలసిన అవసరం ఉండని ప్రభుత్వానికి నిజిపై చేస్తున్నాను. దీనికి బి.సి వెలోఫర్ మినిస్టర్ సమాధానం చెప్పాలి. నిజంగా రద్దు అయిందా, లేదా అనేది వారు తెలియచేయలని తమ ద్వారా కోరుతున్నాను.

మ. 1.10

మిస్టర్ ఛైర్మన్ : దుర్భాగ్యమైన చర్య కాదు, అనాలోచిత చర్య అని అనాలి.

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు : సభ్యులు ఆరోపిస్తున్నట్లు ఇది అన్ పార్లమెంటరీ వర్డ్ కాదు. ఛైర్మన్ గారు గ్రావిటీ తగ్గించమన్నారు. దానికి నేను అంగీకరిస్తున్నాను. అలానే, ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలకు, మెడికల్ కాలేజీలకు మొత్తం రీభంబర్స్‌మెంట్ అయిపోయిన తరువాత ఇంకా డబ్బు మిగిలివుంటే అప్పుడు ఇంటర్, డిగ్రీ, పీజీ కాలేజీలకు సంబంధించి అప్లికేషన్లు తీసుకోమని ఆదేశాలు ఇచ్చినట్లు తెలిసింది. ఈ విధంగా చేస్తే ప్రభుత్వం మీదనే వ్యతిరేకత వస్తోంది. ప్రభుత్వమే చేస్తోందని, ముఖ్యమంత్రి గారే చేశారనేటటువంటి వార్తలు వస్తాయి కాబట్టి దీని గురించి ప్రభుత్వం ఆలోచన చేయాలి. ఎన్నికల ముందు బీసీలకు అన్ని రకాల సహాయం చేస్తామన్నారు. ఎన్నికలు అయిపోయిన తరువాత ఇచ్చిన వాగ్దానలన్నిటిని రద్దు చేయడానికి ఇదొక మార్గం, ప్రారంభం అనేది చాలా స్వస్థంగా కనబడుతోంది. ఇదే కాక ఇతర కులాల వారికి ఫీజు రీభంబర్స్‌మెంట్ ఇస్తామని చెప్పారు. అది ఎంత వరకు అమలుజరుగుతుందో తెలియనటువంటి పరిస్థితి వస్తోంది. మరొక విషయాన్ని ఆర్థిక శాఖ మంత్రి గారికి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. మూడు నెలల క్రిందట బీసీ విద్యార్థులకు ఫీజు రీభంబర్స్‌మెంట్ ఏదైతే జరిగిందో ఆ డబ్బు ఇంతవరకు కాలేజీలకు చేరలేదు. ఉదాహరణకు నిశాఖపట్టణం

జిల్లాలో వున్న ఏ కాలేజీలకు ఇంతవరకు బీసీ వెల్ఫైర్ అఫీసర్ పేమెంట్ చేయలేదు. ఆ డబ్బును ప్రభుత్వ నియమాల ప్రకారం ట్రైజరీలో పుంచాలని పుంటే ట్రైజరీలో వుండకుండా బ్యాంకులో పెట్టారు. బ్యాంకులో మూడు నెలలు ఉంచడం వల్ల వారికేదే కమీషన్లు ఇస్తారు. ఆ కమీషన్లకు అశ పడి మూడు నెలల నుండి ఆ డబ్బు మొత్తాన్ని కాలేజీలకు కాని, విద్యార్థులకు కాని ఇవ్వకుండా తన దగ్గరే పెట్టుకొనే పరిస్థితి ఏర్పడింది. ముఖ్యంగా అనకాపల్లి ప్రాంతంలో వున్నటువంటి ఇంటర్, డిగ్రీ కాలేజీలకు ఒక్క రూపాయి కూడా ఇంతవరకు చెల్లించలేదు. దీని మీద విచారణ జరిపితే పోయిన నెలలోనే బ్యాంకులకు ఇచ్చిసట్లు చెప్పడం జరుగుతోంది. ఇది అంతా అండర్స్టాండింగ్. కాబట్టి నిధులు సక్రమంగా, సకాలంలో ఉపయోగపడేలా చూడాల్సిన బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీద పుండనే విషయాన్ని మనవి చేస్తున్నాము.

ఉపాధి హామీ పథకం :

ఉపాధి హామీ పథకం కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలకు ఉపాధిని కల్పించే పథకంగా కనిపిస్తుంది తను రాష్ట్ర ప్రజలకు ఉపాధిని కల్పించే పథకంగా కనిపించడం లేదు.

(ట్రైజరీ బెంచెన్ నుండి పేమ్, పేమ్ అనే నినాదాలు చేసారు.)

పీఎస్ అని మేము అంటున్నాము. మీరన్న దానినే మేము కూడా అంటున్నాము. నేను అన్నదానిని అధికార పార్టీ సభ్యులు బలవరుస్తున్నందుకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటున్నాము. దీనిని ఏటీఎం కార్బూల్లాగా కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలు ఉపయోగించుకుంటున్నారు.

(ట్రైజరీ బెంచెన్ నుండి అంతరాయం. తెలుగుపౌర్సీ సభ్యులనుచ్ఛేశించి ఏటీఎం కార్బూలు ఇస్తామన్నది పీఎస్ అనే నినాదాలు చేశారు)

తెలుగుదేశం పార్టీ రూ.2000 లు ఇస్తామన్నా ప్రజలు నమ్మలేదు. కాంగ్రెస్ పార్టీ రూ.200 లు ఇస్తే చాలని ఓట్లు వేస్తే కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలు దీనిని ఏటీఎం కార్బూల్లాగా ఉపయోగించుకొని మొత్తాన్ని తీసే పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది.

(ట్రైజరీ బెంచెన్ నుండి అంతరాయం)

కాబట్టి కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన తెల్ల కార్బూల మీద, సంక్షేమం మీద, హాసింగ్ మొదలైన స్క్రముల మీద 3rd ఎన్క్షెరీ వేస్తున్నట్లే దీని మీద ఎన్క్షెరీ వేస్తే నిధులు దుర్బినియోగం కాకుండా పుంటాయి. రోశయ్య గారు చాలా కష్టపడి ఎక్కర్సెబ్జెక్ట్ చేస్తున్నారు. ఉన్నటువంటి డబ్బునంతటని ఎప్పరెవ్వరో తీసేస్తుంటే బాధగా పుంటుంది. అటువంటి బాధ కలగకుండా నిధులు సద్వినియోగం అయితే మొట్టమొదటిగా సంతోషించేది రోశయ్య గారే. అందుచేత నిధులను సద్వినియోగం చేయడానికి కృషి చేయాలని కోరుతున్నాము.

ప్రశ్నాలాపికలు :

షైద్యంకు సంబంధించి గత బడ్జెట్లో రూ.3369 కోట్లు కేటాయిస్తే రూ.925 కోట్లు ఆరోగ్యశీలికి ఖర్చు చేయడం మంచిదే. వ్యవస్థలో వున్న లోపాలను సవరించి ఆరోగ్యశీలిని బలోపేతం చేయాలని కోరుతున్నాము.

ఆరోగ్యశి క్రింద అన్ని జబ్బులు కవర్ అయ్యెలా ప్రయత్నం చేయాల్సిందిగా ఈ సందర్భంగా కోరుతున్నాను. ఆరోగ్యశి నిధులలో 30 శాతం ప్రభుత్వ అనుపత్రులకు కేటాయిస్తామని చెప్పడం జరిగింది. దీనిని ఇంకా పెంచడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. నగరంలో కలరా 14 మందిని ముంచేసింది. గిరిజనులకు విషయాలు ఎక్కువ అపుతున్నాయి. 25 మంది గిరిజనులు ఈ నెలలో చనిపోయారు. అంటువ్యాధులు వస్తున్నాయి. వీటన్నింటి మీద ఆరోగ్య శాఖ దృష్టి పెట్టేటట్లు ప్రభుత్వం చూడాలి. గిరిజనులలో హాచ్సిని చాలా ఎక్కువగా ఉందని రాష్ట్ర ఎయిట్స్ నియంత్రణ సంస్థ డైరెక్టర్ గారే ఒక స్టోట్మెంట్ ఇప్పడం జరిగింది. ఐటిడీపి పరిధిలో 30 వేల మంది మహిళలకు వైద్య పరీక్షలు చేస్తే వారిలో 1806 మందికి హాచ్సిని ఉన్నట్లు తేలింది. అనుపత్రుల్లో ప్రసవించిన గిరిజన ప్రాంతాల్లో నిపసిస్తున్న మహిళల్లో 167 మందికి హాచ్సిని సోకిసట్లు తేలింది. కాబట్టి హాచ్సిని ని అరికట్టుటకు తగిన చర్యలు తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. సాధారణ మానవుని ఆరోగ్యాన్ని కాపాడటానికి సరైన విధానాన్ని ఆచరించేందుకు ప్రభుత్వం ముందుకు రావాలి. వైద్యం కోసం ఆరోగ్యశి కేంద్రాలకు వెళ్లండి లేక మరో చోటికి వెళ్లండంటే గిరిజనులు ఎక్కడికి వెళ్లరు. వారి దగ్గరకి వైద్యులు వెళ్లాలిస్తాం అవసరముంది కాబట్టి తగిన ఏర్పాట్లు చేయవలసిందిగా ఈ సందర్భంగా మంత్రి గారిని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

వ్యవసాయ రంగం :

మాకు ఇంతకు ముందు ఇచ్చిన నోట్లో సహకారం వ్యవసాయం లేదా కార్పొరేట్ వ్యవసాయం అని వుంది. ఆర్థిక శాఖ మంటలి గారి రిపోర్టలో సహకార వ్యవసాయమని చాలా స్పష్టంగా పేర్కొనడం జరిగింది. కార్పొరేట్ రంగం వుందో, లేదో తరువాత మంత్రి గారి సమాధానంలో చెప్పాలి. సహకార రంగంలో కూడా చాలా ఫైయల్యార్డ్ జరిగాయి. ఎన్నో సహకార సంస్థలను మూసి వేయడం జరిగింది. పీఎసీఎస్లో కొన్నింటిని క్లోజ్ చేయడమో లేక మెర్క్ చేయడమో జరిగింది. జిల్లా సహకార బ్యాంకులు, జిల్లా మార్కెటింగ్ సహకార సంస్థలు చాలా దెబ్బి తిన్నాయి. సహకార చక్కెర కర్కూగారాలు చాలా వరకు మూత వడ్డాయి.

(ట్రేజరీ బెంచెన్ మండి అంతరాయం. తెలుగుదేశం పార్టీ హాయాములోనే సహకార సంస్థల మూసివేత కార్యక్రమం జరిగిందంటూ అధికార పార్టీ సభ్యులు అనసాగారు)

ఎవరి హాయాంలో అన్నది కాదు. సహకార చేసేత సంఘాలు, మత్స్యకార సహకార సంఘాలు, కల్లు గీత సంఘాలు మొదలైన సహకార సంఘాలు ఎవరైతే నాయకత్వం మహిస్తూరో వాళ్ల చేతుల్లోకి వెళ్లతున్నాయి తప్ప మెంబర్స్కు ఎటువంటి ప్రయోజనం కలగడం లేదు. రోశయ్ గారు అన్నట్లు సంఘాలకు సంఘాలే ప్రోజెక్ట్ అయ్యాయి కాబట్టి మెంబర్స్కే నేరుగా డబ్బు ఇచ్చేటటువంటి, ప్రయోజనం కలిగేటటువంటి రుణ మాఫీని అమలు చేసే ఆలోచన చేస్తున్నామని చెప్పారు. ప్రాక్టికల్గా ఇప్పాన్ని సక్రమంగా జరుగుతాయా అనేది సందేహం. కార్పొరేట్ వ్యవసాయం అమలుకు అనుమతిస్తే టాటాలు, బీర్లాలు, అమెరికా వాళ్లు, ఇజ్జాయల్ వాళ్లు మరెందరో ఇక్కడకి వస్తారు. వీళ్లందరు వచ్చి రైతుల భూమిని స్వోధనం చేసుకొని గోడ కట్టేస్తారు. రైతులేమో తమ భూములను హక్కులతో సహి ఒక్క రూపాయి కూడా తీసుకోకుండా ఇచ్చేయాలంటున్నారు. రైతు తనకుస్తుటువంటి భూమిలోనే కూలిగా పని చేయాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. అలా ఇచ్చిన తరువాత ఆ సంఘం యొక్క హాండ్ మెత్తాన్ని తీసేస్తే భూమి, డబ్బు అన్ని పోతాయి. కాబట్టి చాలా జాగ్రత్తగా ఆలోచించాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. చిన్న చిన్న కముతాలలోనే ఎక్కువ ఉత్సత్తుల్లి జరుగుతుందనేది రుజ్జైంది కాబట్టి రైతు తాలూకు ఓనర్ పిఫ్ట్ భంగం లేకుండా రైతు యొక్క యాజమాన్య హక్కులు పోకుండా ఎన్ని చేసినా మేము

సమర్థిస్తాం కాని, రైతుకు ఉన్నటువంటి భూమిని హక్కులతో సహా సంఘాలకు అప్పగించమంటే ఒప్పుకోము. రైతు ఎప్పుడూ ఈ భూమి నాది అని అనిపించుకుంటాడు. ఆ భూమిలో నిద్ర పోతాడు. అక్కడే నివసిస్తాడు. అటువారి సుండి భూమి హక్కులు సంఘ పెద్దకు అప్పగించండి అంటే సమంజసం కాదు. శాశ్వతంగా ఎవరు ఉండరు కాబట్టి దురదృష్టి వశాత్తు ఆ సంఘ హాడ్ పోతే మరల ఈ వ్యవస్థను ఎవ్వరూ బాగుచేయలేరు. అప్పుడు భూములను కోల్పోయిన రైతులు ఎక్కువ అవుతారు. రైతులకు ద్రోహం కలిగించేటటువంటి పరిస్థితి ఉండకూడదు కాబట్టి ఆ క్లాజును తొలగించాల్సిందిగా ఈ సందర్భంగా ప్రభుత్వానికి మీ ద్వారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

మార్కెట్ యార్డులు :

మార్కెట్ యార్డులు కూడా దెబ్బ తీసే పరిస్థితులు పస్తున్నాయి కాబట్టి మార్కెట్ యార్డులను కూడా అభివృద్ధి చేయండి. ఏక్కడైతే గిడ్డంగులు కట్టలనుకుంటున్నారో వాటన్నింటని నిర్మించండి. కోల్డ్ స్టోరేజ్లు నిర్మాణం చేయండి. రైతులకు కాపలసిన సహాయాన్ని రైతులకే నేరుగా చేయండి. జిల్లాకు రెండు సహకార సంఘాలే అంటున్నారు కనుక నూటికి సూరు శాతం రైతులు కపర్ కారు కాబట్టి మిగిలిన రైతుల సంగతి ఏమిటి? వారికి తగిన ఏర్పాట్లు ఏ రకంగా చేస్తున్నారు? ఈ సంఘాలకు యార్డుల నిర్మాణం నిమిత్తం ఎంత సామ్య కేటాయిస్తున్నారో చెప్పాలిన అవసరముంది. మరొక అంశం, గతంలో మార్కెట్ యార్డుల్లో ఎలక్ట్రానిక్ వేయింగ్ మిపఫ్సను పెట్టడానికి పరిశీలించి, వ్యవస్థలో ఉన్న లోపాలను తొలగించి సక్రమ నిర్వహణకు తగిన చర్యలు తీసుకోవాల్సిందిగా ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

రైతులకు పావలా వడ్డి రుణాలు :

రైతులకు పావలా వడ్డికి రుణాలిస్తామని చెప్పడం జరిగింది కాని ఎక్కడా కూడా అమలు జరగడం లేదు. 75 పైసలు, రూపాయి వడ్డికి మాత్రమే బ్యాంకులు ఇస్తున్నాయని రైతులు చాలా స్పష్టంగా చెబుతున్నారు. పావలా వడ్డి వథకాన్ని సక్రమంగా అమలు జరపడానికి ఒక మెపసరీని ఏర్పాటు చేయాలి. ఈ మధ్యనే ముఖ్యమంత్రిగారు బ్యాంకర్స్‌తో ఒక సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేశారు కాని దాని పట్ల ఇంపోర్ట్ పుంటుదని అనుకోవడం లేదు. ఏ రకంగా రైతులకు పావలా వడ్డి వథకాన్ని అమలు చేయడానికి ఆర్థిక మంత్రి గారు కృష్ణ చేస్తారో చెప్పాలినిందిగా మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

మ.1.20

7 గంటల ఉచిత విద్యుత్తును 9 గంటలు చేయడమే మా ప్రధాన ధ్వేయమని అన్నారు. అలాగే రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం ఇవ్వడం ప్రధానాంశమని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పడం జరిగింది. ఎన్.టి.రామారావుగారు ప్రారంభించినటువంటి రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం వథకాన్ని మీరు అమలు పరుస్తున్నందుకు మిమ్మల్ని అభిసందిస్తున్నాను. 9 గంటల ఉచిత విద్యుత్తు విషయానికి వస్తే 7గంటలు కరెంటు ఇప్పడానికి దిక్కు లేదు ఇంక 9 గంటలు ఎక్కడ ఇస్తారండీ? రెండు గంటలకు ఒకసారి, మూడు గంటలకు ఒకసారి విద్యుత్తు ఇస్తే సరిపోదండీ సగం పొలం తడుస్తోంది, సగం ఎండిపోతోంది. దానివల్ల రైతుకు ఏ మాత్రం ప్రయోజనం ఉండదు. At a time విద్యుత్తును ఇస్తే రైతుకు ప్రయోజనం ఉంటుంది.

శ్రీ రుద్రరాజు పద్మరాజ : మేము ఏమి చేశామో ప్రజలకు తెలుసు, మీకూ తెలుసు.

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావుః కాబట్టే మీరు రెండోసారి ఎన్నికయ్యారు. నాలుగుస్వర సంపత్సరాలు గడిపేసి చివరి ఆరుసెలలు కష్టపడుతున్నారు. కాంగ్రెస్ పార్టీవారికి గెలవడం బాగా తెలుసు. వారికి ఎఫిక్స్ అంటూ ఏమీ లేపు. ప్రజలు చివరి నిముషంలో అంతా మరిచిపోయి వాళ్ళకే ఓటు వేస్తున్నారు. మరోపక్క ఆదర్శ రైతులంటున్నారు. నిజానికి.....

(ప్రజరీబంచెన్ షైపుసుండి అంతరాయం)

నిజమైనవైతులని ఆదర్శ రైతులుగా మీరు నియమించాలి. అధ్యక్ష, అమెరికాలో బర్లాం ఒబామా గొప్ప మెజారిటీలో గలిచారు. ఈ మధ్యకాలంలో ఆయన మీద ఒక సర్వే నిర్వహించినప్పుడు లూసియనా రాష్ట్ర గవర్నర్ శ్రీ బాబీ జిందాల్ మరియు ఒబామాల యొక్క పెర్ఫార్మెన్స్ మీద సర్వే చేస్తే ఒబామాకి 44% మాత్రమే ఆదరణ ఉంది. బాబీ జిందాల్కు 55% % ప్రజాదరణ ఉన్నట్లు వెల్లడయింది. అధ్యపతికాత్మక బాబీ జిందాల్ మన భారతీయ సంతతికి చెందినవాడు. ఈ విషయమై మనం గర్వపడాలి. ఇంతకీ నేను చెప్పవచ్చేదేమంటే ఇంతలోనే ఒబామా తాలూకు పాపులారిటీ దిగజారిపోయింది. కాబట్టి నేను ప్రభుత్వానికి ఇచ్చే నలహో ఏమంటే ముఖ్యమంత్రిగారిపై సర్వే చేయించండి. అలా చేస్తే మీకు 36% పాపులారిటీ వస్తుంది. ఇంకా తగ్గపచ్చకూడా. ముఖ్యమంత్రిగారికి పాపులారిటీ బగా తగ్గిపోయింది. ముఖ్యంగా నిత్యపసర వస్తువుల ధరలు పెరగడంతో మీరు అన్సపాప్యలర్ అయిపోయారు. బియం ఖరీదు పెరిగిందంటే సివిల్ స్పెష్స్ మంత్రిగారు ముతక బియ్యాన్ని తినమని అంటున్నారు. ఈ విధంగా మంత్రులు ప్రకటనలిప్పడం దురదృష్టకరమైనటువంటి విషయం. ఇటువంటి పరిస్థితులలో నిత్యపసర వస్తువుల ధరలను అరికట్టడానికి ఏవిధమైన చర్యలు తీసుకున్నారంటే రోశయ్య గారి అధ్యక్షతన కమిటీ వేశామున్నారు. అన్నింటికి పాపాలబైరపులులాగా ఆయనే కనిపిస్తున్నారు. ఇప్పటికే ఆయనకు తొమ్మిది కమిటీలు ఉన్నాయి. ఇంకా ఎన్ని ఇస్తారు. ఇప్పుడు సర్వే చేయిస్తే ముఖ్యమంత్రిగారికంటే రోశయ్యారికి పాపులారిటీ ఎక్కువని వస్తుంది.

(సభలో నప్పులు)

శ్రీ కె. రోశయ్య : మంచిమాట చెప్పారు. ముఖ్యమంత్రిగారికంటే నేను ఎక్కువన్నారు. ఏమి ఎక్కువయ్యా అంటే ఆయనకంటే నేను పొడుగెక్కువ.

(సభలో మళ్ళీ నప్పులు)

కానీ పాపులారిటీ విషయంలో కాదండి, ముఖ్యమంత్రి కావాలంబే దానికి సమర్థత కావాలి. నాకా సామర్థ్యం లేదు. నేను ఎక్కుడ ఉండాలో అక్కడే ఉన్నాను. ముందు మీరు సర్వే చేయించుకోండి. మీ పెర్ఫార్మెన్స్ గురించి ప్రజలు ఏమనుకుంటున్నారో తెలుసుకోండి. Our Chief Minister is a man of commitment.

(అధికార పక్ష సభ్యులు బల్లలు చరిచి తమ హర్షధ్వనాలు తెలియజేశారు.)

ఆరు సూర్యైనా అమలు చేసే ధైర్యం, మాటకు నిలబడే వ్యక్తి మన రాజశేఖరరెడ్డిగారు. ఈ మాట మీరు అపునన్నా కాదన్నా ఇది ప్రజాభిప్రాయము. దీనికి పేరే సర్వే అక్కర్లేదు.

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు : ప్రతిపక్షం కంటే అధికార పక్కానికి బాధ్యత ఎక్కువ ఉంది. ప్రజలు ఓటు వేసి మిమ్మల్ని గెలిపించారు. నిత్యావసరమస్తుపుల ధరల గురించి ఒక్క వాక్యం కూడా మీరు చెప్పలేదు. వీటిని ఎలాకంటోలే చేయదల్చుకుంటున్నారు? ఈ విషయాన్ని చాలా తేలికగా తీసుకుంటున్నారు. పెసరపప్పు, మినపప్పు మొత్తమంతా చెప్పేలో నిల్వ ఉందన్నారు. చెక్కపోస్తులను ఇన్నాళ్ళు ఎందుకు తనిఫీ చెయ్యలేదు?

అనలు ప్రభుత్వ విధానాలంటూ సడుస్తున్నాయా? ప్రభుత్వ యంత్రాంగం సడుస్తోందా? ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎంతవరకూ మీ తాలూకు పసులు, మీ సాంత పసులు చేసుకోవడానికి ఉపయోగిస్తున్నారు. కమీషన్లు ఎలా వస్తాయి, ఇంకేమి పస్తాయో ఆలోచిస్తున్నారు తప్ప మీరు రాష్ట్ర ప్రజల తాలూకు బాగోగుల గురించి ఆలోచించే పరిస్థితి లేదు. ఏదో ఒక ఇల్లు ఇచ్చేద్దాం, పెస్వన్ ఇచ్చేద్దాం అక్కడితో ప్రజలు శాటిస్ట్స్ అయిపోతారనే ధీమాతో మీరున్నారు తప్ప, ఈ రాష్ట్ర ప్రజల తాలూకు కష్టాలను గట్టిక్కించాలనే ధ్యయం మీలో ఏ మాత్రం కనిపించడం లేదు. ఈసాడు రాష్ట్రంలో నిత్యావసర పస్తుపుల ధరలు పెరిగాయి. పంచదార, ఆయల్ మున్సిపాలిటీ ఏమి లేదా? నిజంగా యంత్రాంగం అంతటినీ కూడా..... ఒక ఎమ్మార్వో పనిచేస్తున్నారా? ఒక కలెక్టర్, ఒక ఎప్పు, ఒక ఎస్టీ, ఎవరండీ పనిచేస్తున్నది? మొత్తం కలెక్టరు దగ్గరసుండి, ఎస్టీ దగ్గరసుండి, ఐఎస్, ఐపిఎస్ దగ్గరసుండి కిందసున్నటువంటి ఎమ్మార్వో, ఎమ్మడివోల దాకా మొత్తం అందరూ కూడా మీకు (*) అయిపోయి పనిచేసేలాగా వాళ్ళను మీరు తయారు చేశారు. మీరు ఏమి చెబితే అది వారు అడే పరిస్థితి తీసుకురావడం జరిగింది. ఏ ఒక్క అధికారైనా సరే ఇండిపెండెంట్స్ గా పనిచేసే అవకాశం మీరు కల్పిస్తున్నారా? మీరు వాళ్ళను పనిష్టచేస్తున్నారు. ఈసాడు రాష్ట్రంలో అధికారులకు రక్షణలేని పరిస్థితి కనిపిస్తున్నది.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులు బల్లలు చరిచి తమ హ్రదాఘానాలు తెలియజేశారు.)

మ. 1.30

శ్రీ పొలండుగు పెంక్కులు : అధికారులు ఒకరకంగా పనిచేయడం లేదని, ఇంకొక రకంగా పని చేయడం లేదనేది తప్పు. అధికారులతో మీరు (*) గా పనిచేయించుకుంటున్నారనే మాటను రికార్డుల సుంచి తోలగించవలసిన అవసరం ఉంది. అధికారులను బీలిటిల్ చేయకూడదు. వాళ్ళ లేకుండా పని చెయ్యడం మనకు సాధ్యం కాదు. వాళ్ళ మనకు బిడ్డలు. ఈ రకమైనటువంటి భాషసభలో ఎవరికీ గౌరవం కాదు. దాన్ని విత్తిడా చేసుకోవాలి. ఆ పదాన్ని ఉపయోగించవలసిన అవసరం లేదు.

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు :- అధికారులని (*) లాగా మీరు ఉపయోగించుకుంటున్నారన్నది ఇప్పటికీ నా తాలూకు అభిప్రాయమే. అందులో ఏ మాత్రం సందేహం లేదు. ఎందుచేతనంటే వాళ్ళను ప్రతిరోజు బెదిరిస్తున్నారు. మేము చెప్పినట్లు మీరు చేస్తారా లేదా, లేకపోతే అడవులకు పంపించమంటారా అని బెదిరిస్తున్నారు. అధికారులు ఎవరైనా ఇండిపెండెంట్స్ వాళ్ళ బుర్రలు ఉపయోగించి పనిచేసేటువంటి పరిస్థితి ఈ రోజు ఉందా అని నేనుడుగుతున్నాను. కాబట్టి.....

(*) Expunged as ordered by the Chair.

(ట్రేజరీ బెంచెన్ సుంచి అంతరాయం)

శ్రీ కె. రోశయ్య : మంచి, చెడు అనేవి అన్ని పర్మాలలో ఉన్నాయి. మన దగ్గరనుండి మొదలుపెట్టుకుంటే కిందపరకు కూడా ఏ ఉద్యోగం చేసినా, ఏ వృత్తిలో ఉన్నా మంచి వారు ఉన్నారు, చెడ్డ వారు ఉన్నారు. కానీ అందరినీ ఒకే గాట కింద కట్టేసి మీరు అలా అనడం మంచిది కాదు. మేము (*) లాగా వాడుకుంటున్నామన్నారు - అంటే ఉపయోగపడేది వాళ్ళే కదా. అది పద్ధతి కాదు, గౌరవ ప్రదంగా ఉండదు కాబట్టి ఆ పదాన్ని విత్త డా చేసుకోండి. రెండవది, అధికారులను మేము బెదిరిస్తున్నామని అన్నారు, అది న్యాయం కాదు విరభద్రరాపుగారూ. అసలు ఎన్నికలలో ఇంకా కొంటింగ్ మొదలవలేదు - అప్పుడే మీ నాయకులు ఏనీ అసుకున్నారో మీకు తెలుసు కదా. “చూస్తాను, తోలు తీస్తాను ఏనీ అసుకుంటున్నారో” అన్నారు ఈ మాటలు పత్రికలలో వచ్చాయా లేదా? ఇలాంటి మాటలు గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారు గానీ, గౌరవ మంత్రులు గానీ ఎవరూ మాట్లాడలేదు. బెదిరించడం అనేది అందరికీ రాదు. ఎక్కుడ ఉన్న స్వతహగా రక్తంలో ఉండాలి. బెదిరించడమనేది మంచి పద్ధతి కాదు. మేము బెదిరించను. ఒకటి (*) గా వాడుకుంటున్నామన్నారు, రెండవది బెదిరిస్తున్నాము అని అంటున్నారు. ఎవరిని బెదిరిస్తాము? పనిచేయని వారిని బెదిరిస్తాము. మేము చెప్పిందల్లా చేస్తే ఎందుకు బెదిరిస్తాము? కసుక ఆ రకమైన కాంట్రాడిక్షన్ పద్ధ. ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో ఎక్కడైనా తప్పుంటే అందరమూ ఆక్షేపించవలసిందే, వాళ్ళను నరిదిద్దవలసిందే. తప్పులు జరిగితే మీరున్నప్పుడు తగిన చర్యలు తీసుకున్నారు. మేము తీసుకుంటున్నాము, మున్మందు ఎవరు వచ్చినా తీసుకుంటారు. కానీ, ఉద్యోగస్థులను అందరినీ ఒక క్లాస్‌గా, వాళ్ళను (*) గా వాడుకుంటున్నారని అన్నా, వాళ్ళను ఉపయోగించుకుంటున్నారన్నా ఒకటే అర్థం పస్తంది. దయచేసి ఆ మాటను విత్త డా చేసుకుంటే గౌరవప్రదంగా ఉంటుంది.

శ్రీ దాడి వీరభద్రరాఘు : ఏ సెక్షన్లో అయినా ఎక్కుపైన్ ఉంటాయి. కాబట్టి అందులో కూడా నీతిగా పనిచేసేవారుంటారు, అవినీతిగా పనిచేసేవారుంటారు. నీతిగా పనిచేసే మహంతిలాంటివారిని ఎక్కుడ పెట్టారో చూశాము కదా. యంత్రాంగాన్ని బెదిరించకుండా చట్టబడ్డంగా, రాజ్యాంగబడ్డంగా పనిచేసేటువంటి అవకాశాన్ని మీరు కల్పిస్తున్నారా? వాళ్ళ ఇండిపెండెంట్‌గా పనిచేసే పరిస్థితి కల్పిస్తున్నారా? లేదే! కాంగ్రెస్ కార్యకర్త దగ్గర నుండి ప్రతి ఒక్కరూ బెదిరించడమే. సాధారణ ప్రజలు ఎమ్ముచ్చే అఫీసుకు పెడితే, రేప్స్ కార్పు ఇస్తున్నారా ఎమ్ముచ్చే చేత చెప్పించండి అంటున్నారు తప్ప ?..... నేనెందుకు చెబుతున్నాసంటే మీరు చేసింది రెక్కిపై చేసుకోండి. *Let them work independently.* ఏ అధికారైనా పనిచేస్తే మీరే లాభం పొందుతారు. కలెక్టర్ నమాచేశం పెట్టినప్పుడు ముఖ్యమంత్రి గారు మా మంత్రులు చెప్పినట్లు, కాంగ్రెస్ వాళ్ళ చెప్పినట్లు పనిచేయక తప్పదని డైరెక్టస్టు ఇచ్చారు.

(అధికార పక్షం వైపు సుండి అంతరాయం)

(*) Expunged as ordered by the Chair.

శ్రీ అనం రామనారాయణ రెడ్డి (పురపాలక మరియు పట్టణాభివృద్ధిశాఖ) : ప్రతిపక్ష నాయకులు శ్రీ దాడి వీరభద్రరావుగారంబే మాకు చాలా గౌరవం. వారు చాలా సీనియర్ సభ్యులు. మొన్న జరిగినటువంటి కలెక్టర్ కాస్పరెన్సు గురించి వారు ప్రస్తావన చేశారు. మొన్న జరిగిన ఎలక్షణాన్ని ముందు ఒక కలెక్టర్ కాస్పరెన్సు జరిగింది. అందులో మొదటిరోజే రాష్ట్రంలో ప్రతిపక్ష నాయకులుగా ఉన్న వ్యక్తి ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్న కలెక్టర్ దందరూ దోషించి దొంగలు అని పత్రికలలో, ఛానెల్స్లో డైరెక్ట్ స్టేట్మెంట్ ఇచ్చారు. దానిమీద వారు రియాస్ట్ అయ్యారు. ఎన్నికలముందు కలెక్టర్ కాస్పరెన్సు జరుగుతుంటే, కలెక్టర్ దోషించి దొంగలని చెప్పి ప్రతిపక్ష నాయకులు రాబోయే ఎన్నికలలో వాళ్ళను ఉపయాగించుకోవాలనే బెదిరింపు థోరణితే ఆరోజు మాట్లాడారు. మొన్న జరిగిన కలెక్టర్ కాస్పరెన్సులో ప్రజా ప్రతినిధిలందరినీ కూడా గమనంలో తీసుకొని పరిపాలనలో వాళ్ళను భాగస్వాములను చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో ముఖ్యమంత్రి అలా మాట్లాడారే తప్ప మంత్రులు చెప్పినట్లు, ఎమ్మలీపిలు చెప్పినట్లు వినాలని ఏ పరిస్థితులలో కూడా చెప్పలేదు. వీరభద్రరావుగారు చెప్పిన మాటలను గారపనీయులు రోజయ్యగారు చెప్పినప్పుడే విత్తడా చేసుకుంటారనుకున్నాను. దాన్ని వారి విజ్ఞతకే పదిలేస్తున్నాను. దానిని ఇంకా ప్రాలాంగ్ చేయడం నుంచిది కాదు. సీనియర్ సభ్యులు వారు ఇప్పటికేనూ ఆ మాటను విత్తడా చేసుకుంటే బాగుంటుంది.

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావుః సార్, ప్రధానమంత్రిగారు వారి మంత్రివర్గ సహచరులకి ఒక ఉత్తరం వ్రాశారు. ఇందులో మంత్రివర్గానికి .....

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి : - ఇది ఉద్యోగస్థులయొక్క ఆత్మ గౌరవానికి సంబంధించిన విషయం.

(అంతరాయం)

MR.CHAIRMAN: I will go through the proceedings and set right the records.

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు : (ఒక దినపత్రికను ఉటంకిస్తూ) ప్రధానమంత్రి ఇలా అన్నారు - “భిన్నాభిప్రాయాలను గౌరవించడం, వారోపవాదాలకు పెద్దపీట వేయడం మన సంస్కృతిలోని గొప్పదనం. ప్రతిపక్షాల అభిప్రాయాలకు సముచిత గౌరవమిన్నూ ప్రజల సంక్షేమంకోసం వారితో కలిసి కృషి చేయుటకు మనం సిద్ధంగా ఉన్నట్లు ప్రత్యేకించి నేను చెప్పక్కలేదు. అదే విధంగా మన పార్లమెంటు సాంప్రదాయాలు నిరంతరం కొత్త పుంతలు తోక్కుతున్నాయి. ఇక్కడ ప్రజాసామ్రాదిక వ్యవస్థలో మనం సరికొత్త ప్రమాణాలను నెలకొల్పుతున్నాము. తమ ప్రతినిధులుగా ప్రజలు ఎన్నుకున్నవారిద్వారా ప్రజల ఆకాంక్షలకు అనుగుణంగా పార్లమెంటు, పార్లమెంటు కమిటీలకు సంబంధించిన పనితీరును ఎల్లప్పుడు మీరు గమనంలో ఉంచుకోవాలి. మీ భేటీ కోసం పార్లమెంటు సభ్యుల నుండి అందే అభ్యర్థపరిప్రాధాన్యతను బట్టి త్వరితగతిని స్పందించండి, వారి లేఖలకు సత్వరం సమాధానమివ్వండని చెబుతున్నారు. అదే ఈ రాష్ట్రంలో ఎందుకుమలు చెయ్యరు? ప్రతిపక్ష పార్టీలను తోక్కేయడానికి, ప్రతిపక్షాలనుండి ఎన్నికైన ఎమ్మలీపిలకు విలువ లేకుండా చెయ్యడానికి, ప్రతిపక్షాలనుండి ఎన్నికైన స్థానికపంపుల ప్రజాప్రతినిధులకు నిధులు, నిధులు లేకుండా చెయ్యాలిన అవసరం ఏమొచ్చించండి? ఈ విధంగా ప్రతిపక్షాలను నిర్విర్యం చేసేటువంటి పరిస్థితి ఎందుకు రావాలని ప్రశ్నిస్తున్నాను. మీ ప్రధానమంత్రి చెప్పినట్లుగా ప్రజా ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకోబడినవారందరికి తగినటువంటి గౌరవం

ఇవ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అధికారుల వద్దకు ఏ ప్రజాప్రతినిధులు వెళ్లినా న్యాయం జరిగేటువంటి పరిస్థితి మీరు ఏర్పాటు చెయ్యడం లేదు. అదీ మా బాధ. ఆ విధమైన ఇన్ఫ్రాస్ట్ర౐క్చర్ ఇవ్వండి “ అని చెప్పారు.

(శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డిగారిపైపు సుండి అంతరాయం)

MR. CHAIRMAN : Mr. Mohan Reddy, I have told you, I will set right the records.

మ.1.40

శ్రీ దాణి వీరభద్రరావు : ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక మాట అన్నారు. ఎక్కడెక్కడ అయితే కాంగ్రెస్ పార్టీకి చెందిన అభ్యర్థులు ఎమ్.ఎల్.ఎల్.గా పోటి చేసి ఓడిపోయారో, అటువంటి చోట వారంతా ఇన్ఫ్రాస్ట్రోక్చర్లుగా ఉంటారు, వారి చేత అభివృద్ధి పనులు చేయస్తామని చెప్పారు....

(మా పార్టీ మీటింగులో అన్నారు అని కాంగ్రెస్ పార్టీకి చెందిన సభ్యులన్నారు)

ఏ మీటింగులో అయినా సరే. అటువంటి విధానాలకు స్వాప్తి చెప్పి, ప్రజలందరికి న్యాయం చేయండి. అన్ని రాజకీయ పార్టీలకు చెందిన ప్రజాప్రతినిధులందరికి తగిన విలువ ఇవ్వవలసిందిగా తమరి ద్వారా గపర్చమెంట్సు కోరుతున్నాను.

ఈనాడు తెరిగి మిమ్మల్ని ప్రజలు అధికారంలోకి తీసుకుని వచ్చారు. It is a bonus period for you. అయిదు సంవత్సరాలతో మీ పరిపాలన అయిపోతుందనుకున్నాము. కానీ బోసన్ కింద ఇంకొక టర్న్ మీకు ప్రజలు ఇష్టుడం జరిగింది. కాబట్టి అటువంటి పరిస్థితుల్లో వచ్చిన మరో అవకాశాన్ని మీరు సక్రమంగా వినియోగించుకోవలసిన అవసరం ఉంది. పేపర్లో చూశాను ఎవరెనరు ఎలా ఎలా ఉండాలో ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా. ఏదేమైనా ప్రజాస్వామిక విలువల్ని కాపాడవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. ఈ రాష్ట్రంలో జరుగుతున్నటువంటి అవిసీతి మీద, అక్రమాల మీద మేము గానీ, ప్రజలు గానీ, ప్రజాప్రతినిధులు ఎవరైనా సరే, ప్రతిపక్షాలు అయినా సరే ఏ విషయం మీద అయినా ఫిర్యాదులు చేసినపుడు, వాటపై తగినటువంటి విచారణ ఎందుకు జరిపించడం లేదు? ఎందుకు విచారణకు అటువంటి ఫిర్యాదుల్ని తీసుకోవడం లేదు? వాస్తవానికి, అలా చేయడం స్థాయిటర్. దాని ప్రకారం ఫిర్యాదుల మీద ఎంక్వయిరీ చేయాలా వద్దా? పలానా ఫిర్యాదు మీద ఎంక్వయిరీ చేయండని మీరు చెప్పితే తప్పా, చేసే పరిస్థితి లేదు. కాబట్టి ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని మీరు ప్రెజరైట్ చేసి, నిబంధనలకు అనుగుణాంగా యంత్రాంగం పనిచేసే విధానాన్ని మీరు రూపొందించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అయిదేళ్ళ జరిగిపోయాయి. కొత్త ప్రభుత్వం వచ్చింది, కొత్త విధానాన్ని అమలు చేస్తామని ముఖ్యమంత్రిగారు పదే పదే చెపుతున్నారు. ఏదేమైనా ఈపేళ ముఖ్యమంత్రిగారి తాలూకు విధానాన్ని చూసినట్లయితే ప్రజల తాలూకు విశ్వాసాన్ని పొందే అవకాశం కనిపించడం లేదు. ఎందుకంటే నిత్యాపనర పస్తువుల ధరల్ని కానీ, మిగతా వాటిని కానీ అరికట్టలేని ముఖ్యమంత్రిని ప్రజలు ఆదరించరు. ఆ విధంగా నిత్యాపనర పస్తువుల ధరల్ని అరికట్టలేని పరిస్థితుల్లో ఈ ముఖ్యమంత్రి ఉన్నట్లయితే, అవసరమయితే, మీరు ఇతర రాష్ట్రాల నుండి ముఖ్యమంత్రిని ఇంపోర్ట్ చేసుకోండి. ఏ విధంగా అయితే మీరు సోనియా గాంధీని ఇంపోర్ట్ చేసుకుని, ప్రజల్ని బాగు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

MR.CHAIRMAN: The House is adjourned to meet again tomorrow at 10.00 a.m.

(The House then adjourned at 1.44 p.m. to meet again at 10.00 a.m., on Tuesday the 28th July, 2009)